

TRONDHEIM KOMMUNE

Årsrapport 2013

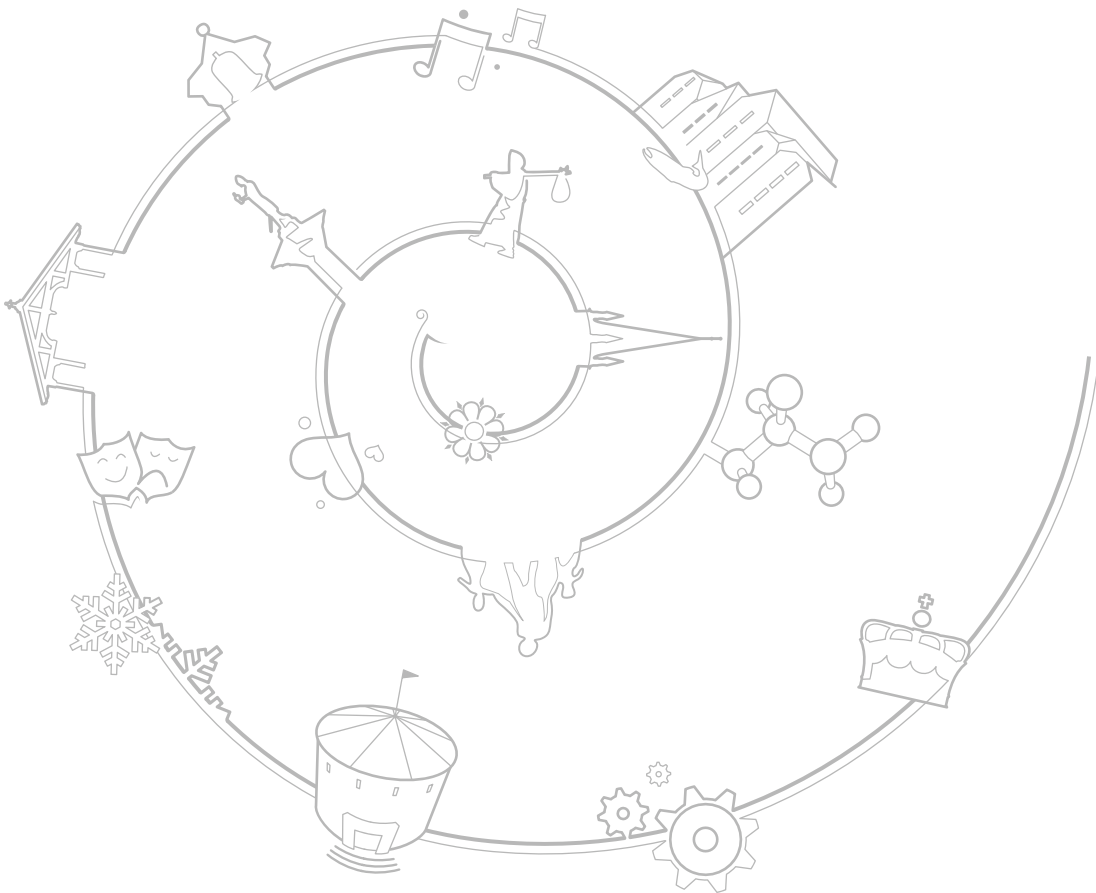
Trondheim kommune, mars 2014.

Design: JJ Design AS.

Forsidefoto: Carl-Erik Eriksson. Fra feiringen av 150-årsjubileum på Byåsen skole.

Innhold

Forord	5
Sammendrag	7
Økonomi	11
Arbeidsgiverpolitikken	31
Barnehager	49
Grunnskolen	57
Barne- og familietjenesten	65
Helse- og velferdstjenester	73
Kultur og næring	93
Eiendomstjenester	107
Miljø-, landbruks-, og laboratorietjenester	113
Plan- og bygningstjenester	117
Tekniske tjenester	125
Vedlegg	131

Forord

Årsrapporten skal vise hvor vi er ved årsskiftet i forhold til de utfordringer som var beskrevet i budsjettet for 2013, og de periode- og resultatmål som var satt for året og planperioden. Hva forteller informasjonen i årsrapporten - får innbyggerne i Trondheim de tjenestene de har krav på, og oppfylles de ambisjoner som lå i vedtatt handlings- og økonomiplan 2013-2016 og budsjett 2013?

Som rådmann er jeg opptatt av å være klar og tydelig i mine vurderinger og prioriteringer både når det gjelder saker og planer som legges fram til politisk behandling, og i oppfølgingen av politiske vedtak. I dette ligger også å framstille informasjon om kommunens økonomi og tjenestetilbud på en balansert og helhetlig måte. Trondheim er en stor og ressursrik kommune som gir et omfattende og kvalitativt godt tilbud til innbyggerne, men vi har også våre utfordringer.

Årsrapporten for 2013 gir innblikk i vår komplekse virksomhet gjennom beskrivelser og analyser av økonomi, arbeidsgiverpolitikk og tjenestetilbud. Likevel kan det være utfordrende å få overblikk og innsikt for å gjøre opp en helhetlig status ved årsskiftet.

Årsrapporten viser at de rent finansielle målene er nådd. Regnskapet er avlagt i balanse med positivt resultat. Dette gir handlingsrom og trygghet for framtidige prioriteringer og disposisjoner. Men ser vi bak tallene, er det forhold å ta tak i. Tjenesteområdenes resultat viser et samlet merforbruk på 20 millioner kroner. Dett er et lavt tall sett i forhold til kommunens totale driftsregnskap, men merforbruket kom for en stor del på områder som gjennom flere år har strevd med å holde aktiviteten innenfor budsjetttrammen. Dette gjelder Barne- og familietjenesten og bo- og aktivitetstilbudene. Områdene tilbyr tjenester til noen av de mest utsatte og sårbare i vårt samfunn. Tjenestene er omfattende både totalt og per person som mottar tjenester, og det er en utfordring å planlegge både sammensetning og omfang av tjenestene. Rådmannen ser at det er behov for å vurdere områdene nærmere med hensyn til ressursbruk og framtidig fordeling.

Totalt sett er rådmannens vurdering at Trondheim kommunes tjenester til byens innbyggere er i tråd med både politiske vedtak og ambisjoner i fjorårets handlings- og økonomiplan. Resultatene som det er gjort rede for i rapporten viser at de fleste av resultatmålene er oppnådd, og at vi er på god vei til å nå periodemålene vi har satt. Ser vi på de foreløpige KOSTRA-tallene som er presentert i rapporten, så understøttes den overordnede konklusjonen om at tjenestetilbudet vi yter er tilfredsstillende. Det varierer hvordan vi hevder oss i "konkurransen" med de andre ASSS-kommunene om tjenestetilbudet i de ulike sektorene. For eksempel så har vi en høyere lærertetthet i skolen enn gjennomsnittet, høyere andel av barn 6-15 år i musikk- og kulturskolen, høyere sykehjemsdekning og lavere andel i alderen 20-66 år som mottar sosialhjelp. Vi bruker derimot relativt sett mindre til kultur- og kirkeformål enn i gjennomsnittet av ASSS-kommunene. Det er interessant å konstatere at det er forskjeller i hvordan kommuner prioriterer sine ressurser, men det er minst like viktig å legge merke til at det er relativt små forskjeller innenfor det vi kan kalle de lovpålagte tjenestene.

Det er gledelig å konstatere at Trondheim utmerker seg positivt i flere typer "konkurranser". I 2013 ble vi kåret til årets kulturkommune av Norsk kulturforum, og i Kulturindeksen 2013 som utarbeides av Telemarksforskning ble Trondheim landets sjettede beste kulturkommune.

Trondheim kommune mottok pris for Norges beste uterom og for beste kommune på skolevedlikehold i en landsomfattende kåring arrangert av Kommunesektorens organisasjon (KS) og Norsk Kommunalteknisk Forening. Trondheim vant dermed to av tre mulige priser ved tildelingen i 2013.

Disse konkurransene og prisene er ikke mål i seg selv, men de gir stimulans og energi til de som daglig jobber med tjenestetilbudet og byutviklingen, og det gir ikke minst en indikasjon på at vi gjør en del riktige ting på riktig måte.

Årsrapporten for 2013 trekker sammen trådene for året som har gått og gir signaler om veien videre. Forhåpentligvis gir rapporten relevant innsikt som kan anvendes som grunnlag for framtidige saker og planer, både politisk og administrativt. Det er rådmannens oppfatning at årsrapporten er et undervurdert verktøy i det kontinuerlige arbeidet med å utvikle kommunen som tjenesteyter, forvalter og samfunnsaktør.

Så oppfordringen er: studer rapporten, reflekter over innholdet og kom gjerne med konstruktive og kritiske merknader!

Til slutt vil rådmannen takke alle medarbeidere for vel utført arbeid i 2013, og alle kommunens samarbeidspartnere for et godt samarbeid i året som har gått.

Stein A. Ytterdahl
Rådmann

Sammendrag

Trondheims økonomi er i balanse

Trondheim kommune har sunn økonomi og regnskapet er avlagt med et regnskapsmessig mindreforbruk på 285 millioner kroner. Det er tre hovedårsaker til det positive resultatet for 2013. Kraftfondet ga god avkastning, og bidro til kommunens regnskapsmessige resultat med 147 millioner kroner. Kapitalutgiftene ble lavere enn forventet, først og fremst som følge av lavere rentenivå enn antatt. Og låneopptakene ble ikke effektivert så tidlig i året som planlagt og de samlede opptakene ble dermed mindre enn forutsatt. Samlet sett ble netto kapitalutgifter om lag 56 millioner kroner lavere enn budsjettet.

Arbeidsgiverpolitikken

I løpet av 2013 har kommunen opprettet 194 flere faste heltidsstillinger. Andelen heltidsansatte er likevel stabilt, fordi antall medarbeidere i deltidsstillinger også øker. Våren 2013 ble det gjennomført en kartlegging av uønsket deltid i Helse og velferd. Det langsiktige arbeidet med å få en "heltidskultur" i Helse og velferd startet i 2013.

Sykefraværet økte litt fra 2012 til 2013. For å få innspill til nytenking ble SINTEF engasjert til følgeforskning. Rapporten ble levert i desember 2013. Den inneholdt flere konkrete forslag som følges opp i arbeidet med IA-avtalen og andre tiltak i 2014.

I løpet av 2013 kom arbeidet med Digitalt førstevalg i gang. Arbeidet med "Minside" for innbyggerne startet opp, og løsning for å tilby elektroniske brev (Svar UT) kom på plass. Prosjekt for digitalt innsyn i byggesaker og annen eiendomsinformasjon ble satt i gang, og det kan nå søkes digitalt for å få SFO-plass.

Bystyret vedtok nye etiske retningslinjer i 2013. Rådmannen utarbeidet en handlingsplan for implementering av retningslinjene i administrasjonen. Blant annet ble det etablert et ressursteam som skal hjelpe enheter med implementering av de etiske retningslinjer gjennom dilemma-trening, refleksjoner og samtaler.

Oppvekst og utdanning

Målet for arbeidet med mangfold og inkludering i barnehagene er nådd. Mål knyttet til barns læringsmiljø, systematisk og målrettet innsats for arbeid med barn og familier i risiko, og arbeid med kunst og kultur, er delvis nådd. Mye av barnehagenes arbeid med periode og resultatmål dreier seg mer om prosesskvalitet over tid enn om kartlegginger og målinger av enkeltresultater.

Grunnskolen i Trondheim har i 2013 fokusert spesielt på fire områder: Læringsmiljø, læring og læringsutbytte, barn med særlige behov og elevkapasiteten i grunnskolen. Målene om mangfold, demokrati og kulturell kompetanse er nådd, flere elever har lært å svømme, det har vært tidligere innsats overfor elever og familier med særlige behov, og skoleanleggene er godkjent etter Forskrift om miljørettet helsevern.

Barne- og familietjenesten (BFT) er omorganisert i 2013 og det er gjennomført et organisasjonsutviklingsprosjekt i forhold til kvalitet, organisering og drift av tjenestene innen barnevern, PPT-tjenesten, helse og omsorg og helsestasjon 0 – 20 år. Organisasjonsutviklingen hadde en stram framdriftsplan, og endte opp med at BFT fra 1. januar 2014 har slått sammen forvaltning og tiltak på bydel fra åtte til fire enheter, én i hver bydel. Ungdomsenheten er lagt ned, og de byomfattende oppgavene er fordelt til de nyopprettede enhetene. De byomfattende enhetene, Omsorgsenheten og Avlastningstjenesten, er videreført. Samlet sett har BFT oppnådd gode

resultater på flere områder; helse og livsstil, kompetanseutvikling og spesielt det kriminalitetsforebyggende arbeidet. Organisasjonen har likevel betydelige utfordringer med å produsere tjenestene innenfor tildelt budsjett, noe som bekreftes av et merforbruk på om lag fem prosent.

Det er brukt om lag 580 millioner kroner på investeringer innenfor Oppvekst og utdanning. Det meste av midlene er brukt til bygging av nye skoler og barnehager. Fire kommunale barnehager ble ferdigstilt og åpnet, mens innenfor skoleområdet ble det arbeidet med framdrift på nye Spongdal skole og nye Åsveien skole. I tillegg er det startet prosjektering og utbygging av fem nye barnehager som ferdigstilles i 2014 og 2015. Planarbeidet med utbygging av Brundalen skole og ny skole på Lade er igangsatt.

Helse og velferd

Hovedutfordringen for forvaltningstjenestene er å legge til rette for at flest mulig klarer å mestre eget liv. Det arbeides målrettet for å avklare det videre forløpet for deltakere som avslutter kvalifiseringsprogrammet. Det er en betydelig større andel som fullfører programmet i Trondheim (52 prosent) enn gjennomsnittet for kommunene (36 prosent).

Vi er på vei til å nå målet om rask oppfølging til risikoutsatt ungdom og samhandlingen mellom NAV, helse- og velferd og barne- og familietjenesten er i god utvikling. Antallet personer på økonomisk sosialhjelp per måned i 2013 (653) har vært stabilt og på samme nivå som for 2012 (657). Mangel på boliger for rusavhengige har vært en utfordring i flere år. Det jobbes systematisk med å gi boligsøkere rådgivning om ulike boligvirkemidler slik at de kan skaffe seg bolig i det private boligmarkedet. Prosjekt *Fra kommunal til privat bolig* gir god effekt. 48 leietakere kjøpte egen bolig i 2013. Det er også lagt til rette for bedre botilbud til flere i denne gruppen. 29 brukere med rus eller psykiske lidelser fikk ny bolig.

Antall utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern er gradvis redusert til gjennomsnittlig 9,3 pasienter per måned (i 2012 var antallet 11,2 pasienter per måned).

Det er stadig flere elever som avlegger og består prøver i norsk og samfunnsfag etter endt introduksjonsprogram. Vi er på god vei til å nå målet i perioden (55 prosent) i antall deltakere som gikk videre i jobb eller utdanning etter avsluttet program (fra 33 prosent i 2012 til 53 prosent i 2013).

Målet for perioden 2013-2016 er å gi et bo- og tjenestetilbud til 41 personer med psykisk utviklingshemming fra ventelisten. 13 personer fikk tilbud i 2013. I tillegg fikk 21 brukere ny bolig med hjelp fra personalbase som et alternativ til bofellesskap.

Vi er på vei til å implementere samhandlingsreformen innen 2016. Samarbeidsavtalene mellom kommunen og sykehuset er i ferd med å bli implementert og det er opprettet faglige samarbeidsutvalg som skal følge opp disse. Elektroniske meldinger mellom sykehus og kommunale enheter er tatt i bruk for å bedre samhandlingen.

Dragvoll helse- og velferdssenter åpnet i september med 64 nye plasser for pasienter og er Trondheim kommunes første sykehjem med fulltidsstillinger for alle fast ansatte som ikke er i rekrutteringsstillinger.

For å nå målet om full sykehjemsdekning er satsingen på forebygging, rehabilitering og styrking av hjemmetjenestene like viktig som utvidelse av sykehjemskapasiteten. I 2013 fikk 684 brukere rehabiliteringsopphold og det gjennomsnittlige oppholdet var på 25 døgn. Trondheim kommune ønsker også å ta i bruk ny velferdsteknologi. I 2013 har flere brukere tatt i bruk teknologien. Arbeidet med å sertifisere alle sykehjem som livsgledesykehjem er i gang, og åtte sykehjem er sertifisert.

Trondheim kommune gir introduksjonsprogram til alle flyktninger i alderen 18-55 år som bosettes i kommunen. De som ikke kommer i arbeid eller utdanning etter to år i programmet blir fulgt opp av NAV. I 2013 ble det bosatt 270 flyktninger, og vi innfridde bosettingsavtalen med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

Kultur og næring

Trondheim ble kåret til årets kulturkommune av Norsk kulturforum i 2013.

Bystyret behandlet en rekke større saker innenfor kulturområdet i 2013. Kommunedelplan for kulturarenaer 2012-2024 har gitt en overordnet og langsiktig retning for en videre utvikling av kulturarenaer i byen. Planer om konsertarena på Festningen, flytting av Teaterhuset Avant Garden til Rosendal Teater, ombygging av Olavshallen, etablering av en kunsthall i Trondheim og åpning av nytt bygg på Ringve museum har gitt et løft for byens profesjonelle kulturliv.

Områdeprogram for Saupstad/Kolstad ble vedtatt av bystyret våren 2013. I 2013 ble det utarbeidet en programplan som inneholder elleve delprosjekter som er igangsatt eller under planlegging. Kommunen har gjennom programmet samarbeidet med frivillige lag og organisasjoner, borettslag, lokalt næringsliv og offentlige tjenester i alle delprosjektene. Kommunen mottok 2,5 millioner kroner i statlig tilskudd til programmet i 2013.

Omdømmeundersøkelsen for 2013 viser at Trondheimsregionen er den regionen i Norge hvor det er mest attraktivt å bo, jobbe og studere. Dette viser at de strategiske grep og tiltak Trondheim kommune gjør sammen med FoU-miljøene, næringslivet, studentene og andre samarbeidspartnere bærer frukter. Det har vært en særskilt satsing på helhetlig by- og campusutvikling og det er gjennomført en konseptvalgutredning (KVU) for NTNUs framtidige campusløsninger. Handelshøyskolen har etablert seg i nytt bygg og byen har fått 726 nye studentboliger.

Leangen idrettspark er realisert, og i Granåsen er ny kombinert langrenns- og skiskytterarena snart ferdigstilt i tillegg til første trinn av rullerløypa. Byen har fått to nye kunstgressbaner på Lade idrettspark og på banene til Vestbyen IL og Kattem IL ble nye 7'er kunstgressbaner ferdig. I 2013 er også flere skiløyper og stier i marka, badeplasser, turveger og kaia på Munkholmen blitt oppgradert.

For å tilfredsstille FIS sine krav til World Cup, har kommunen foretatt en betydelig oppgradering av anleggene i Granåsen. Trondheim gjennomførte et prikkfritt World Cup-arrangement med stor publikumsoppslutning i mars 2013.

Byutvikling

Trondheim kommune mottok pris for Norges beste uterom og for beste kommune på skolevedlikehold i en landsomfattende kåring arrangert av Kommunenes sentralforbund (KS) og Norsk Kommunalteknisk Forening. Trondheim vant dermed to av tre mulige priser ved tildelingen i 2013.

Kommuneplanens arealdel 2012-2024, veileder for byform og arkitektur og veileder for plan- og byggesaker i Midtbyen ble alle vedtatt i 2013. Planene danner et godt fundament for byens utvikling som en bærekraftig, vakker og konkurransedyktig by. Kulturminneplanen ble også ferdigstilt med en handlingsplan som prioriterer brygger, veiter og bakgårder.

Den nye og moderne kollektivterminalen i Prinsenkrysset har gitt byen et enda bedre kollektivtilbud og et bilfritt torg. Midtbyen er prioritert gjennom kontinuerlig arbeid med planer og fysiske tiltak, i tillegg til etableringen av Midtbyen Management AS i 2013. Renhold er intensivert og gategulv i Midtbyen er reparert.

I 2013 tilfredsstilte Trondheim kommune for første gang forurensningsforskriftens krav til luftkvalitet. Det er et viktig skritt på veien til å tilfredsstille også strenge nasjonale mål. Bystyret vedtok handlingsplan mot støy som legger et viktig grunnlag for å nå miljøpakkens mål for trafikkstøy. Vannkvaliteten er forbedret gjennom tiltak i nedbørfeltet til Jonsvatnet, og reservevannforsyningen fra Benna er i rute med fysiske anlegg og klausulering av drikkevannskilden. I juni 2013 ble det første stasjonære avfallssuganlegget for husholdningsavfall satt i drift på Grilstad Marina. Avfallssuget er en viktig milepæl for utbygging av moderne nedgravde løsninger for oppsamling av avfall.

Det er etablert flere nærmiljøanlegg for fysisk aktivitet som også inkluderer treningsapparater på Øya og Theisendammen, og fire sandvolleyballbaner. Gjennom Miljøpakken er det ferdigstilt flere nye sykkelfelt med rød asfalt i sentrale områder av byen, og sykkelheisen Trampe frakter igjen syklistene opp Brubakken.

(Foto: Carl-Erik Eriksson)

Økonomi

Økonomi

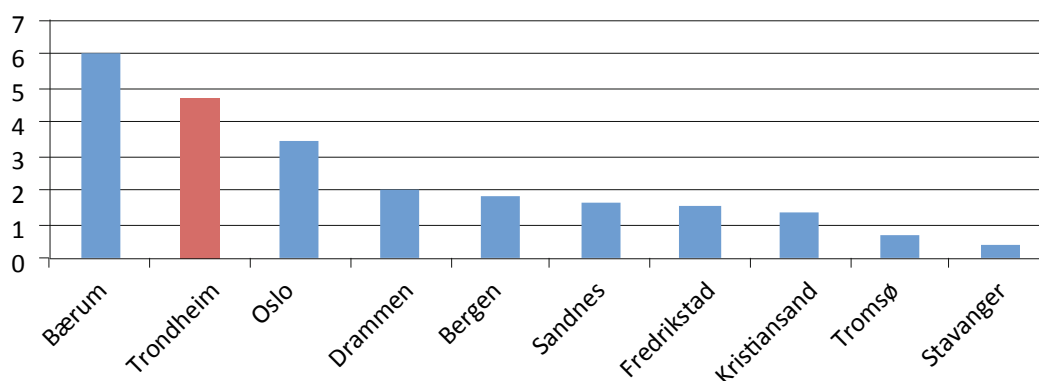
Regnskapsresultat 2013

- Regnskapet for 2013 viser et regnskapsmessig mindreforbruk på 285 millioner kroner
- Driftsinntektene i 2013 var på 11 919 millioner kroner
- Driftsutgiftene eksklusive avskrivninger ble 11 092 millioner kroner
- Avkastningen i Trondheim kommunes kraftfond (TKK) ble på 417 millioner kroner, tilsvarende 6,6 prosent. Den samlede kapitalen i TKK var på 6 761 millioner kroner ved årsskiftet
- Kommunens totale gjeld ved utgangen av 2013 var på 11 790 millioner kroner
- Lån som finansieres med gebyrer, tilskudd og husleie utgjør 4 523 millioner kroner

Det er tre hovedårsaker til det positive regnskapsresultatet for 2013: Trondheim kommunes kraftfond ga god avkastning i 2013, og bidro til kommunens regnskapsmessige resultat med 147 millioner kroner. Videre har kapitalutgiftene blitt lavere enn forventet, først og fremst som følge av lavere rentenivå enn forventet, at låneopptakene ikke ble effektuert så tidlig i året som planlagt og at de samlede opptakene ble mindre enn forutsatt. Samlet sett ble netto kapitalutgiftene om lag 56 millioner kroner lavere enn budsjettert. Det ble varslet om lavere kapitalutgifter i 2. tertialrapport, men resultatet ble bedre enn forventet på det tidspunktet. Under tabell 1 gjøres det nærmere rede for regnskapsresultatet.

Netto driftsresultat for 2013 ble på 4,5 prosent av driftsinntektene. Den anbefalte normen er på 3 prosent. Netto driftsresultatet er imidlertid påvirket av en del økonomiske størrelser som det bør korrigeres for (premieavvik, momsrefusjon investeringer og avsetning til opprettholdelse av verdien i kraftfondet). Det korrigerte driftsresultatet ble på 3,5 prosent av driftsinntektene.

Resultatet for Trondheim kommune kommer godt ut sammenliknet med de andre store byene.

Figur 1 Netto driftsresultat for ASSS kommuner i prosent av driftsinntektene.

Netto driftsresultat sier noe om hva som kan avsettes til fond og til egenkapital for investeringer.

Netto driftsresultat er brukt som følger:

- 308 millioner kroner til finansiering av investeringer og avsetning for å opprettholde realverdien i kraftfondet
- 4 millioner kroner i netto avsetninger til bundne fond
- 52 millioner kroner i netto avsetninger til disposisjonsfond

I tillegg er 110 millioner av det regnskapsmessige mindreforbruket på 137 millioner kroner i 2012 benyttet til driftsformål i 2013. De resterende 27 millioner ble benyttet til finansiering av investeringer.

Til sammen utgjør dette 255 millioner kroner. Dermed gjenstår 285 millioner kroner av netto driftsresultat. Dette er kommunens regnskapsmessige mindreforbruk for 2013.

Regnskapsmessig resultat – avvik budsjett og regnskap

Tabell 1 Regnskapsresultat, avvik budsjett og regnskap 2010-2013. Tall i millioner kroner. Merforbruk og mindreinntekter med negativt fortegn.

Alle tall i millioner kroner	Avvik 2010	Avvik 2011	Avvik 2012	Avvik 2013
Tjenesteområdene	119,1	103,1	37,3	-20,0
Skatt, statlige tilskudd, eiendomsskatt og momskompensasjon	83,7	31,4	85,1	94,1
Kapitalutgifter, renteinntekter, utbytte og tilskudd kapitalutgifter	-58,6	-18,4	19,7	55,8
Diverse inntekter og utgifter, pensjon	-38,3	-1,1	9,1	12,6
Annet (Avsetninger, VARFS, overføring investeringer mm.)	-46,5	-7,4	-23,1	-3,9
Regnskapsresultat før ekstraordinært uttak fra kraftfond	59,4	107,7	128,2	138,5
Mer-/mindreuttak fra kraftfondet utover budsjett	-9,8	34,0	8,6	146,9
Regnskapsmessig resultat	49,6	141,7	136,8	285,4

Tjenesteområdenes resultat viser et samlet merforbruk på 20 millioner kroner. Store deler av dette er relatert til Barne- og familietjenesten og bo- og aktivitetstilbud. En av årsakene til merforbruket her skyldes flere brukere med rett til ressurskrevende tjenester. Dette må sees i sammenheng med at tilskuddet til ressurskrevende tjenester, som føres sentralt, ble betydelig høyere enn budsjettet. Mer om tjenesteområdenes forbruk i forhold til budsjett er omtalt i årsrapporten under hvert enkelt tjenesteområde.

Kommunens overordnede inntekter ble bedre enn forventet. Summen av skatteinntekter, rammetilskudd, andre statlige overføringer og momskompensasjon fra investeringer ble 94 millioner kroner høyere enn budsjettet. Spesielt ble det statlige tilskuddet til å dekke ressurskrevende tjenester betydelig høyere enn budsjettet. En stor del av denne merinntekten skyldes en engangseffekt knyttet til regnskapet i 2012 da anslaget på tilskuddet var satt for lavt.

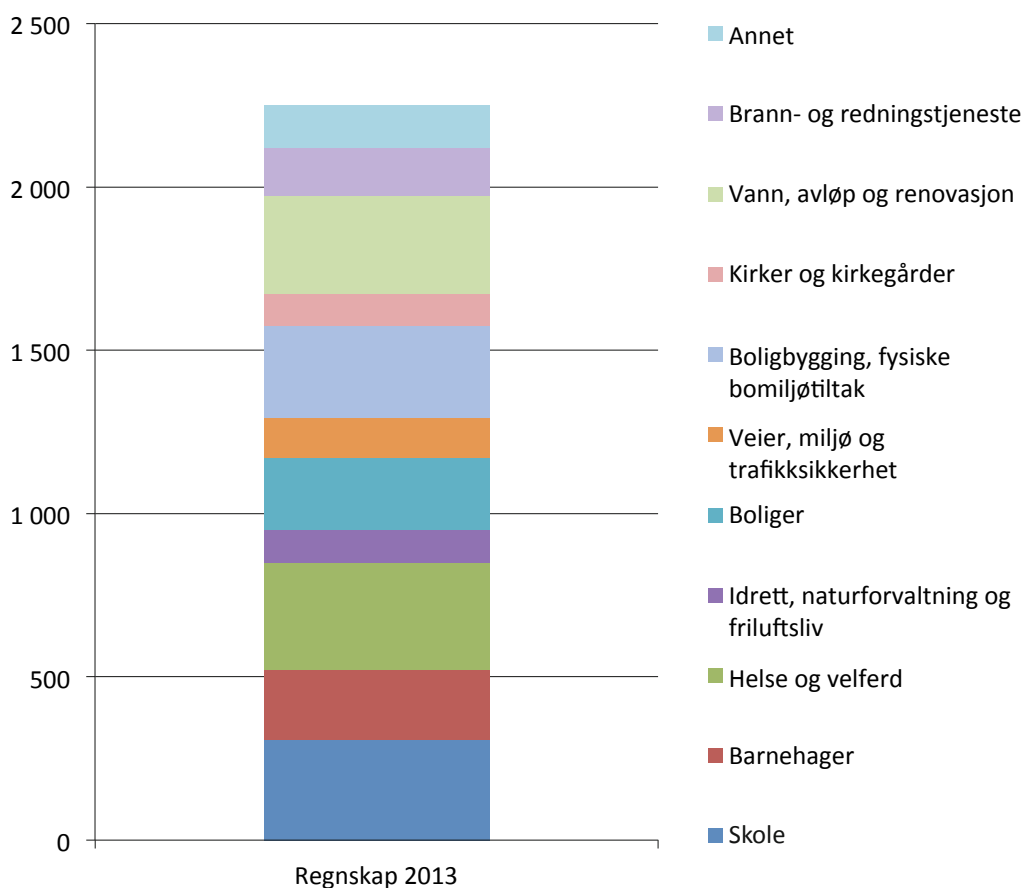
Videre ble kapitalutgiftene lavere enn forventet, først og fremst som følge av lavere rentenivå, og senere og lavere låneopptak enn forutsatt. Renteinntekter, renterefusjoner fra selvkostområder og rentekompensasjonsordningene ble noe lavere enn budsjettet som følge av lavt rentenivå. Nedgangen i renteutgiftene er likevel betydelig større enn nedgangen i de renteavhengige inntektene, slik at kommunens netto rentekostnader ble 66,8 millioner kroner lavere enn budsjettet. På kapitlet for diverse inntekter og utgifter budsjetteres i all hovedsak pensjonskostnader, egenandel på forsikringsskader og feriepenge på sykepengerefusjoner. Årsaken til mindreforbruket på knappe ni millioner kroner kan i hovedsak forklares med at summen av reguleringspremie, premieavvik og amortisering av premieavvik ble lavere enn forventet, i tillegg til effekten av regnskapstekniske føringer. Kommunens akkumulerte premieavvik ble i 2013 redusert for første gang på ni år.

Under "Annet", føres en del årsoppgjørdisposisjoner. Summen av disse viser et resultat som er knappe fire millioner kroner dårligere enn budsjettet. Dette har sammenheng med at lønnsreserveposten ble redusert med 15 millioner kroner etter behandling av 1. tertialrapport som følge

av antatt rimeligere lønnsoppgjør i 2013. Denne reduksjonen viser seg i ettertid å være noe for stor, og lønnsoppjøret ble fire millioner kroner dyrere enn forutsatt i det reviderte budsjettet. Nominell avkastning på TKKs samlede kapital i 2013 er 6,6 prosent, tilsvarende 416,6 millioner kroner. Nominell avkastning fratrukket driftskostnader, avsatt realavkastning og avsetning for å opprettholde realverdien (KPI-avsetning) gir en budsjettmessig merinntekt på knappe 147 millioner kroner. Det henvises til finansrapporten for utførlig informasjon om TKK.

Investeringsaktiviteten og finansiering

De samlede brutto investeringsutgiftene var 2 251 millioner kroner i 2013, noe som er en økning på 26 prosent i forhold til året før. Sammenlignet med budsjettet var de regnskapsførte investeringsutgiftene 445 millioner kroner lavere. Hovedårsaken til avviket er tidsforskyvninger mellom planlagt og faktisk gjennomføring av investeringsprosjektene. De største utgiftene er knyttet opp mot helse og velferd, skoler, barnehager, boligbygging og fysiske bomiljøtiltak, og vann og avløp. Området boligbygging og fysiske bomiljøtiltak omfatter kjøp av tomter, utbygging av infrastruktur og investeringer etter anleggsbidragsmodellen. Dette er investeringer som over tid er kostnadsdekkende da det vil bli dekket av salgsinntekter og bidrag fra tomtekjøpere og utbyggere.

Figur 2 Fordeling av investeringer på formål. Millioner kroner

67 prosent av investeringene ble finansiert med lånte midler. Bruk av fond og overførte midler fra driftsregnskapet finansierte 17 prosent av investeringene og andre inntekter som salgsinntekter og refusjoner, utgjorde 16 prosent.

Driftsregnskapet

Tabell 2 Hovedoversikt driftsregnskapet 2010-2013. Tall i millioner kroner

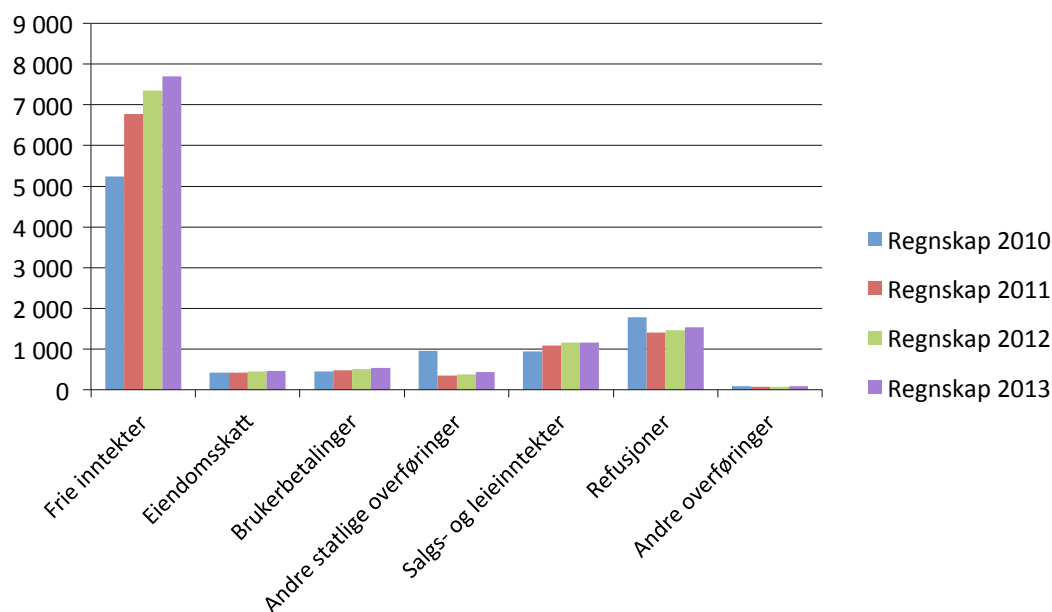
	Regnskap 2010	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013
Sum driftsinntekter	9.873	10.585	11.354	11.919
Sum driftsutgifter	9.406	10.103	10.902	11.577
Brutto driftsresultat	467	482	452	342
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	313	366	438	410
Mottatte avdrag på utlån	3	4	3	6
Sum eksterne finansinntekter	416	409	576	607
Renteutgifter, provisjoner og andre finans- utgifter	473	505	544	516
Avdragsutgifter	355	364	341	373
Utlån	2	3	3	2
Sum eksterne finansutgifter	852	1.004	913	894
Resultat eksterne finanstransaksjoner	435	595	337	288
Motpost avskrivninger	406	453	470	486
Netto driftsresultat	438	340	585	540
Bruk av avsetninger	465	310	291	465
Avsetninger	-853	-508	-740	-719
Årsresultat	50	142	137	285

Tallene viser at kommunens økonomiske stilling generelt sett er solid ved utgangen av 2013. Etter å ha vært gjennom en periode hvor de samlede utgifter økte mer enn inntektsveksten, og som kulminerte med et betydelig negativt årsresultat i 2008, har kommunens økonomi vært i balanse de fem siste årene. Forholdet mellom driftsinntekter og driftsutgifter er i balanse og netto driftsresultat er på et forsvarlig nivå.

Brutto driftsresultat

Resultatbegrepet brutto driftsresultat viser utviklingen av kommunens driftsutgifter og driftsinntekter. Brutto driftsresultatet viser hvor mye kommunen har igjen til å dekke netto finanskostnader og avsetninger. I 2013 var driftsutgiftene lavere enn driftsinntektene, slik at brutto driftsresultat ble positivt med 342 millioner kroner.

Driftsinntekter

Figur 3 Driftsinntekter fordelt på inntektsarter 2010-2013. Millioner kroner

Kommunens samlede driftsinntekter økte nominelt med fem prosent i 2013. Dette tilsvarer en realvekst¹ på to prosent, når det korrigeres for lønns- og prisvekst. Det er imidlertid ikke korrigeret for oppgaveendringer og demografiske endringer.

Frie inntekter (skatt- og rammetilskudd) økte nominelt med 4,8 prosent eller reelt med 1,8 prosent. Andre statlige overføringer og brukerbetalinger økte nominelt med henholdsvis 15,8 og 7,5 prosent i 2013. Salgs- og leieinntektene økte nominelt med 0,7 prosent i 2013, hvilket innebar en reell reduksjon på om lag 1,3 prosent.

Inntekt fra eiendomsskatt utgjorde 3,9 prosent av de samlede inntekter i 2013 og økte med 5,2 prosent fra 2012 til 2013. Eiendomsskattens andel av de samlede inntekter er redusert med 0,4 prosentpoeng fra 2010 til 2013. Eiendomsskattesatsen ble økt fra 5,3 til 5,5 promille fra 2012 til 2013.

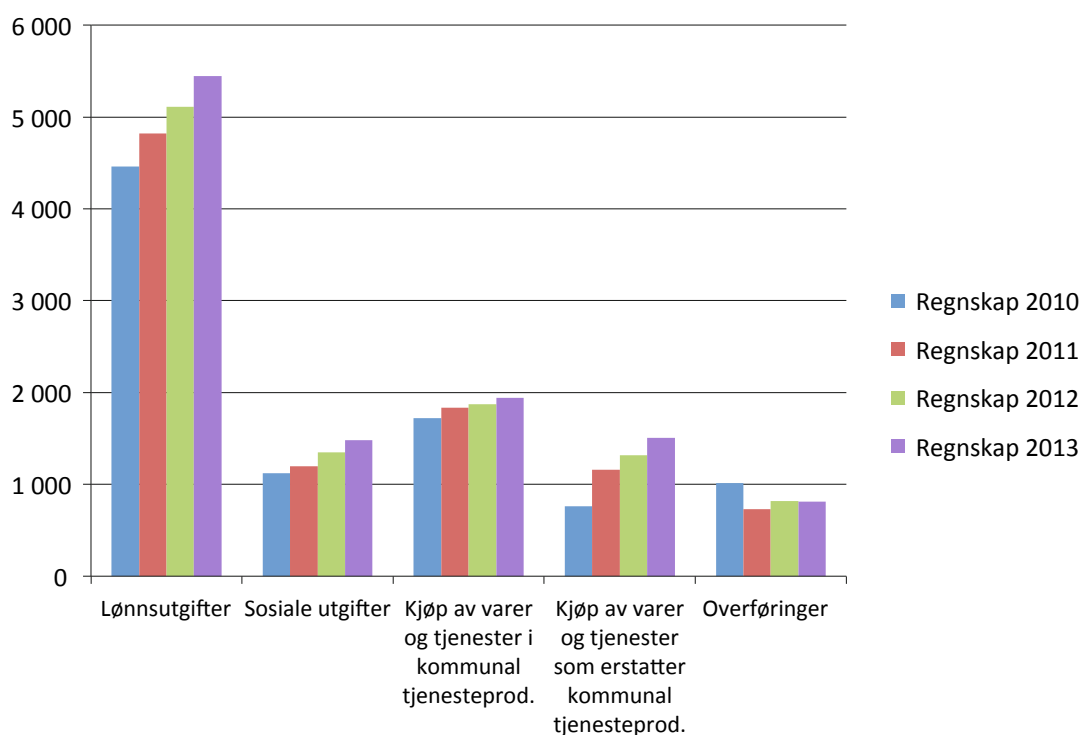
Tabell 3 Driftsinntekter 2013, regnskap og budsjett. Tall i millioner kroner.

	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Avvik
Frie inntekter	7.701,8	7.666,0	35,8
Eiendomsskatt	468,2	465,1	3,1
Brukerbetalinger	539,2	537,1	2,2
Andre statlige overføringer	429,2	266,4	162,8
Salgs- og leieinntekter	1.160,6	1.030,5	130,1
Overføringer med krav til motytelse	1.533,4	1.216,5	316,9
Andre overføringer	86,6	100,5	-13,9
Andre direkte og indirekte skatter	0,1	0,1	0,0
Sum	11.919,0	11.282,1	636,9

¹ Realveksten er her definert som nominell vekst fratrukket veksten i den kommunale deflatoren (pris- og lønnsvekst). Den kommunale deflatoren i 2013 anslås til tre prosent.

I forhold til revidert budsjett ble de samlede driftsinntektene 636,9 millioner kroner høyere i 2013, et avvik på 5,6 prosent. Det er spesielt inntekstpostene "overføringer med krav til motytelser", "andre statlige overføringer" og "salgs- og leieinntekter", som ble betydelig høyere enn budsjettet. I posten "overføringer med krav til motytelser" inngår blant annet sykepengerefusjoner, kompensasjon for merverdiavgift, refusjoner fra andre kommuner og fylkeskommuner og refusjoner fra andre (private).

Driftsutgifter

Figur 4 Driftsutgifter fordelt på utgiftsarter 2010-2013. Millioner kroner

De totale driftsutgiftene økte med 6,9 prosent fra 2012 til 2013. Korrigert for pris- og lønnsvekst betyr dette at driftsutgiftene økte reelt med om lag 3,9 prosent fra 2012 til 2013.

Lønnsutgiftene økte med 6,6 prosent i 2013. Korrigert for lønnsoppjøret er dette en reell vekst på om lag 2,5 prosent. Dette skyldes en økning i årsverksforbruket fra 2012 til 2013.

De sosiale utgiftene består i hovedsak av pensjonskostnader og arbeidsgiveravgift. Utgiftene økte med ti prosent fra 2012 til 2013. Korrigert for lønnsveksten økte utgiftene med seks prosent i 2013.

Kommunens pensjonskostnader økte med over 100 millioner kroner i løpet av 2013, noe som tilsvarer en økning på 14 prosent. Noe av dette skyldes økning i antall årsverk og økte lønninger. Hovedforklaringen er imidlertid at beregningsforutsetningene for pensjonskostnadene ble kraftig strammet inn i 2013, samtidig som nedbetaling/amortisering av tidligere års premieavvik (premieavvik er forskjellen på innbetalt premie og kostnadsført premie i regnskapet) økte betydelig i 2013. Fremover forventes det at beregningsforutsetningene for pensjonskostnadene ikke strammes inn i like stor grad som tidligere. Likevel antas de samlede pensjonskostnadene å øke som følge av kortere nedbetalingstid/amortiseringstid på oppståtte premieavvik. Dette medfører en strammere økonomi for kommunen, noe som er lagt til grunn i økonomiplanen for 2014-2017. I

tillegg forventes det at det akkumulerte premieavviket i balansen etter hvert bygges ned, noe som vil bedre kommunens likviditet. Dette er også omtalt i kommunens finansrapport for 2013.

Samlet sett var lønnsutgiftene og de sosiale utgiftenes andel av de totale driftsutgiftene et prosentpoeng høyere i 2013 enn i 2012. De utgjorde 63 prosent av de samlede driftsutgiftene i 2013. I løpet av de fire siste årene har lønnsutgiftenes andel av de totale utgiftene økt med to prosentpoeng.

Utgifter til kjøp av varer og tjenester til kommunens tjenesteproduksjon økte med 3,6 prosent fra 2012 til 2013. Prisveksten på kjøp av varer og tjenester var i 2013 på 2,1 prosent. Volumveksten ble dermed på 1,5 prosent.

Utgifter til kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon økte med 14 prosent i 2013. Store poster innenfor denne artsgruppen er tilskudd til private barnehager og tilskudd til private sykehjem.

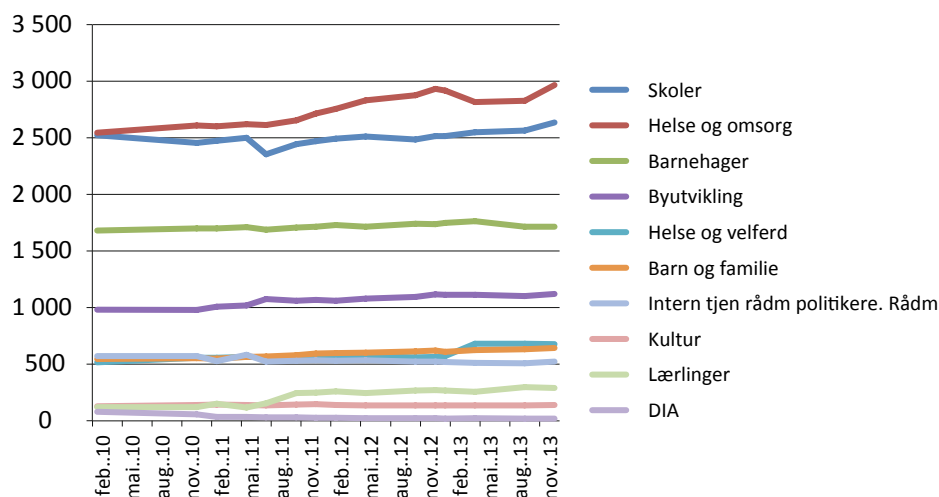
Tabell 4 Driftsutgifter regnskap 2013 og budsjett 2013. Tall i millioner kroner.

	Regnskap 2013	Justert budsjett	Avvik
Lønnsutgifter	5.446,1	5.344,5	101,6
Sosiale utgifter	1.483,7	1.426,6	57,1
Kjøp av varer og tjenester i kommunal tjenesteproduksjon	1.940,6	1.700,7	239,9
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	1.504,4	1.369,9	134,5
Overføringer	810,0	750,7	59,3
Sum	11.184,7	10.592,3	592,4

Samlet var de totale regnskapsførte driftsutgiftene 592,4 millioner kroner høyere enn revidert budsjett, et avvik på 5,5 prosent. Det var spesielt utgifter til kjøp av varer og tjenester som ble høyere enn budsjettet.

Årsverksutvikling

Antall årsverk har økt med 282 i løpet av 2013. Dette tilsier en vekst i årsverksproduksjonen på 2,7 prosent.

Figur 5 Utvikling i årsverk fordelt på områder. Antall Kilde: Lønnsbudsjetterapporter, regulativlønn

Områdene som har vokst mest i 2013 er helse og omsorg og skoler. Begge disse områdene har hatt en årsverksvekst på om lag 4,6 prosent. Barne- og familietjenester har også økt antallet årsverk gjennom 2013 og har hatt en vekst på 3,2 prosent.

Byutvikling og kulturområdet har hatt et tilnærmet uendret antall årsverk gjennom 2013. Innenfor barnehagene har antall årsverk gått noe ned det siste året. Også antall årsverk i det interne arbeidsmarkedet (DIA) har gått ned i 2013, og ligger på et stabilt lavt nivå.

Kommunens administrasjon og folkevalgte har i 2013 ikke hatt noen vekst. Det betyr at de administrative tjenestene stadig blir mer produktive, ettersom man takler økt volum av tjenester uten økt bruk av administrative ressurser.

Resultat eksterne finansieringstransaksjoner

For nærmere omtale av de fleste størrelsene som fremgår i dette avsnittet vises det til finansrapporten for 2013.

Tabell 5 Kapitalinntekter. Tall i millioner kroner.

	Regnskap 2010	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Budsjett 2013
Renteinntekter, gevinst finansielle instrumenter og utbytte	413,1	405,6	572,8	600,6	451,8
Mottatte avdrag på utlån	3,4	3,5	3,0	6,1	1,7
Sum eksterne finansinntekter	416,5	409,1	575,8	606,7	453,5

Renteinntekter

Summen av renteinntekter av likvide midler, byggelånsrenter, renteinntekter fra videreutlån, avkastning og utbytte fra plasseringer i Trondheim kommunes kraftfond (TKK) ble betydelig høyere enn budsjettert. Dette må sees i sammenheng med at kraftfondet fikk høyere avkastning enn forventet. Den samlede avkastningen ble 6,6 prosent av totalkapitalen. Renteinntektene fra TKK ble dermed 140 millioner kroner høyere enn budsjettert. De øvrige renteinntektene ble også noe høyere enn budsjettert. Dette har spesielt sammenheng med renter som skal dekkes med husleie som ble 11 millioner kroner høyere enn budsjettert. Samlet innbetalt utbytte ble tre millioner kroner høyere enn budsjettert. Byggelånsrentene ble knappe fire millioner kroner høyere enn budsjettert, som følge av høyt investeringsvolum i 2013. Motsatt vei trekker renter fra likviditeten som ble om lag seks millioner kroner lavere enn budsjettert, på grunn av dagens lave rentenivå. Det gjennomsnittlige nivået på bankinnskudd var på 549 millioner kroner.

Tabell 6 Kapitalutgifter. Tall i millioner kroner.

	Regnskap 2010	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Budsjett 2013
Renteutgifter, tap finansielle instrum. provisjoner og andre finansutgifter	494,0	636,7	569,4	519,0	610,6
Avdragsutgifter ²	355,2	364,0	340,7	373,0	361,3
Utlån	2,4	3,1	3,0	2,3	3,0
Sum eksterne finansutgifter	851,6	1 003,8	913,1	894,2	974,9

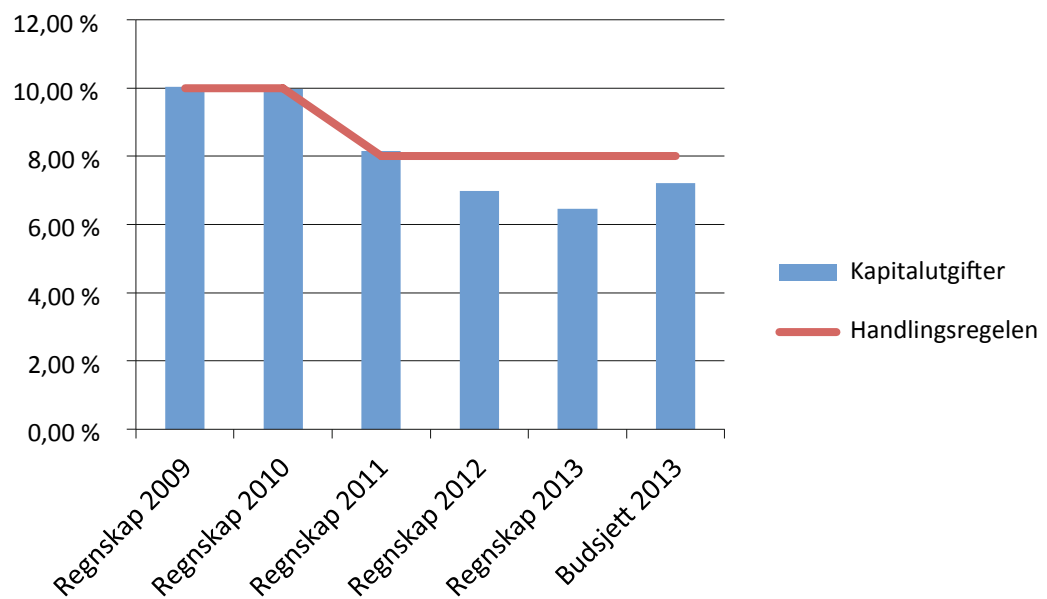
Renteutgifter

Renteutgiftene ble betydelig lavere enn budsjettert. Dette skyldes at den flytende renten er svært lav, at lån med relativ høy fast rente er refinansiert med flytende rente, at nye lån ble tatt opp senere enn forutsatt og at det er tatt opp mindre lån enn forutsatt. Budsjettet var basert på forventning om en liten renteoppgang i løpet av 2013, dermed blir det et betydelig avvik når en slik renteoppgang ikke inntreffer.

Bokførte tap på finansielle instrumenter utgjør knappe tre millioner kroner i 2013, noe som er betydelig lavere enn året før.

Avdrag investeringsformål

Avdrag på lån til investeringsformål ble 373 millioner kroner, noe som er i tråd med budsjettet. Det økonomiske handlingsrommet til bykassen påvirkes av i hvilken grad kapitalutgiftene binder opp andeler av driftsinntektene. I 2009 vedtok bystyret en finansiell handlingsregel om at renter og avdrag ikke skal overstige en definert andel av de frie disponible inntektene. Vedtatt andel var på ti prosent i 2009 og 2010. I 2011 ble andel nedjustert til åtte prosent som følge av de frie inntektene økte på grunn av innlemming av det tidligere øremerkede barnehagetilskuddet. Figuren under viser hvordan denne andelen har utviklet seg i perioden 2009-2013.

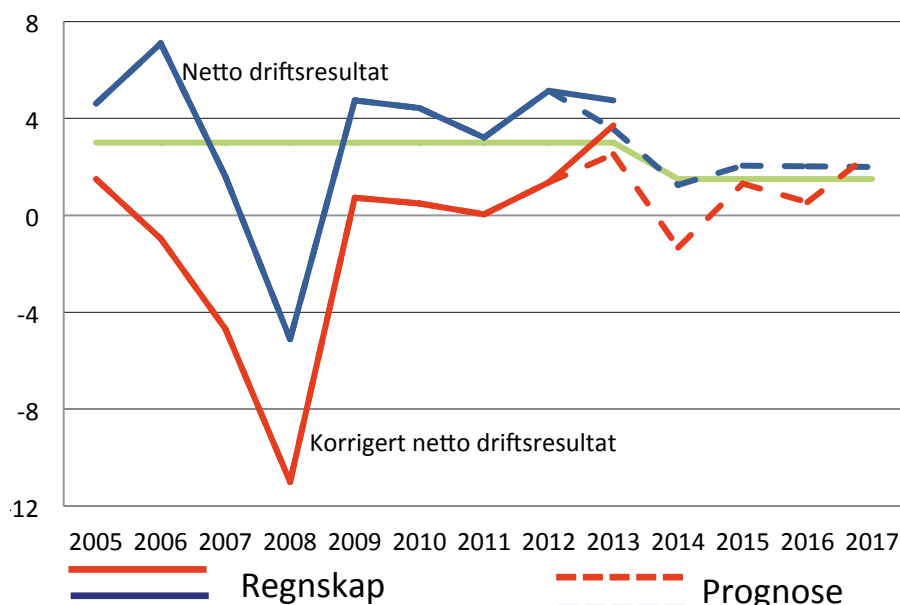
Figur 6 Handlingsregelen - andel kapitalutgifter i forhold til disponible inntekter

Andelen av kapitalutgiftene som belastet bykassen stabiliserte seg på ti prosent før 2011. Dette var i tråd med vedtatt handlingsregel.

Regnskapet for 2012 og 2013 viser at kapitalutgifter som belaster bykassen er lavere enn den vedtatte handlingsregelen. Til tross for økende gjeld har andel kapitalutgifter gått ned de tre siste årene som følge av synkende rentenivå i samme periode. Fremover er det forventet både økende investeringsvolum og rentenivå, slik at man etter hvert når den vedtatte grensen for kapitalutgifter.

Netto driftsresultat

Trondheim kommunes netto driftsresultatet i 2013 ble 540 millioner kroner. Dette er en reduksjon på 45 millioner kroner i forhold til 2012.

Figur 7 Utvikling netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter

Netto driftsresultat utgjør 4,5 prosent av driftsinntektene. Som figur 7 viser er dette bedre enn forventet. Kommunens netto driftsresultat er i tråd med en anbefalt norm som tilsier at netto driftsresultat over tid bør være på tre prosent av driftsinntektene. Netto driftsresultatet er preget av forhold som ikke direkte avspeiler kommunens økonomiske situasjon. I tabellen nedenfor er det satt opp tre forhold som netto driftsresultat korrigeres med for å gjøre det mer reelt.

Tabell 7 Korrigeringer av netto driftsresultat. Tall i millioner kroner

	2009	2010	2011	2012	2013
Momsrefusjon til drift fra investeringer	181	115	81	74	36
Premieavvik og amortisering av premieavvik	56	120	170	148	-16
Avsetning for å opprettholde verdien av fondene	127	136	115	100	103
Sum	364	371	366	322	123

Både momsrefusjon fra investeringer og inntektsføring av premieavvik kan betraktes som lån til finansiering av drift. Midlene som kommer fra momsrefusjon overføres nå stort sett til investeringer. Som følge av krav om at en stadig større andel av disse inntektene skal overføres til investeringsregnskapet, har denne korreksjonen blitt stadig mindre. Fra og med 2014 skal disse inntektene kun føres i investeringsregnskapet. Overskudd som skyldes innbetalte premier er større enn kostnadsført pensjon, det såkalte premieavviket, burde vært satt på disposisjonsfond. På den måten ville man ikke svekke kommunens likviditet som følge av disse fiktive inntektene. I 2013 er imidlertid situasjonen for første gang på ni år motsatt, det vil si at premieavviket i sum er blitt redusert som følge av at tilbakeføring/amortisering av tidligere års premieavvik er større enn årets premieavvik. Effekten er at bykassen dermed får en netto kostnad i regnskapet, istedenfor en netto inntekt som har vært vanlig.

Avsetningen for å opprettholde verdien av fondene; kraftfondet, kulturfondet, næringsfondet og kollektivfondet, må betraktes som en bundet avsetning. Ved å korrigere for disse tre forholdene kommer man fram til et såkalt korrigert netto driftsresultat som er basert på mer varige disponible inntekter.

Selv om kommunens netto driftsresultat er marginalt svakere enn i 2012, så er det korrigerte netto driftsresultatet på 3,5 prosent, noe som er det beste resultatet de siste ti år. Resultatet for 2013 gir mulighet til å foreta avsetninger for å bedre kommunens finansielle situasjon i årene fremover.

Netto bruk av avsetninger/regnskapsresultatet for 2013

Netto driftsresultat er brukt som følger:

- 308 millioner kroner er overført fra driftsregnskapet til å finansiere ulike forhold i investeringsregnskapet
 - 153 millioner kroner fra momskompensasjoninntektene til generell finansiering av investeringer
 - 31 millioner kroner fra momskompensasjoninntektene til finansiering av anleggsbidragsmodellen
 - 21 millioner kroner er overført til finansiering av konkrete tiltak.
 - 103 millioner kroner av avkastningen fra kraftfondet er overført for å opprettholde realverdien i kraftfondet
- 171 millioner kroner er avsatt til bundne fond, dette er eksterne midler øremerket til konkrete prosjekter
- 240 millioner kroner er avsatt til disposisjonsfond

Samlet sett er 719 millioner kroner overført fra driftsregnskapet til investeringer og avsetninger i fond.

I tillegg er følgende avsetninger benyttet i 2013:

- 110 millioner kroner av regnskapsmessig mindreforbruk fra 2012 er brukt til å finansiere ulike tiltak i driftsbudsjettet
- 167 millioner kroner er brukt av bundne fond til å finansiere prosjekter med ekstern finansiering
- 188 millioner kroner er brukt fra disposisjonsfondet for å finansiere kommunens drift i 2013

Samlet finansiering fra tidligere avsetninger utgjør 465 millioner kroner.

Til sammen utgjør disse avsetningene en reduksjon av netto driftsresultat på 255 millioner kroner. Dermed gjenstår det 285 millioner kroner av netto driftsresultat. Dette er kommunens regnskapsmessige mindreforbruk for 2013.

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet omfatter utgifter og inntekter til investeringer i bygg og anlegg, kjøp og salg av aksjer/andeler, renter og avdrag på videreutlån og utlån av egne midler. I investeringsregnskapet føres i tillegg avsetninger og bruk av fond til investeringsformål og betydelige transaksjoner vedrørende kraftfondet. Investeringsregnskapet er et selvstendig regnskap.

Tabell 8 Hovedoversikt investeringsregnskap 2010-2013. Tall i millioner kroner.

	Regnskap 2010	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Avvik
Investeringsinntekter	-335	-273	-702	-758	-541	-217
Brutto investeringsutgifter	1.214	1.449	1.777	2.252	2.695	-443
Finanstransaksjoner	1.224	1.027	1.298	1.962	1.145	816
Finansieringsbehov	2.103	2.202	2.374	3.455	3.299	156
Finansieringsbehovet er dekket slik:						
Bruk av lån	-1.121	-1.287	-1.189	-1.786	-2.138	352
Aksjesalg og mottatte avdrag	-338	-272	-318	-650	-253	-397
Bruk av fond	-439	-442	-411	-685	-560	-124
Overført fra driftsregnskapet	-204	-225	-389	-308	-306	-2
Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	-66	-27	-42	15
Sum finansiering	-2.101	-2.226	-2.374	-3.455	-3.299	-156
Udekket/udisponert	2	-24	0	0	0	0

Investeringsinntektene består i hovedsak av inntekter fra salg av bebygd og ubebygd eiendom, statlige overføringer, andre salgsinntekter og refusjoner. Både statlige overføringer, refusjoner og inntekter fra salg av eiendom og anleggsmidler ble høyere enn budsjettet.

Brutto investeringsutgifter ble lavere enn budsjettet i 2013. Det henvises til en nærmere gjennomgang av disse under tabell 9 nedenfor.

Finanstransaksjonene omfatter avdrag på videreutlån, kjøp av aksjer og andeler, og avsetninger til fond. En vesentlig årsak til avviket mellom budsjett og regnskap for denne posten er betydelig høyere avsetninger til fond og innbetaling av ekstraordinære avdrag på startlån.

Bruken av lån ble 352 millioner kroner lavere enn budsjettet. Dette har i hovedsak sammenheng med forsinkelser i fremdriften av investeringsprosjekter i forhold til fremdriften som ble lagt til grunn på investeringstidspunktet.

Avviket på 397 millioner kroner på posten aksjesalg og mottatte avdrag, skyldes ekstraordinære innbetalinger av avdrag på startlån og transaksjoner knyttet til kraftfondet.

Posten "bruk av fond" omfatter bruk av tidligere avsatte midler bevilget til investeringsformål, i tillegg til innbetaling av et ekstraordinært avdrag på formidlingslån til Husbanken.

Investeringer i anleggsmidler

Økonomi

Tabell 9 Brutto investeringsutgifter regnskap 2012-2013, budsjett 2013. Tall i millioner kroner.

	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Avvik
Skoler	146,4	307,1	412,8	105,7
Barnehager	149,6	214,7	235,5	20,8
Helse og velferd	255,4	328,0	457,1	129,1
Barne- og familietjenesten	0,9	1,5	6,1	4,6
Kultur	4,2	12,3	2,2	-10,1
Idrett, naturforvaltning og friluftsliv	53,6	100,5	176,0	75,5
Boliger	139,3	221,9	237,4	15,5
Veier, miljø og trafikk sikkerhet	118,5	122,0	70,0	-52,0
Boligbygging, fysiske bomiljøtiltak	254,2	280,0	157,6	-122,4
Kirker og kirkegårder	108,3	97,9	121,1	23,2
Næring	43,3	41,8	203,5	161,6
Administrasjon	76,8	46,4	78,7	32,3
Vann og avløp	331,2	281,8	366,1	84,3
Renovasjon	8,1	20,1	32,7	12,6
Brann- og redningstjeneste	93,3	144,6	130,7	-13,9
Andre investeringer	-12,1	30,8	9,0	-21,8
Sum	1.771,0	2.251,5	2.696,5	445,0

Tabellen viser at det ble regnskapsført utgifter til investeringer i nybygg/nyanlegg på 2 251,5 millioner kroner i 2013. Det er områdene skoler, barnehager, helse og velferd, boliger og vann og avløp som har hatt den største investeringsaktiviteten i 2013. Totalt var brutto utgifter til investeringer i anleggsmidler 445 millioner kroner lavere enn budsjettet i 2013.

Nedenfor gis en kort beskrivelse av det enkelte investeringsområde, og det henvises for øvrig til investeringsrapporten etter tredje tertial 2013 for mer detaljert informasjon om gjennomførte investeringer i 2013.

Skoler

Til sammen ble det brukt 307,1 millioner kroner på skoleprosjekter i 2013. Dette var 105,7 millioner kroner lavere enn budsjettet. En vesentlig del av avviket skyldes forsinkelser ved Spongaldal skole som følge av konkursen i Teknobygg Entreprenør AS. Det er også tidsavvik ved gjennomføringen av prosjektene ved Bispehaugen skole og Brundalen skole og andre skoleprosjekter i Trondheim øst.

Barnehager

Det ble bygd og rehabilitert barnehager for 214,7 millioner kroner i 2013. Avviket mellom budsjett 2013 og regnskap 2013 på 20,8 millioner kroner skyldes at prosjekter har blitt igangsatt senere enn opprinnelig planlagt og at en for stor andel av budsjettet til kunstnerisk utsmykning var lagt her.

Helse og velferd

Det er gjennomført investeringer innenfor helse og velferd i 2013 for 328 millioner kroner. Dette er knapt 129,1 millioner kroner lavere enn budsjettet. Budsjettavviket skyldes først og fremst tidsavvik på Lade helse- og velferdssenter og at budsjettet rehabilitering på Tyholt helse- og velferdssenter ikke blir gjennomført.

Barne- og familietjenesten

I budsjettet for 2013 var det i sum bevilget 6,1 millioner kroner til henholdsvis bosetting av mindreårige asylsøkere og omstillingstiltak i barne- og familietjenesten. Det er kun en liten andel av de planlagte tiltakene som er gjennomført i 2013.

Kultur

Avviket mellom budsjett og regnskap på 10,1 millioner kroner skyldes at en stor andel av budsjettet til dette formålet, gjelder kunstnerisk utsmykking, var lagt på barnehager.

Idrett, naturforvaltning og friluftsliv

Totalt er det brukt 100,5 millioner kroner til investeringer innenfor idrett, naturforvaltning og friluftsliv. Dette er 75,5 millioner kroner mindre enn budsjettet i 2013. I hovedsak skyldes dette forsinkelser i gjennomføringen av prosjektet "Renere havn".

Boliger

Investeringene på boligområdet har i hovedsak blitt brukt til kjøp, rehabilitering og bygging av kommunalt disponerte boliger. Området hadde en noe lavere investering i 2013 enn budsjettet.

Veier, miljø og trafikksikkerhet

En stor andel av gjennomførte investeringer på dette området er knyttet til Miljøpakken. Avviket mellom regnskap og budsjett er dekt med tilsvarende økte refusjonsinntekter.

Boligbygging, fysiske bomiljøtiltak

Dette omfatter for en stor del utbyggingsprosjekter hvor kommunen har inngått avtaler med private grunneiere og utbyggere. Kommunen forskutterer utbyggingskostnader for infrastruktur, og refusjon av kostnader blir gjennomført etter hvert som utbyggingen av arealene utføres. Utgiftene på dette området dekkes av eksterne inntekter.

Kirker og kirkegårder

Det ble bevilget 121 millioner kroner til formålet i 2013 og brukt 97,9 millioner kroner. Det betyr at gjennomføringen av de planlagte prosjektene i 2013 ligger noe etter skjema.

Næring

Dette investeringsområdet omfatter i hovedsak kjøp, salg og tilrettelegging av grunn til næringsformål.

Administrasjon

Utgifter til anskaffelse av IT-utstyr, fellessystemer og fagsystemer utgjør den største delen av budsjettet og regnskapet til dette investeringsområdet. Avviket mellom budsjett og regnskap skyldes forsinkelser i framdriften hos noen prosjekter.

Vann og avløp

Avviket mellom budsjett og regnskap skyldes i hovedsak forskyvninger i framdriften når det gjelder større anleggsprosjekter innenfor avløpsområdet.

Renovasjon

Budsjettet for 2013 omfattet bevilgning til nye gjenvinningsstasjoner og avfallssug. Arbeidet med nye gjenvinningsstasjoner har tatt lengre tid enn planlagt.

Brann og redningstjenesten

Merforbruket i forhold til budsjettet skyldes noe raskere framdrift av byggingen av nye brannstasjoner enn planlagt.

Finansiering

Tabell 10 Finansiering av investeringene 2010-2013. Tall i millioner kroner

	Regnskap 2010	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013
Lån	890	1077	858	1.499
Inntekter	396	188	600	379
Fond og driftsmidler	30	184	319	373
Sum	1.316	1.449	1.777	2.251

67 prosent av investeringene i 2013 ble finansiert ved eksterne låneopptak. Tilsvarende tall for de siste tre årene var på henholdsvis 47 prosent (2012), 74 prosent (2011) og 68 prosent (2010).

Balanseregnskapet

Tabell 11 Balanseregnskapet. Tall i millioner kroner.

	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013
EIENDELER			
Anleggsmidler	25 708	27 381	29 242
Faste eiendommer og anlegg	12 241	12 817	13 359
Utstyr, maskiner og transportmidler	517	546	546
Utlån	1 162	1 524	1 933
Aksjer, andeler og innskuddsleiligheter	3 414	3 454	3 638
Pensjonsmidler	8 373	9 040	9 767
Omløpsmidler	5 734	6 726	6 719
Kortsiktige fordringer	1 223	1 163	1317
Premieavvik pensjon	1 206	1 354	1337
Aksjer og andeler	659	726	818
Sertifikater/obligasjoner	1 406	1 424	1417
Kasse og bankinnskudd	1 239	2 059	1831
SUM EIENDELER	31 442	34 107	35 961
	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital	-8 031	-7 826	-7 384
Disposisjonsfond	-172	-249	-301
Bundne driftsfond	-324	-406	-410
Ubundne investeringsfond	-3 242	-3 438	-3 503
Bundne investeringsfond	-269	-228	-186
Regnskapsmessig mindreforbruk	-141	-137	-285
Regnskapsmessig merforbruk			
Udekket i investeringsregnskap	-24		
Likviditetsreserve	-		
Endring i regnskapsprinsipp, drift	98	206	206
Kapitalkonto	-3 958	-3 575	-2 904

	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013
Langsiktig gjeld	-21 841	-24 280	-26 349
Pensjonsforpliktelser	-10 356	-11 574	-12 844
Ihendehaverobligasjonslån			
	-3 047	0	0
Sertifikatlån		-200	-38
Andre lån	-8 439	-12 506	-13 466
Kortsiktig gjeld	-1 569	-2 001	-2 229
Annen kortsiktig gjeld	-1 563	-1 995	-2 224
Premieavvik	-6	-6	-5
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	-31 442	-34 107	-35 961

Anleggsmidler

Verdiendring på faste eiendommer/anlegg og utstyr, maskiner med mer skyldes aktivering av investeringer og avskrivninger av anleggsmidlene. Avskrivningene i 2013 utgjorde 485 millioner kroner og aktivering av investeringer 1 027 millioner kroner.

Utlånte midler øker hovedsakelig som følge av at kjøp av obligasjoner i 2013 defineres som utlån, mens det tidligere lå under posten "aksjer og andeler". Øvrige endringer er knyttet til utlån av startlån fra husbankmidler og utlån til Trondheim parkering.

Endring i posten aksjer og andeler er relatert til styrkingen av Trondheim kommunale pensjonskasse (TKP) i 2013 som følge av overføring av boliger til en bokført verdi på 286 millioner kroner, jf. bystyresak 148/13. I tillegg er verdien av obligasjonsforetakene i TTK blitt oppskrevet med 238 millioner kroner. Kjøp og salg av obligasjoner, i tillegg til at obligasjoner kjøpt i 2013 er flyttet til balanseposten "utlån", fører til at netto endring av aksjer og andeler i anleggsmidler ikke øker med mer enn 184 millioner kroner.

Beregnete pensjonsmidler økte med 727 millioner kroner i 2013. Endringen skyldes at faktiske innbetalinger og forventet avkastning av pensjonsmidlene er vesentlig større enn faktiske utbetalinger.

Omløpsmidler

Premieavviket reduseres med 17 millioner kroner som følge av at årets premieavvik er lavere enn amortisering av tidligere års premieavvik.

Verdien av aksjer og andeler har økt som følge av økende kurser på aksjer i kraftfondet. Kommunens kontantbeholdning er redusert. Dette må sees i sammenheng med at ubrukte låne-midler er vesentlig lavere enn i 2012.

Egenkapital

Kommunens disposisjonsfond har økt med 52 millioner kroner gjennom 2013. Ved årsskiftet har disposisjonsfondet en beholdning på 301 millioner kroner. Av dette er 42 millioner kroner avsatt til finansiering av bestemte formål og 60 millioner kroner er avsatt til kjøp av tomter. Det gjenstår dermed knappe 200 millioner kroner i disposisjonsfondet. Anslagsvis 120 millioner kroner av dette blir benyttet til å oppfylle forutsetningen om at anvendelsen av avkastningen fra TTK skal benyttes i budsjettet året etter opptjening(ettterskuddsmodellen).

Bundne driftsfond har økt med fire millioner kroner og er relatert til ubrukte øremerkede driftsmidler og avsetninger til selvkostområdene.

Endring i ubundne investeringsfond har sammenheng med endringer i kraftfondets grunnkapital.

Det regnskapsmessige mindreforbruket for 2013 var på 285 millioner kroner og vil bli foreslått disponert i sak om årsoppgjøret for 2013.

Endring i kapitalkonto er i hovedsak overføring av eiendommer til TKP og oppskrivning av verdiene i obligasjonsforetakene.

Gjeld

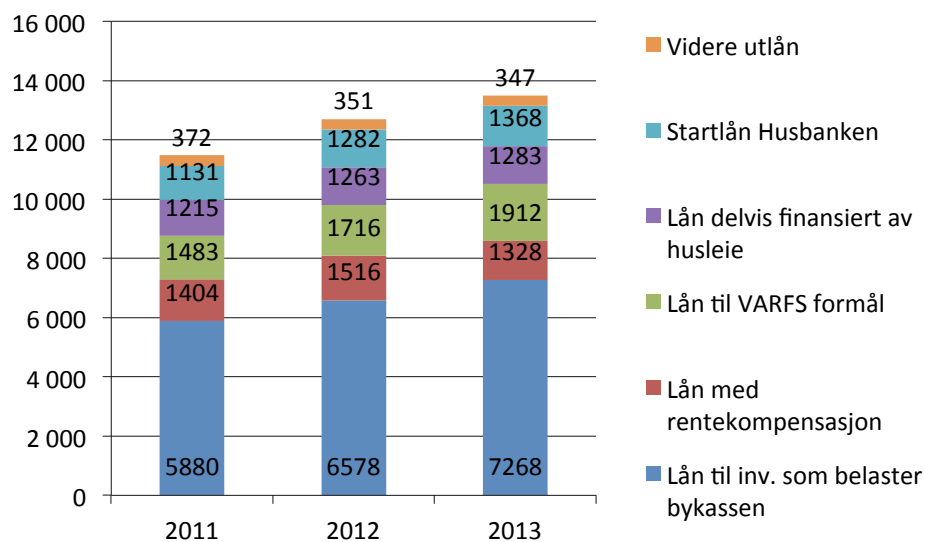
Gjelden øker som følge av økning i pensjonsforpliktelsene og nye låneopptak.

Langsiktig gjeld

Kommunens langsiktige gjeld økte med 0,8 milliarder kroner i 2012. Den langsiktige gjelden er dermed 13,5 milliarder kroner.

Trondheim kommunes gjeld kan grovt sett fordeles på tre hovedgrupper:

- Bykassefinansierte lån til investeringsformål
- Selvfinansierte lån – Lån med rentekompensasjon, VARFS-lån og lån som dekkes med husleie
- Videreutlåneordninger – startlån, og andre videreutlån til kommunale foretak, stiftelser og AS

Figur 8 Lån fordelt på formål, beløp i millioner kroner

Kommunens lån til investeringer som dekkes av bykassens frie inntekter øker med knappe 0,7 milliarder kroner. Veksten i gjeld følger i stor grad pris- og befolkningsvekst, men i 2013 vokser gjelden noe utover dette, slik at gjelden målt per innbygger har økt i løpet av 2013.

Kortsikt gjeld

Økningen av kortsiktig gjeld er i stor grad relatert til feriepenger, merverdiavgift, leverandørgjeld og periodisering.

Garantiansvar

Tabell 12 Garantiansvar 2010-2013. Tall i millioner kroner.

	Garantiansvar			
	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
Idrett	54	47	60	100
Barnehager	4	2	2	2
Aksjeselskap/næringsvirksomhet	34	35	36	31
Boliger/institusjoner	608	577	548	516
Diverse formål	18	23	18	18
Sum	718	684	664	667

Tabellen viser at kommunens totale garantiansvar er redusert med to millioner kroner fra 2012 til 2013. I perioden 2010-2013 er kommunens garantiansvar redusert med 51 millioner kroner. Garantiansvaret knyttet til idrettsanlegg er økt både i fireårsperioden og i løpet av det siste året.

Risikoen for realisering av garantiansvar vurderes å være størst på idrettsområdet. I tabellen nedenfor er garantiansvaret for anlegg bygd av idrettslag fordelt per lag og med beløp per 31. desember 2013.

Tabell 13 Garantier til idrettsformål. Tall i millioner kroner.

	Garantiansvar per 31.12.2013
Carlottenlund Sp.klubb	22,7
Ranheim idrettslag	1,1
Trondheim Kunstgress Syd AS	0,8
Skotthyllbanen AS	1,6
Byåsen Idrettslag	3,4
Strindheim kunstgress AS	1,6
Tiller Idrettslag	1,0
Kolstad fotball	1,2
Utleira il	8,5
Nidelv il	2,0
Havsteinbanen AS	0,4
Bratsberg Idrettslag	1,6
Nardo Fotball	1,2
Bruråk Hestesportsklubb	2,2
Sør-Trøndelag Ishockeykrets	4,3
Heimdal Idrettsforening	29,7
SK Trondheims-Ørn	7,7
SiT-Studentsamskipnaden i Trondheim	2,6
Leangen Curling	6,3
Sum	100,0

Trondheim kommune har ved utgangen av 2013 et garantiansvar for investeringer i idrettsanlegg på 100 millioner kroner. Selv om flere av lagene har hatt anstrengt økonomi i perioder, har ikke kommunen indikasjoner på at noen er i en så vanskelig økonomisk situasjon at de ikke er i stand til å imøtekomme sine forpliktelser overfor sine kreditorer. Sist kommunen måtte innfri en garanti for et idrettslag som ikke klarte sine økonomiske forpliktelser var på midten av 1990-tallet.

Boliger og institusjoner er det området hvor kommunen har påtatt seg det største garantiansvaret.

Tabell 14 Garantiansvar boliger og institusjoner. Tall i millioner kroner.

	Garantiansvar per 31.12.2012
Boligformål(Husbanken)	91,6
Stiftelsen Ilen menighets alders-og sykehjem	30,1
Boligstiftelsen for trygdeboliger	34,0
Trondhjems Hospital	68,3
Kong Carl Johan arbeidsstiftelse	6,6
Zion sykehjem	19,6
Bakklandet menighetsråd	19,5
Stiftelsen Laugsand aldershjem	19,9
Borettslag	226,4
Sum	515,9

Garantiansvaret omfatter lån som er tatt opp av boligstiftelsen for trygdeboliger, private institusjoner og borettslag, til rehabilitering av sykehjem og bygging av omsorgsboliger og trygdeboliger.

*Den nasjonale prisen for "Årets arkiv" ble tildelt Trondheim byarkiv for "høy faglig kompetanse, åpenhet og god serviceinnstilling."
(Foto: Tor Arne Granmo)*

Arbeidsgiverpolitikken

Arbeidsgiverpolitikken

Trondheim kommunes arbeidsgiverpolitikk 2010-2015 ble vedtatt av bystyret 28. januar 2010. Målet med arbeidsgiverpolitikken er å fremme kommunen som en attraktiv arbeidsgiver. Kommunen står overfor to store arbeidsgiverpolitiske utfordringer fram mot 2020:

- Kommunens evne til utvikling og nyskaping
- Kommunens tilgang på og forvaltning av egen arbeidskraft

Arbeidsgiverpolitikken omfatter rapportering på likestilling - kjønn, innvandrere, nedsatt funksjonsevne og alder-, rekruttering, kompetanseutvikling, arbeidsmiljø - herunder sykefravær, organisasjonsutvikling, etikk og interne tjenester.

Per 31. desember 2013 var det 13 076 ansatte i Trondheim kommune; 9 902 kvinner og 3 174 menn. For fordeling av ansatte på tjenesteområder henvises det til vedlegg I. Aldersfordeling fordelt på tjenesteområder framgår av vedlegg II.

Mål og tiltak innenfor kommunens arbeidsgiverpolitikk er forankret i *Kommuneplanens samfunnsdel 2009-2020*, *Trondheim kommunes arbeidsgiverpolitikk 2010-2015*, *Rekrutteringsstrategi for Trondheim kommune* og *Kommuneplanens handlingsdel, økonomiplan 2013*.

Mål og resultater – likestilling

Resultatene fra kommunens likestillingsarbeid som arbeidsgiver for 2013 omfatter kjønn, innvandrere, redusert funksjonsevne og alder.

Et overordnet mål for likestillingspolitikken i kommunen er at arbeidsstokken skal gjenspeile befolkningssammensetningen. *Temaplan for et mangfoldig arbeidsliv i Trondheim kommune 2013-2016* ble vedtatt av bystyret 6. desember 2012. Planen omfatter rekruttering og likestilling og likeverd på arbeidsplassen. Bystyret har vedtatt flere strategier. Oppfølging av disse vil foregå både på enhets- og rådmannsnivå.

Likestillingsloven, diskrimineringsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven pålegger kommunene å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering, både som offentlig myndighet og som arbeidsgiver. Disse pliktene gjelder kjønn, etnisitet, religion og nedsatt funksjonsevne. I årsrapporten skal det redegjøres for hvordan kommunen har oppfylt aktivitetsplikten. Det skal redegjøres for planlagte og gjennomførte tiltak. *Handlingsplanen for Temaplan for et mangfoldig arbeidsliv i Trondheim kommune 2013-2016* anses som kommunens redegjørelse. Denne følger som vedlegg til årsrapporten; jfr. vedlegg III. I tillegg skal den faktiske tilstanden for likestilling mellom kjønnene beskrives.

Kjønn

Ut fra befolkningssammensetningen skulle det ha vært lik fordeling mellom kvinner og menn i arbeidsstokken. Per 31. desember 2013 utgjorde imidlertid kvinnene 75,5 prosent av de fast ansatte. Sammenliknet med 2012 er dette en reduksjon på 0,6 prosentpoeng.

27 prosent av lederne er menn. Ut fra den kjønnsmessige sammensetningen av arbeidsstokken er dette tilsvarende fordeling.

Periodemål 2013-2016:	Andelen menn i barnehager er økt fra 7,8 prosent i 2009 til 12 prosent i 2014. Andelen menn i omsorgstjenesten er økt fra 16,7 prosent i 2009 til 20 prosent i 2014.
Resultatmål 2013:	Andelen menn i barnehagene er økt til 11 prosent.
Resultat:	<p>Andelen menn i barnehager i 2013 var 9,8 prosent. Dette er en oppgang fra 2012 på 0,2 prosentpoeng. Måltallet på 11 prosent menn ble ikke nådd. Det er en utfordring å nå periodemålet med 12 prosent menn ved utgangen av 2014.</p> <p>Trondheim kommune fikk skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag til prosjektet Menn i barnehager. Prosjektet startet opp i juni 2013. Arbeidet har vært å forberede det første opptaket som starter våren 2014. I første omgang prioriteres fagarbeidere. På lengre sikt er planen å omfatte hele oppvekstsektoren; også barnehagelærere og lærere i småskolen.</p> <p>Høsten 2013 var 14,3 prosent av de nye førskolestudentene ved Dronning Maud Minnes Høgskole menn. Høsten 2010 var andelen menn 20 prosent, 2011 15,2 prosent og 2012 17,8 prosent. Andelen mannlige studenter er dermed synkende.</p>
Resultatmål 2013:	Andel menn i omsorgstjenesten er økt til 19 prosent
Resultat:	<p>Målet for 2013 ble ikke nådd. Andelen sykepleiere har økt det siste året. Det samme har andelen helsefagarbeidere, mens andelen vernepleiere har gått ned.</p> <p>I 2013 søkte 71 menn på stilling som helserekruitt. De 30 mest egnede og motiverte kandidatene ble valgt ut og fikk tilbud om åtte ukers praksis som helserekruitt i sykehjem og hjemmetjenesten. Av disse 30 ble 20 tildelt et tilrettelagt utdanningsløp frem mot fagbrev som helsefagarbeider. Alle 20 takket ja.</p> <p>Prosjektet har hatt regional utvidelse med oppstart i kommunene Stjørdal, Meråker og Frosta. Fra disse kommunene er ti menn i gang med tilsvarende utdanning som helsefagarbeider.</p> <p>I St. Meld. 29 har Regjeringen besluttet at Menn i helse skal utvides til å bli et landsomfattende prosjekt. Forberedende arbeid er i gang, og nye fylker vil implementeres i 2014 og 2015.</p>

Lønnsutvikling mellom kvinner og menn

Gjennomsnittslønnen for menn er høyere enn for kvinner. Dette skyldes primært at flere kvinner enn menn arbeider deltid. De største faggruppene er lønnet etter garantirammer og fagstiger der lønn fastsettes på grunnlag av ansiennitet, utdanning, kompetanse og meransvar. Dette sikrer lik lønn for likt arbeid i kommunen.

I og med at mye av lønnsveksten skyldes prosentvise tillegg, vil veksten i kroner være forholdsvis størst for de gruppene som har høyest lønn i utgangspunktet. Det er flere menn enn kvinner som er ansatt i stillinger med høye kompetansekrav og ansvar. Dette er også en medvirkende årsak til lønnsforskjellen.

Gjennomsnittlig lønn for fast ansatte, 2012 og 2013

Totalt	Sum 2013	Kvinner 2013	Menn 2013	Kvinner 2012	Menn 2012
Gjennomsnitt årsverk per ansatt	77prosent	77 prosent	80 prosent	77 prosent	82 prosent
Gjennomsnitt lønn per årsverk	408 906	404 487	422 693	396 855	421 120

Både kvinner og menn har fått redusert gjennomsnittlig stillingsprosent i 2013 sammenlignet med 2012. Den gjennomsnittlige lønnsforskjellen mellom menn og kvinner har blitt mindre i løpet av 2013.

Vedlagt følger oversikt og stillingsgrupper og lønn og lønn fordelt på sektor, jfr. vedlegg IV og V.

Uttak av fødselspermisjon og fravær på grunn av barns sykdom

Trondheim kommune er en kvinnearbeidsplass. Det gjenspeiler seg ved uttak av fødselspermisjon og å være hjemme med syke barn. Innen Oppvekst og utdanning og Organisasjon og finans er imidlertid andelen kvinner og menn som er fraværende på grunn av barns sykdom lik. Fordelingen på virksomhetsområder og kjønn i prosent av mulige dagsverk framgår av tabell i vedlegg VI.

Innvandrere

Rådmannen gjennomførte 1. januar 2013 en liten kartlegging over antall medarbeidere fra Øst-Europa, Afrika, Asia, Mellom- og Sør-Amerika og Oseania (bortsett fra Australia og New Zealand). Tilsvarende kartlegginger ble gjennomført 1. januar 2011 og 1. januar 2012.

Spørsmål	2011	2012	2013
Antall enheter som svarte	210	201	208
Antall enheter som ikke hadde ansatte med innvandrerbakgrunn	116	109	102
Enheter med ansatte med innvandrerbakgrunn i 100 prosent stilling	75	65*	73**
Enheter med ansatte med innvandrerbakgrunn i 50-99 prosent stilling	41	39	53

* Av disse enhetene er det seks som har flere enn seks ansatte med innvandrerbakgrunn

** Av disse enhetene er åtte som har flere enn seks ansatte med innvandrerbakgrunn

Samlet sett ser det ut som om antall ansatte med innvandrerbakgrunn har holdt seg relativt stabilt i 2013. Det er færre enheter som ikke har medarbeidere med innvandrerbakgrunn.

Forutsatt at innvandrergruppen utgjør rundt åtte prosent av befolkningsgrunnet i Trondheim, er det langt fram til arbeidsstokken i kommunen speiler befolkningssammensetningen.

I løpet av 2013 ble følgende aktiviteter gjennomført for å øke andelen ansatte med innvandrerbakgrunn:

- To ungdommer med innvandrerbakgrunn fikk tilbud om sommerjobb ("Ung i jobb").
- 13 deltakere i Helsefagarbeider utdanningen for innvandrere tok fagbrev høsten/vinteren 2012/13. I januar 2014 har ti av disse fått jobb i kommunen. Gjennomsnittlig stillingsprosent er 34 prosent.
- I 2013 var det 145 personer som avsluttet sitt introduksjonsprogram. Bystyret har vedtatt at 55 prosent skal ha måloppnåelse, det vil si ut i ordinært arbeid eller utdanning fra og med videregående skole. 62 kom ut i arbeid og 18 i utdanning, til sammen 80 personer, noe som tilvarer 55 prosent. Dette er en økning på 13 prosent fra 2011. Vi nå ligger på regjeringens måltall.

- **Jobbsjansen kvinner:** I 2013 var 48 kvinner med i tiltaket. 22 kvinner er overført til 2014, mens 26 kvinner avsluttet i løpet av 2013. 16 stykker gikk ut i jobb eller utdanning, mens ti avsluttet av andre årsaker. Det betyr at 61,5 prosent er avsluttet til jobb/utdanning.
- **Jobbsjansen ungdom:** I 2013 var 39 ungdommer med i tiltaket. 28 ungdommer er overført til 2014, mens 11 ungdommer er avsluttet i løpet av 2013. Vi ønsker å ha bedre kontroll på at overgang til jobb/utdanning blir varig, og har derfor valgt å overføre såpass mange til 2014.
- I barnehagene har 6,8 prosent medarbeidere innvandrerbakgrunn. Målet er ti prosent, som vil tilsvare andelen barn med innvandrerbakgrunn.

Beholde og rekruttere medarbeidere med nedsatt funksjonsevne

Gjeldende IA-avtale utløp 31. desember 2013. En av målsettingene i IA-avtalen er å hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet. Antall interne attføringssaker er en indikasjon på om vi lykkes med dette.

I tabellen under framkommer status for intern attføring i kommunen. Tabellen viser utvikling og status per 31. desember 2013 for alle attføringssaker for årene 2011 – 2013.

Status for bedriftsintern attføring 2013

Status	2011	2012	2013	Sum
Antall nye saker/ personer	12	12	5	29
Ny stilling per 1/1.2014	12	9	3	24
Andel tilbake i arbeid	100 %	75 %	60 %	83 %
Uavklart/ på tiltak	0	1	2	3
Avsluttet tilsettings- forholdet	0	2	0	2
Uførepensjon	0	0	0	0

Tabellen viser utvikling og status per 31. desember 2013 for alle attføringssaker for årene 2011 – 2013. Det er registrert 29 nye saker hvorav 24 personer av disse var tilbake i arbeid ved årsskiftet. Tre personer var under attføringstiltak og uavklart i forhold til arbeid. To personer har avsluttet tilsettingsforholdet. Fra 2011 til 2013 er antall nye saker sunket fra 12 til fem. For fordeling av nye attføringssaker på sektor og kjønn, samt nye attføringssaker per år henvises det til vedlegg VII.

Praksisplasser for ungdom med funksjonsnedsettelse:

I 2013 inngikk Trondheim eiendom et samarbeid med NAV om å ta i mot ungdom med funksjonsnedsettelse i arbeidspraksis. En ungdom har vært i arbeidspraksis. Ut over dette har kommunen mottatt få/ingen henvendelser fra NAV.

Ingen unge med funksjonsnedsettelse hadde sommerjobb i *Ung i jobb*.

Periodemål 2013-2016: Antall uførepensjonister er under 180 nye tilfeller per år

Resultatmål 2013: Antall nye uførepensjonister har ikke oversteget 200

Resultat: Det langsiktige målet fram mot 2015 er at andelen uførepensjonister er redusert. Data for 2013 viser samme nivå som de siste årene. Det ble 194 nye uførepensjonister i 2013, to flere enn i 2012, men fortsatt under 200. I 2011 var antallet 196 nye uførepensjonister. Tatt i betraktning at antall årsverk i kommunen har økt i samme periode, har vi kanskje dekning for å si at andelen uførepensjonister er redusert, om enn marginalt.

Alder

Gjennomsnittsalderen for Trondheim kommunes ansatte var i 2013 42,96 år. Dette er liten nedgang fra 2011, men stabilt i forhold til 2012.

Periodemål 2013-2016: Minst 67 prosent av ansatte i aldersgruppen 62 til 67 år tar ikke ut AFP

Resultatmål 2013: Andelen ansatte som tar ut AFP i aldersgruppen 62-64 år, skal ikke overstige 18 prosent.
Andelen ansatte som tar ut AFP i aldersgruppen 64-66 år, skal ikke overstige 45 prosent.

Resultat: Målet ble ikke nådd. 21,3 prosent av ansatte i aldersgruppen 62 til 64 tok ut AFP i 2013. I aldersgruppen 65- 67 år tok 47,1 prosent ut AFP. Likevel går utviklingen i riktig retning. 2011 tok 36,5 prosent ut AFP. I 2012 tok 34,6 prosent ut AFP og i 2013, 32,1 prosent. Dette er en nedgang på 4,4 prosentpoeng på to år og betyr at periodemålet er oppnådd.

Periode	P-kasse	Prosent AFP 62+		
		Menn	Kvinner	Totalt
Pr.31.12				
2013 62-64 år	TKP	22,6	20,4	21,0
	KLP	0,0	3,6	3,2
	SPK	23,1	26,2	25,4
	Sum	22,3	20,9	21,3
2013 65-67 år	TKP	32,3	47,5	40,3
	KLP	0,0	27,8	17,2
	SPK	54,4	63,7	59,9
	Sum	39,1	50,9	47,1
2013 Sum		30,1	32,9	32,1

Flere kvinner enn menn tar ut AFP. Årsakene kjenner vi ikke. Kvinneandelen som tar ut AFP, er sterkt synkende for medlemmer i Trondheim kommunale pensjonskasse, mens andelen menn øker. Andelen som tar ut AFP fra Statens pensjonskasse er økende for både menn og kvinner og i begge aldersgruppene.

Andelen som tar ut AFP før 65 år, er langt lavere både for kvinner og menn enn de som er 65-67 år. Dette er en ønsket utvikling både fra statlig og kommunalt hold. Den gjennomsnittlige pensjoneringsgraden er også synkende. Det betyr at det er færre som tar ut hel AFP.

Andre seniortiltak:

- Seniorsamling tilbys alle ansatte det året de fyller 60/61 år og gjennomføres i tett samarbeid med Trondheim kommunale pensjonskasse, Nav og arbeidstakerorganisasjonene. Målet for samlingen er å øke bevissthet rundt veivalg i senyrkeskarrieren. Til disse samlingene inviteres seniorer og deres ledere. I 2013 ble det avholdt to samlinger. På den første samlingen var det 100 deltakere; på den andre 250.
- Prosjekt Senior – junior, et tiltak mot ufrivillig deltidsarbeid og realkompetanseoverføring. Trondheim kommune fikk tildelt prosjektmidler fra Arbeids- og velferdsdirektoratet og fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag for å gjennomføre prosjektet "Senior – junior". Prosjektet er en av flere satsninger mot uønsket deltid i kommunen. Målet er å redusere ufrivillig deltid hos nyutdannede helsefagarbeidere og overføre realkompetanse fra seniorer til nyutdannede helsefagarbeidere.

- Prosjekt Sluttsamtale. Målet er å skaffe kunnskap om hvorfor medarbeidere i Trondheim kommune velger å gå av med hel eller delvis AFP, og om det er noe arbeidsgiver kan/bør gjøre for å forskyve søknadstidspunktet. Alle som søkte om AFP i 2013 ble invitert til en samtale. 54 søkere; 40 kvinner og 14 menn, ble snakket med. Gjennomsnittsalderen var 62,9 år. Det var 11 lærere, seks hjelpepleiere og fem merkantile. De øvrige fordelte seg over et meget bredt stillingsspekter. Bakgrunnen for å søke om AFP varierte betydelig fra individ til individ, og det var ofte sammensatte forhold som lå bak valget. De viktigste grunnene til at det ble søkt hel eller delvis AFP, var:
 - ✓ Ønske om mer fritid
 - ✓ Ønske om mer tid sammen med familien
 - ✓ Arbeidsbelastning
 - ✓ Helseutfordringer

Rekruttering

Resultater fra rekrutteringsarbeidet i 2013 presenteres for heltid/deltid, rekruttering av ungdom til Helse og velferd, lærlinger, andre rekrutteringstiltak rettet mot ungdom og rekruttering av ledere.

Heltid/deltid

Periodemål 2013-2016: Minst 40 prosent av de ansatte innen Helse og velferd har heltidsstilling

Resultatmål 2013: Minst 37 prosent av ansatte innen Helse og velferd har heltidsstilling

Resultat: Per 31. desember 2013 hadde 37,2 prosent av de ansatte innen Helse og velferd heltidsstilling.

I løpet av 2013 er det blitt 194 flere faste heltidsstillinger. Andelen heltidsansatte er likevel stabilt, fordi antall medarbeidere i deltidsstillinger også øker. Det vises for øvrig til sak 13/18918 Rapportering heltid/deltid 2013 til Administrasjonsutvalget.

Våren 2013 ble det gjennomført en kartlegging av uønsket deltid innen Helse og velferd der ansatte ble spurt om sine ønsker og muligheter til å arbeide mer på tider der enhetene hadde behov. 2345 deltidsansatte fikk utsendt spørreundersøkelsen. 1135 svarte. Om lag 600 medarbeidere ønsket økt stillingsandel, og av disse igjen ønsket i underkant av 400 hel stilling. Om lag 100 av disse er ufaglærte, og det kan bli en utfordring å etterkomme ønskene siden behovet for faglært arbeidskraft er stigende.

Følgende prosjekter ble igangsatt i 2012 og videreført i 2013:

- Gjennomsnittsberegning av arbeidsplan på 52 uker ved Strindheim hjemmetjeneste. Ansatte har en mer forutsigbar fritid og arbeidstid i høytider. Faste aktiviteter kommer inn i planen. Det blir mindre behov for vikarer, bemanningen blir mer stabil, og det blir færre ansatte for brukerne å forholde seg til.
- "Kombinasjonsstillinger". Ansatte arbeider på en dagenhet og en turnusenhet.
- Dragvoll sykehjem. Det nye sykehjemmet startet opp som et heltidssykehjem.
- Senior/ junior-prosjektet. Dette er et tiltak mot ufrivillig deltid som gir realkompetanseoverføring. Målet er å øke rekruttering til helsefagarbeiderfaget og beholde de nyutdannede etter endt tid som lærling.

I løpet av 2013 har det blitt arbeidet mye med å få en heltidskultur innen Helse og velferd. Dette er et langsiktig arbeid og vil kreve mye innsats i tida framover.

Det vises for øvrig til sak PS 0278/13 Statusrapport om prosjekter og tiltak for å øke heltidskultur innenfor Helse og velferd.

Rekruttering av ungdom til Helse og velferd

Trondheim kommune har som mål å rekruttere flere ungdommer til Helse og velferd.

“Ung i jobb”

Mål: **Tilby ungdom i alderen 16-18 år sommerjobb i den hensikt å stimulere til at de søker seg utdanning innen sektoren**

Resultat: I 2013 fikk 23 jenter og 18 gutter sommerjobb. To av disse hadde innvandrerbakgrunn. Det var to til fire ungdommer ved 13 helse- og velferdsenter/helsehus. Det var ingen ungdommer med funksjonsnedsettelse.

Lærlinger

Mål: **Bystyret vedtok å øke antall lærlinger i helsearbeiderfaget med inntil 20 lærlinger og antall lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget med inntil 10 lærlinger i 2013**

Resultat: Antall læreplasser økte fra 80 til 100 læreplasser i helsearbeiderfaget og fra 50 til 60 læreplasser i barne- og ungdomsarbeiderfaget i 2013.

Det totale antallet læreplasser i kommunen varierer fra år til år fordi antall lærlinger i andre fag styres av behovet for arbeidskraft, og om det er kvalifiserte søkere. Kommunen kan ha inntil 20 læreplasser i disse fagene. I 2013 ble det tatt inn 10 lærlinger.

Det er alltid et visst frafall av lærlinger i løpet av læretida. Antall avbrutte lærekontrakter varierer fra år til år. Kommunen har ikke som praksis å rekruttere flere lærlinger enn måltallet, fordi frafallet er utfordringsbart. Selv om det er et løpende inntak til læreplasser, blir ikke ledige plasser alltid fylt opp. De fleste som ikke får læreplass fra august, starter på andre studier eller kvalifiseringsløp.

Søkere til lærlingplass/lærekontrakter i Trondheim kommune 2013 – fordelt på kjønn

Fag	Søkere til lærlingplass 2013			Inntak lærlinger i løpet av 2013		
	kvinner	menn	totalt	kvinner	menn	totalt
Barne- og ungdomsarbeiderfaget	73	20	93	50	14	64*
Helsearbeiderfaget	113	33	146	68	35	103**
Andre fag	18***	34	52	4	6	10
Totalt	204	87	291	122	55	177

* Av disse er fire lærekandidater

**Av disse er tre lærekandidater, 16 fra Menn i helse, 19 fra HEFFI, seks fra Kompetanseløftet 2015

*** Skomakerfaget, Aktivitørfaget, Feierfaget, Idrettsanleggsgfaget, IKT-servicefaget, Institusjonskokkfaget, Kjemiprosessfaget, Kontor- og administrasjonsfaget, Renholdsoperatørfaget, Vei- og anleggsgfaget, Anleggsgartnerfaget

	Aktive lærekontrakter pr. 31.12.13 (1. og 2.års lærlinger)		
	kvinner	menn	totalt
Barn- og ungdomsarbeiderfaget	101	19	120
Helsearbeiderfaget	141	44	185
Andre fag	13	10	23
Totalt	255	73	328

Andre rekrutteringstiltak rettet mot ungdom

Mål: Gjennomføre markedsføringstiltak rettet mot ungdom

- Personaltjenesten besøker videregående skoler for å komme i dialog med ungdom og foreldre om yrkesvalg og å rekruttere til yrkesfagene.
- På Opplæringsdagen 2013 fikk 10. klassinger i fylket informasjon om videregående opplæring og muligheter til fagutdanning i Trondheim kommune. Arrangementet hadde også kveldsåpent slik at foreldre og andre interesserte kunne komme.
- Rekrutteringspatroljen besøkte 10. trinn og videregående skole for å rekruttere ungdom til utdanning og arbeid i helse- og velferdstjenesten.
- Leonardo da Vinci er et utvekslingsprogram hvor lærlinger gis mulighet til å tilbringe deler av læretida i utlandet.
- Vistamar centro de rehabilitacion i Spania og St. Olavs Hospital benyttes som læreplass for helsefagarbeiderlærlinger for å gi mulighet til enda mer variert opplæring enn det Trondheim kommune kan tilby.
- Allmennfaglig påbygging for lærlinger er en mulighet for lærlinger som har kapasitet til å studere til dobbel kompetanse; fagbrev og studiespesialisering.
- Senior/junior prosjektet gir noen unge, nyutdannede fagarbeidere mulighet til 100 prosent stilling som helsefagarbeider. Disse ungdommene deltar på skolebesøk i videregående skole.
- Facebookside for fagopplæring i Trondheim kommune er opprettet og i aktivitet.
- Leie av reklameplass på leskur når inntak til læreplass starter.

Rekruttering av ledere

32 ledere; 22 kvinner og 10 menn ble tilsatt i 2013. 28 av disse var interne; fire eksterne. Det har vært få søkere til rektorstillingene og enkelte andre stillinger.

Lederutvikling

I løpet av 2013 gjennomførte Trondheim kommune lederutviklingsprogram for fire kull ledere fra Barne- og familietjenesten (barnevern), Byutviklingsområdet og Helse og velferd. Totalt deltok mellom 80 og 100 enhetsledere og fagledere på dette.

I februar ble det iverksatt eget lederprogram for lederteam ved de seks enhetene i Barne- og familietjenesten. Det planlegges tre til fire samlinger for totalt 50 ledere (enhetsleder, fagledere og organisasjonskonsulenter).

Våren 2013 ble det gjort en større gjennomgang av interne tjenester og fagstab. Rapporten pekte ut tre strategiske retninger; "analysekraft", "styringskraft" og "gjennomføringskraft". Grappa anbefalte en sterkere spesialisering i fagstab og interne tjenester innenfor disse tre retningene.

Som følge av det igangsatte rådmannen et kompetanseprogram med deltagere fra fagstab og interne tjenester knyttet til "styringskraft". "Styringskraft" forstås som praktisk lederstøtte, oppfølging av enhets- og lederavtaler, praktisk lederutvikling og rekruttering.

For å styrke "gjennomføringskraft" besluttet rådmannen å programorganisere oppgaver der realisering av komplekse politiske mål og behov for helhetlig koordinering med aktører, både i og utenfor kommunen, utfordrer etablerte fag- og myndighetsområder. Et eksempel på et slikt program er "Områdeløft Saupstad". Et annet er "Digitalt førstevalg". Program er først og fremst en arbeidsform, og ikke en ny organisasjonsstruktur. Et program består av en samling enkeltprosjekter som mer eller mindre uavhengig av hverandre skal bidra til at det overordnede målet nås.

For å styrke organisasjonens "analysekraft" er det arbeidet bl.a. med strategi for forskning, utvikling og innovasjon.

Den årlige Strategikonferansen ble gjennomført i februar 2013. Om lag 200 av kommunens ledere deltok. Hovedtema var digitalisering.

Mentorordning for nytilsatte lærere

Mentorordningen for nyutdannede lærere er inne i sitt tredje år. Det første året i jobb for nyutdannede lærere er krevende og omtales blant forskere ofte som "praksissjokket". De fleste skolene har satt av ressurser til en mentor ved skolene, slik at de nyutdannede lærerne kan rette store og små spørsmål til en erfaren kollega. Trondheim kommune har egne samlinger for denne gruppen lærere i samarbeid med lærerutdanningsmiljøene ved HiST og NTNU

"Ung i byutvikling"

"Ung i Byutvikling" er en arena for de som er under 35 år, og har mindre enn fem års fartstid innen Byutvikling.

Arbeidsmiljø

Ny intensjonsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv 1. mars 2010-31. desember 2013 (IA-avtalen) er inngått mellom partene i arbeidslivet. Trondheim kommune har egen handlingsplan for perioden.

Arbeidsmiljødagen ble i avholdt i november 2013. Enhetenes arbeidsmiljøgrupper ble invitert, og 780 medarbeidere deltok. Nardo skole vant arbeidsmiljøprisen.

Serviceprisen ble også delt ut på Arbeidsmiljødagen. Vinneren ble Trondheim parkering.

Sykefravær

Periodemål 2013-2016: Sykefraværet fra og med 2013 ligger på gjennomsnittet av sykefraværet i storbyene

Resultatmål 2013: Sykefraværet ved utgangen av 2012 er under ni prosent

Resultat: Sykefraværet i 2013 var 9,6 prosent. Dette er en marginal oppgang fra 9,5 i 2012. Fraværslivået i 2013 er det nest laveste som er registrert siden 2000. Kvartalsvis fordelte fraværet i 2013 seg slik:

1. kvartal: 10,5 prosent
2. kvartal: 9,0 prosent
3. kvartal: 8,4 prosent
4. kvartal: 9,8 prosent

Tabellen nedenfor viser sykefraværutvikling for tjenesteområder (og sektorer for Oppvekst og utdanning og Helse og velferd) i perioden 2009-2013.

Tabell 1: Sykefravær (i prosent) for hele kommunen og etter tjenesteområder (2009-2013).

Differens (prosentpoeng) og relativ endring (prosent) mellom 2012 og 2013.

Tjenesteområder	2009	2010	2011	2012	2013	Differanse (2013-2012)	Relativ endring (%)
Byutvikling	10,6	10,5	9,1	9,0	7,9	-1,1	-12,2
Kultur, næring og idrett	7,9	8,4	8,9	5,8	6,4	+0,6	+10,3
Oppvekst og utdanning	10,3	8,9	9,3	8,8	9,0	+0,2	+2,3
Skoler (4104)	8,7	7,6	8,2	7,4	7,2	-0,2	-2,7
Barnehager (4204)	12,5	10,5	10,9	10,8	11,5	+0,7	+6,5
Barne- og familietjenesten (4304)	9,6	9,9	9,3	9,2	9,7	+0,5	+5,4
Helse og velferd	12,5	11,6	11,8	11,2	11,4	+0,2	+1,8
Tjenester til personer med nedsatt funksjonsevne (2102)	11,6	10,9	11,2	10,3	10,9	+0,6	+5,8
Helse og omsorgstjenester for eldre (2202)	13,6	12,6	12,8	12,4	12,4	0	0
Oppfølgingstjenester (2302)	9,6	7,4	8,3	7,4	8,1	+0,7	+13,5
Forvaltningstjenester (2402)	11,7	12,0	10,2	9,6	9,6	0	0
Organisasjon og finans	6,5	5,2	6,7	6,0	6,3	+0,3	+5,0
Diverse*	9,5	10,1	8,2	8,9	9,9	+1,0	+11,2
Hele kommunen	10,7	9,8	9,9	9,5	9,6	+0,1	+1,1

*Diverse omfatter Bystyresekretariatet, Trondheim kommunerevisjon, Kontrollkomiteen, Formannskapet, Lærlinger og Det interne arbeidsmarked

Byutvikling er det eneste tjenesteområdet med en reduksjon i fraværet i 2013 sammenlignet med 2012, med en nedgang fra 9,0 til 7,9 prosent. Dette er en relativ nedgang på 12,2 prosent, og fraværet for 2012 er det desidert laveste fraværet som er registrert for området i perioden fra 2009 til 2013. Oppvekst og utdanning, Helse og velferd og Organisasjon hadde en svak økning i sykefraværet i 2013 sammenlignet med 2012. Kultur, næring og idrett og Diverse er de områdene med størst økning fra 2012 til 2013, på henholdsvis 0,6 og 1,0 prosentpoeng. Fraværet for Kultur, næring og idrett er derimot fortsatt å betrakte som relativt lavt.

Tabell 2: Sykefravær (i prosent) etter kjønn og alder, for hele kommunen og for tjenesteområder.

Kjennetegn	Byutvikling	Kultur	Oppvekst og utd	Helse og velferd	Org. og finans	Diverse*	Hele TK
Kvinner	10,9	8,4	9,9	12,2	7,9	11,3	10,8
Menn	5,3	3,1	5,6	8,0	4,0	5,1	6,0
0 - 29 år	3,9	2,8	7,6	9,0	3,6	10,0	8,2
30 - 49 år	7,6	5,7	9,2	11,3	4,6	6,7	9,4
50 + år	8,8	8,5	9,3	12,4	7,9	15,4	10,4
Totalt	7,9	6,4	9,0	11,4	6,3	9,9	9,6

*omfatter Bystyresekretariatet, Trondheim kommunerevisjon, Kontrollkomiteen, Formannskapet, lærlinger og Det interne arbeidsmarkedet

Kvinner har høyere fravær enn menn i alle tjenesteområdene, i tråd med historikken. Fraværet øker med stigende alder for alle områder, bortsett fra Diverse der den yngste aldersgruppen har et høyere fravær enn de på mellom 30 og 49 år. De over 50 år innenfor Diverse er den gruppen som har høyest fravær, på tvers av alle virksomhetsområder.

Prosjektene NB! Naturlige bevegelser innen Helse og velferd og La mæ få klar det sjøl i barnehagene er videreført i 2013.

Arbeidsmiljøenheten; som bedriftshelsetjeneste (BHT), deltar i alle dialogmøter 1. Endring i lovverket fra juli 2011 medførte at alle sykmeldte, sammen med leder, uansett sykmeldingsgrad, skal delta på dialogmøte 1 innen det er gått sju uker av sykefraværet. Møtene avholdes senest innen to til tre uker.

Målet om reduksjon av sykefraværet har ikke blitt oppnådd. For å få innspill til nytenking ble SINTEF engasjert til følgeforskning. Rapporten ble levert 13. desember 2013. Den inneholdt flere konkrete forslag som vil følges opp i arbeidet med IA-avtalen og andre tiltak i 2014. Underveis ble tilbudet "Akkurat no" startet. Dette er et samtaleprogram (3 + 2) samtaler for ledere og ansatte som opplever psykiske plager (står i fare for å bli sykmeldt eller tidligst mulig etter en sykmelding). Det er leder som bestiller "Akkurat no" for sin medarbeider. Programmet er frivillig.

Organisasjonsutvikling

Resultater fra arbeidet med organisasjonsutvikling i 2013 presenteres for beredskapsarbeid, digitalt førstevalg, digital kompetanse, arbeidsprosesser, service, håndtering av personopplysninger, etiske retningslinjer og varslingssekretariatet.

Beredskap

Periodemål 2013-2016: For å sikre befolkningens sikkerhet og trygghet er helhetlig ROS-analyse og aktuelle beredskapsplaner jevnlig øvd i samvirke med andre relevante kritiske samfunnsfunksjoner

Resultatmål 2013: Alle tjenesteområder har gjennomført opplæring i ROS-analyse i kommunens krisestøtteverktøy innenfor samfunnssikkerhetstema. Kommunens kriseledelse har gjennomført to beredskapsøvelser basert på egen ROS-analyse. Minst en av øvelsene har vært i samarbeid med nødetat(er) og/eller nabokommune(r)

Resultat: Det er igangsatt og fortsatt pågående opplæring i ROS-analyse i kommunens krisestøtteverktøy innenfor samfunnssikkerhetstema

for tjenesteområder med ulike former for sårbarhet og/eller kritisk samfunnsfunksjon.

Kommunens kriseledelse har gjennomført flere beredskapsøvelser; blant annet i samarbeid med fylkesmannen og nødetater basert på egen ROS-analyse. Det har vært gjennomført beredskapsøvelse i rådhuset med fokus på strømbortfall. Kommunen har deltatt på øvelse i regi av fylkesmannen om radioaktivt nedfall. Det er også gjennomført flere lokale egentreninger for enkeltmedlemmer av kriseledelsen.

Nytt lønns og personalsystem

Periodemål 2013-2016:	Lønn og HR-system anskaffes og implementeres
Resultatmål 2013:	Anskaffelse og implementering av basisfunksjonalitet (lønn) er gjennomført
Resultat:	<p>I løpet av første halvår 2013 ble det gjennomført konkurranse med forhandling på nytt lønns- og HR system. Avtale ble inngått med Bluegarden AS. Leveranse av løsningen og innføring av systemet i kommunen skal gjøres i tre faser. Oppstart første fase var i august 2013 - basisfunksjonalitet for lønn og fravær. Fase 1 sluttføres i april 2014 med utbetaling av april lønn til kommunens lønnsmottakere.</p> <p>Fase 2 inneholder ny funksjonalitet for tid og reise. Oppstart for fasen er mars 2014 med avslutning i juni 2014. Fase 3 inneholder funksjonalitet for sykefraværsoppfølging, kompetanse, rekruttering og personaloppfølging. Oppstart for fasen er august 2014 med avslutning i desember 2014.</p>

Digitalt førstevalg

Periodemål 2013-2016:	Digitalt førstevalg initierer og realiserer inntil 15 nye digitale tjenester for innbyggere og næringsliv der arbeidsprosessen knyttet til tjenesten er digitalisert
Resultatmål 2013:	Arbeid med minside for innbyggere er påbegynt SFO-prosjektet er avsluttet og faset inn av Oppvekstkontoret Løsning for å tilby elektroniske brev (Svar UT) er på plass Prosjektet for innsyn i byggesaker og annen eiendomsinformasjon er etablert
Resultat:	<p>Arbeidet med "minside" for innbyggere har startet. Dette er en felles kanal for kommunikasjon mellom innbyggere og Trondheim kommune. Implementering av løsningen starter i løpet av 2014.</p> <p>SFO-prosjektet er avsluttet og faset inn av Oppvekstkontoret. Innbyggere kan nå søke SFO-plass digitalt. Dette betyr at skolene sparer tid på å håndtere påmeldinger. Oppvekstkontoret gjør dette sentralt.</p> <p>Løsning for å tilby elektroniske brev (Svar UT) er på plass. Innbyggerne skal kunne motta brev digitalt på ulike områder, og i første omgang for byggesaksområdet.</p> <p>Prosjekt for digitalt innsyn i byggesaker og annen eiendomsinformasjon er satt i gang. I løpet av 2014 vil innbyggere kunne søke opp og innhente informasjon om boliger på internett.</p>

Håndtering av sensitive personopplysninger

Periodemål 2013-2016: Tjenesteytingen utføres uten brudd på Helseregisterloven, Personopplysningsloven og Sikkerhetsloven

Resultatmål 2013: Ved enheter som behandler sensitive personopplysninger eller annen sensitiv informasjon, er det etablert dokumenterte rutiner som beskriver hvordan medarbeiderne i praksis skal etterleve relevante lover og regler. All datateknisk infrastruktur er kartlagt, og ved avvik fra ønsket standard er det utarbeidet en plan for utbedring av feil og/eller mangler.

Resultat: I løpet av 2013 ble det utarbeidet og innført ny informasjonssikkerhetsstrategi for Trondheim kommune, med mål, retningslinjer og tiltak. I denne er alle enheter og systemeier tildelt ansvar for oppdatering av rutiner for informasjonssikkerhet og personvern. Alle enheter har en navngitt ansvarlig for personsensitiv informasjon. Enhetens leder er ansvarliggjort; jfr. informasjonssikkerhetsstrategien. I løpet av 2014 er det planlagt kontroller for å se om dette er på plass.

Riktig sikkerhetsnivå på kommunens digitale lagringsområder/arkiv er kartlagt. All datateknisk infrastruktur er også kartlagt, og ved avvik fra ønsket standard er det utarbeidet en plan for utbedring av feil og/eller mangler. Kartleggingene ble gjennomført for 60 prosent av virksomheten i 2013. Arbeidet videreføres i 2014.

Oppfølging av arbeidsmiljøloven

Periodemål 2013 – 2016: Turnusbaserte tjenester utføres uten brudd på arbeidsmiljøloven

Resultatmål 2013: Det er gjennomført minst 20 stikkprøvekontroller. Ved eventuelle funn er tiltak satt inn.

Resultater: Det har vært tatt ut rapporter over på brudd på arbeidsmiljøloven hver uke i 2013. Enheter som har hatt brudd, har blitt kontaktet. Etter sommeren 2013 ble enheter som hadde jevnlig brudd, innkalt til samarbeidsmøte for å diskutere hva som skulle til for å redusere antall brudd.

Varslingssekretariatet

Bystyret vedtok 25. januar 2007 å opprette et varslingssekretariat i Trondheim kommune i sak 2/07. Målet med ordningen er å legge til rette for at ansatte i Trondheim kommune varsler om kritikkverdige forhold. Sekretariatet mottar ikke alle varslings saker i Trondheim kommune. Det er opp til den som varsler om ordinær tjenestevei skal benyttes, om tillitsvalgt eller verneombud kontaktes eller om saken meldes til sekretariatet.

I 2013 har sekretariatet mottatt ni saker. Sakene er fordelt innenfor kategoriene (med frekvens i parentes): brudd på etiske retningslinjer (én), økonomiske misligheter (én) hvor saken gjaldt brudd på rutiner og reglement, arbeidsmiljø (fem) og annet (to). Ingen av varslene er gjort av anonym varsler. Sju av sakene er ferdig behandlet ved utgangen av 2013, mens to av sakene er fortsatt under arbeid.

Av de ferdigbehandlede sakene er tre saker avsluttet fra sekretariatets side (har medført videre oppfølging på enhet eller medført andre konsekvenser). Fire er henlagt (påstand fra varsler er da ikke verifisert).

Etiske retningslinjer

Trondheim kommune reviderte de etiske retningslinjene i 2013. Bystyret vedtok nye etiske retningslinjer 23. mai 2013. Trondheim kommunerevisjon har gjennomført en forvaltningsrevisjon om etterlevelse av etiske retningslinjer – Rapport 9/2013 – F.

Rådmannen har i 2013 utarbeidet en handlingsplan for implementering av de etiske retningslinjene i organisasjonen. Planen inneholder risikovurderinger, tiltak, kontrollrutiner, evaluering av kontrollrutiner og rapportering; blant annet:

- etablering av et ressursteam som skal hjelpe enheter med implementering av de etiske retningslinjer gjennom dilemmatrening, refleksjoner og samtaler.
- Krav om rapportering fra den enkelte enhet om etikkarbeidet; gjennomgang, dilemmatrening, risikovurderinger og tiltak.
- Rådmannens risikovurdering innen etikkområdet.
- Alle nytilsatte enhetsledere og ansatte må erklære skriftlig at de har lest de etiske retningslinjene.

Ressursteamet har besøkt over 60 enheter; delvis på forespørsel fra den enkelte enhet og delvis etter initiativ fra rådmannen. Etikkarbeid var temaet på rådmannens dialogmøte med enhetsledere i august, og også i årsmeldingen fra arbeidsmiljøgruppen på den enkelte enhet.

Kommunen ble medlem i Transparency international (TI) i 2013 og deltar i nettverksmøter i et prosjekt som er rettet mot kommuner og hvor TI samarbeider med Kommunenes sentralforbund (KS). Rådmannen deltar også i KS nettverk for internkontroll i store kommuner.

Miljøledelse

Periodemål 2013-2016:	Kommunens miljøledelse (ISO-14401) sikrer at miljøbelastningen fra Trondheim kommunes egen drift blir stadig mindre
Resultatmål 2013:	Tiltak for å forbedre kommunens miljøstyringssystem er utført: <ol style="list-style-type: none"> 1. Rutine for samsvarsvurdering etablert 2. Miljøavvik og rutiner for disse er tydeliggjort 3. Målet om å redusere klimagassutslipp fra egne kjøretøy og annen persontransport er konkretisert i enhetsavtalen 4. Interne og eksterne nettsider om miljøstyring er revidert
Resultat:	Kommunens system for miljøledelse ble i september 2013 revidert og godkjent av Teknologisk institutt AS. I revisjonsprosessen ble to forbedringspunkt og en anmerkning avdekket. Rådmannen har lukket anmerkningen, og vil lukke de to forbedringspunktene i løpet av våren 2014. Rutine for samsvarsvurdering er utarbeidet og ligger i Kvaliteket. Rutine for avvik, korrigerende tiltak og forebyggende tiltak er tydeliggjort i Kvaliteket. Arbeidet med å etablere et klimagassregnskap er iverksatt av Miljøenheten. Dette er en forutsetning for konkretisering av klimagassutslipp fra kommunens egne kjøretøy i enhetsavtalen. Målene for enhetsavtalen 2015-2017 vil bli utarbeidet høsten 2014. Kommunens miljøsider er revidert, forenklet og konkretisert i forhold til omfanget av vår ISO 14001 sertifisering.

Interne tjenester

Digital kompetanse, arbeidsprosesser og service

I 2013 har de interne tjenestene arbeidet med digital kompetanse, arbeidsprosesser og service. Målet i planperioden er at de ansattes digitale kompetanse skal være tilpasset den enkeltes oppgave. Dette er et langsiktig utviklingsarbeid i hele perioden.

Periodemål 2013-2016: Interne tjenester gir effektiv og kvalitetsmessig god oppfølging, opplæring og veiledning

Resultatmål 2013: Digitalt opplæringstilbud er utarbeidet. Digital opplæring innenfor prioriterte området er igangsatt.

Resultat: Detaljert tilbakemelding fra enhetene viser at de har arbeidet meget godt i 2013. Mange opplæringstiltak er igangsatt og målrettet mot de områdene der det var behov for kompetanseutvikling. Det pågår også opplæring for medarbeidere ved andre enheter.

Periodemål 2013-2016: Interne tjenester har tydelige og effektive arbeidsprosesser

Resultatmål 2013: Arbeidsprosesser og oppgaver som går på tvers av enheter innen interne tjenester er definert, felles rutiner er utarbeidet og ansvar for den enkelte prosess er tydelig plassert.

Resultat: Arbeidsprosesser som går på tvers av Oppvekstkontoret og Økonomitjenesten er definert. De fleste av de kritiske prosessene er kartlagt og forbedret. Nye rutiner, med tydelig ansvarsfordeling, er under implementering.

I tillegg er det startet en kartlegging av manuell postflyt i kommunen med fokus på de interne tjenestene. Arbeidet vil avsluttes i løpet av vinteren 2014. Tiltak iverksettes i løpet av våren.

Periodemål 2013-2016: Interne tjenester legger til rette for at Trondheim kommune scorer høyt i nasjonale serviceundersøkelser

Resultatmål 2013: Gruppe for kunnskapsdeling på nettsamfunn er utprøvd. Rutiner for innsynsbegjæring og partsinnsyn er oppdatert og implementert.

Resultat:

- Kunnskapsdeling på nettsamfunn: Mange av enhetene i interne tjenester bruker Yammer som kanal for kunnskapsdeling eller støtte og veiledning for den øvrige organisasjonen. Kontortjenesten, i samarbeid med Kommunikasjonsenheten, har ansvar for at det svares på kommunens offisielle facebook- og twitterkonto. (Kommunens chat-funksjon (eDialog 24) brukes både internt i organisasjonen og eksternt mot innbyggerne.

- Rutiner for innsynsbegjæring og partsinnsyn er oppdatert og implementert: Det er utarbeidet rutiner for:
 - Håndtering av krav om innsyn i dokument fra offentlig postjournal
 - Krav om innsyn via meglerpakken
 - Samhandling mellom Trondheim byarkiv og Oppvekstkontoret i rettfærdsvederlagssaker
 - Håndtering av innsyn i mottatte tilbud ved Innkjøpstjenesten

Det er utarbeidet digitalt bestillingsskjema for partsinnsyn, som sikrer entydig bestilling/håndtering.

Trondheim kommune lanserte nye nettsider våren 2013. Nettsidene er forenklet og lettere å finne fram i og tilpasset mobil og nettbrett.

Årsregnskap Interne tjenester og folkevalgte

Årsresultatet for 2013 viser et mindreforbruk på 16,6 millioner kroner for de interne tjenestene og folkevalgte. Dette utgjør om lag 3,7 prosent av budsjetterte utgifter på 461 millioner kroner. Alle enheter under interne tjenester og folkevalgte leverer gode resultater regnskapsmessig, og driften er preget av høy effektivitet og god tjenesteyting.

Det interne arbeidsmarked (DIA) har hatt en reduksjon av antall arbeidstakere i 2013; noe som ga et underforbruk på fire millioner kroner. Budsjettet er redusert med to millioner kroner for 2014.

Det er ikke redusert ytterligere, da økningen i utgifter innenfor Helse og velferd som var varslet i 2013, antas å komme i 2014.

	Regnskap 2013	Revidert budsjett 2013	Avvik 2013
Samlet resultat	444.336	460.957	16.621
Finans	67.017	69.991	2.974
Organisasjon og felles	302.713	307.929	5.215
Det interne arbeidsmarkedet	14.604	18.375	3.772
Folkevalgte	60.002	64.662	4.660

Nye Grilstadfjæra barnehage. (Foto: Carl-Erik Eriksson)

Barnehager

Barnehager

Det arbeides godt og systematisk med periode- og resultatmål i trondheimsbarnehagene. Målet for arbeidet med mangfold og inkludering vurderes som nådd. Mål knyttet til barns læringsmiljø, systematisk og målrettet innsats for arbeid med barn og familier i risiko og kunst og kultur, vurderes som delvis nådd. Dette fordi mye av barnehagenes arbeid med periode og resultatmål dreier seg mer om prosesskvalitet over tid enn om kartlegginger og målinger av enkeltresultater.

Kvalitetsmeldingen for 2013 beskriver kvalitetsarbeidet i trondheimsbarnehagene mer utfyllende. Meldingen dokumenterer at barnehagene er i en positiv utvikling med tanke på å legge til rette for gode arbeidsprosesser der refleksjon, vurdering og dokumentasjon av arbeid i barnehagene er i fokus.

Økonomi

Avvik budsjett/regnskap	Resultat i prosent av nettobudsjett
16,0 mill kr	1,2 %

Årsresultatet 2013 for tjenesteområdet barnehage, inklusive Oppvekstkontoret, viser et samlet mindreforbruk på 16 millioner kroner. Dette utgjør 1,2 prosent av netto budsjett som er i underkant av 1,4 milliarder kroner. Avviket skyldes hovedsakelig færre barn med lovfestet rett til barnehageplass enn forutsatt. Tilskuddet til ikke-kommunale barnehager ble lavere enn budsjettert for 2013. Dette skyldes noe lavere pensjonsutgifter i Trondheim kommune enn det som var lagt til grunn i budsjettet. I tillegg kommer merinntekter knyttet til refusjon fra andre kommuner for barn med plass i ikke-kommunale barnehager i Trondheim.

Det samlede årsresultatet for kommunale barnehager er i balanse, og de fleste barnehagene har et avvik innenfor tre prosent av netto lønn. Ti enheter har et merforbruk ut over tre prosent. Dette er en negativ utvikling sammenlignet med tidligere år og vil bli fulgt opp nøye i 2014.

Mål og resultater

Periodemål: Barn har et læringsmiljø som støtter og utfordrer deres interesser, nysgjerrighet og lærelyst

Vurdering: Strategier og kompetansetiltak i arbeidet er relevante og har god kvalitet, og det rapporteres om positiv utvikling i arbeidet med å legge til rette for gode arbeidsprosesser der refleksjon, vurdering og dokumentasjon om barns læringsprosesser er i fokus.

Tilbud om deltakelse på kurs og kompetanseutvikling går ut til alle trondheimsbarnehagene, og oppslutningen om kompetansetiltakene er gode. Det er likevel noen barnehager som ikke deltar i kommunens programmer. Tilbudene til private barnehager baserer seg på frivillighet, og ansvaret for kompetanseutvikling for personalet ligger til barnehageeier. Arbeid med å utvikle gode læringsmiljø for barn er et langsiktig arbeid, og målene for perioden vurderes som delvis nådd.

Mål:	Personalets kompetanse om barns læring og aktive deltakelse er videreutviklet
Resultat:	<p>Prosjektorganisering, nettverksarbeid og kurs - og kompetansetiltak er prioritert for å styrke barnehagens arbeid med læringsmiljø og barnehagen som lærende organisasjon. Særlig er systematikken i arbeidet vektlagt, og en rekke barnehager har deltatt i et eller flere av tiltakene. Barnehagene legger i større grad enn tidligere til rette for møtepunkt der faglig refleksjon om barns utvikling og læring står sentralt.</p> <p>Arbeid med barns læringsmiljø er prosessorientert, der barns læringsutbytte vurderes og vises over tid. Dokumentasjoner og rapporteringer viser at arbeidet har bidratt til kompetanseløft og læring på arbeidsplassen. Samtidig har erfaringsdeling og faglig refleksjon mellom barnehager bidratt til endring og utvikling. Med dette som bakgrunn vurderes målet som delvis nådd.</p>
Mål:	Personalets kunnskap om betydningen av relasjoner mellom barn er styrket
Resultat:	<p>Kvalitet i samspillet mellom menneskene i barnehagen er en av de viktigste forutsetningene for barns utvikling og læring. Gjennom prosjektarbeid og metodeverktøy er barnegrupper og det enkelte barns trivsel og utvikling observert og vurdert. Oppmerksomheten er rettet mot samspillet barna i mellom, mellom barn og personale og mellom barnehagens ansatte. Ansatte ønsker videreføring av målet og ytterligere kompetanseutvikling når det gjelder relasjonens betydning for barns utvikling og læring. Målet vurderes derfor som delvis nådd.</p>
Mål:	Personalet arbeider systematisk med dokumentasjon og vurdering av barns dannelses- og læringsprosesser
Resultat:	<p>Vurdering av barnehagens arbeid innebærer å beskrive, analysere og fortolke barns dannelses- og læringsprosesser. Personalets refleksjoner over det de dokumenterer er viktige prosesser i pedagogisk dokumentasjon.</p> <p>For å bidra til systematikk i vurderingsarbeidet, har rådmannen i to perioder gjennomført prosjekt om systematisk vurdering i trondheimsbarnehagene. Hensikten med arbeidet har vært å øke kvaliteten på arbeidet, øke personalets kunnskap om barns opplevelser og erfaringer i barnehagen og å utvikle system og kultur for refleksjon og vurdering. Både metodene og innholdet i arbeidet har variert. Deltakende barnehager har utviklet større systematikk når det gjelder observasjon, praksisfortellinger og bildedokumentasjoner som grunnlag for faglig refleksjon. Det meldes om behov for ytterligere kompetanseløft om innhold og metoder i vurderingsarbeid, og målet vurderes derfor som delvis nådd.</p>
Periodemål:	Barnehagen har systematisk og målrettet innsats for arbeid med barn og familier i risiko
Vurdering:	<p>Høy barnehagedeltakelse og kvalitet i kontakten mellom ansatte og foreldre om barns egenart, utvikling og læring, er viktige tiltak for å få til tidlig innsats. Barnehagene arbeider systematisk i samarbeid med BFT for å avdekke og følge opp barn og familier i risiko og for å forhindre at</p>

ulikhet i oppvekstvilkår og funksjonsnivå påvirker barns muligheter for å lære og utvikle seg.

Ulike kurs og kompetansetiltak er dette året videreutviklet, blant annet opplæringsprogrammet "Med flerfaglig blikk på barnet". Dette er et samarbeidsprosjekt med Barne- og familietjenesten (BFT). Det er ellers etablert fagmiljø i BFT og knutepunktbarnehager for barn med lav-frekvente vansker som nedsatt hørsel, sosialspektervansker og alvorlig syke barn. Målet vurderes som delvis nådd.

Mål: Flere barnehager inkluderes i prosjektet to - og fireårs helseundersøkelser

Resultat: Målet med dette arbeidet er at flere barn og familier i risiko skal oppdages tidlig og skal få god kvalitet i det ordinære tjenestetilbudet. Barnehagene har svært gode erfaringer med tiltaket, og prosjektet er nå inne i en fase med evaluering. Evalueringen vil danne grunnlaget for å videreutvikle modeller for tidlig innsats fra 2015.

Dette året ble helseundersøkelsene, som er et samarbeid mellom barnehagene og helsestasjonene, redusert fra fire til en bydel. Dette har redusert antallet barnehager som deltar og det flerfaglige samarbeidet mellom barnehagene og helsestasjonene. Målet vurderes derfor som ikke nådd.

Mål: Ansatte har tilegnet seg og anvender ny kunnskap knyttet til psykiske vansker, rus og vold og seksuelle overgrep

Resultat: Trondheimsbarnehagene har over tid samarbeidet med BFT om ulike opplæringstiltak innenfor tidlig innsats. Det er blant annet gjennomført en omfattende kursrekke for barnehage- og BFT- ansatte når det gjelder barn av psykisk syke og foreldre med rusproblemer og vold i nære relasjoner 0-6 år. Barnehagens betydning når barn har det vanskelig hjemme, har hatt særlig fokus. Kursene har hatt svært god oppslutning. Ansatte er nå i ferd med å anvende den nye kunnskapen, og rådmannen vurderer at systematisk refleksjon bidrar til at kompetansen vedlikeholdes og videreutvikles. Målet vurderes som nådd.

Mål: Kvaliteten på oppstartssamtalen med foreldre for å avdekke risikofaktorer er videreutviklet

Resultat: Kommunen har i samarbeid med Regionsenter for barn og unges psykiske helse i Midt-Norge (RBUP Midt) utarbeidet en opplæringspakke for barnehager og BFT, der tema har vært foreldresamtaler og gode dialoger for barn når de trenger ekstra oppfølging. I arbeidet er det utarbeidet en veileder for oppstartssamtalen med foreldre. Veilederen er gjennomgått med alle trondheimsbarnehagene og benyttes i stor grad. Fordi arbeidet med veilederen fortsatt ikke er evaluert, vurderes målet som delvis nådd.

Mål:	Det spesialpedagogiske arbeidet i trondheimsbarnehagene er evaluert og videreutviklet
Resultat:	<p>Utviklingen når det gjelder spesialpedagogisk hjelp for barn mellom 0-5 år viser at andelen barn det søkes sakkyndig vurdering for øker. Dette er en ønsket utvikling, samtidig som utredninger i PPT binder opp ressurser på bekostning av mer systemrettet innsats og arbeid inn mot barnehagene.</p> <p>Evalueringen av det spesialpedagogiske arbeidet er påbegynt. Arbeidet omhandler saksbehandling, ressursbruk og kvalitet, og det inngår nå i et større prosjektarbeid på oppvekstfeltet for å utvikle et helhetlig tjenestetilbud innenfor oppvekst og utdanning. Prosjektet skal prøve ut ulike tiltak knyttet til systemrettet arbeid, det spesialpedagogiske arbeidet og tilpasset opplæring. Videre skal prosjektet ha et særlig fokus på å framskaffe og analysere styringsdata og gjennomføre kompetanseutvikling om læringsmiljøarbeid. Det skal også videreutvikle overgangsrutiner, etablere tettere samarbeid mellom barnehagene, skolene og PPT og flere barn skal få hjelp i det ordinære tilbudet. Dette store prosjektet er nå i en oppstartsfasen og målet vurderes derfor som ikke nådd.</p>
Periodemål:	Barnehagen fremmer inkludering og likeverd
Vurdering:	<p>I arbeidet med mangfold og inkludering er ikke målet at alle skal bli like, men å bygge et fellesskap med rom for ulikhet. Når det gjelder innsatsen overfor flerspråklige barn og familier har Trondheim kommune en universell tilnærming. Det innebærer at alle barn og familier er spesielle og skal møtes likeverdige og med respekt og anerkjennelse.</p> <p>Trondheim har en stabil og høy andel minoritetsspråklige barn i barnehage sammenlignet med ASSS- snittet. For å styrke arbeidet med mangfold og inkludering er prosjektet Flerkulturell praksis og språkstimulering igangsatt. Prosjektet har stor bredde i aktiviteter og opplæringstiltak. Målet vurderes som nådd.</p>
Mål:	Barn har utviklet gode språkferdigheter før skolestart
Resultat:	<p>Å støtte barns tilegnelse av språk er en av barnehagens kjerneoppgaver. Kommunikasjons- og språkkompetanse er viktig for barnets liv her og nå og for barnets muligheter for læring framover.</p> <p>For barn med annet morsmål enn norsk, er språkstimulering og språkopplæring særlig betydningsfullt. Trondheimsbarnehagene har arbeidet for at barn som går i barnehage over tid skal ha mindre behov for vedtak om særskilt norsk ved skolestart. Med finansiering via kvalitetsprogrammet for trondheimsbarnehagene er det blant annet arbeidet med kompetansetiltak for språkopplæring og språkforståelse, kulturforståelse, flerspråklighet og flerkulturell pedagogikk, norskkurs for barnehageforeldre og 5-åringer uten barnehageplass og engelskkurs for ansatte. Før å øke kunnskapen ytterligere skal språkkartlegging før skolestart nå gjennomføres for alle flerspråklige skolestartere i en 3-årsperiode. Målet vurderes derfor som delvis nådd.</p>

Mål:	Barns ulike kulturer er anerkjent og synliggjort
Resultat:	Prosjektet Flerkulturell praksis og språkstimulering har bidratt til å styrke arbeidet med mangfold og inkludering generelt og med synliggjøring og anerkjennelse av barns ulike kulturer spesielt. Prosjektet som ble igangsatt i 2011, avsluttes som prosjekt i 2013. Prosjektet har hatt stor bredde i aktiviteter, og flerspråklighet som en ressurs og anerkjennelse og synliggjøring av barns ulike kulturer har hatt særlig fokus. Målet vurderes som nådd.
Mål:	Plan for flerkulturelt arbeid er implementert
Resultat:	Planen for flerkulturelt arbeid er godt kjent og forankret ute i barnehagene. Det har vært god deltakelse fra barnehagene i aktiviteter og opplæringstiltak. Rådmannen har samarbeidet med INN, Dialogsenteret, Dronning Mauds Minne og Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring i gjennomføringen av tiltakene. Det er også etablert kompetansenettverk for barnehagene, med god deltakelse. Målet vurderes som nådd.
Mål:	Mangfoldet blant ansatte i barnehagene har økt
Resultat:	Når mangfoldet blant barn og familier øker, er det et mål at mangfoldet i personalet skal øke tilsvarende. For Trondheim er dette særlig viktig da det ikke gis tilskudd til tospråklig assistanse. 90 ulike språk er representert i barnegruppene og 6,8 prosent av de ansatte har flerkulturell bakgrunn og snakker 38 ulike språk. Rådmannen vil arbeide for at mangfoldet blant ansatte øker tilsvarende andelen minoritetsspråklige barn i trondheimsbarnehagene. Målet vurderes derfor som delvis nådd.
Periodemål:	Barn gis mulighet til å oppleve kunst og kultur og til selv å uttrykke seg estetisk
Vurdering:	<p>Å være sammen om kulturelle opplevelser og å gjøre og skape noe felles, bidrar til samhørighet. Arbeidet med kunst og kultur og barns uttrykk er i stor grad fulgt opp gjennom utviklingen av den Kulturelle barnehagesekken.</p> <p>Barnehagesekken har utviklet seg mye siden oppstarten i 2009 og er nå en del av Kvalitetsprogrammet for trondheimsbarnehagene. En viktig strategi i arbeidet har vært å opprette kulturombud i barnehagene. Det har bidratt til å fremme bredde og utvikling av fagområdet. Fordi ordningen med kulturombud ikke omfatter alle trondheimsbarnehagene, vil rådmannen arbeide for å utvide ordningen ytterligere. I hvor stor grad barnehagene har benyttet seg av de ulike kulturtilbudene varierer. Målet vurderes som delvis nådd fordi dette er et arbeid som vil foregå over tid.</p>
Mål:	Alle trondheimsbarnehagene har benyttet seg av profesjonelle kulturtilbud i løpet av året
Resultat:	Trondheim kommune har en egen avtale med Trondheim kunstmuseum og Nordenfjeldske kunstindustrimuseum. Avtalen forplikter gratis formidling til barnehagebarn i byen. I tillegg tilbys konserter,

forestillinger, utstillinger og verksteder. Programmene innebærer både turnerende og stasjonære tilbud, noen av dem ute på barnehagene. Tilbudene presenteres gjennom kataloger til alle kulturombudene. Målet vurderes som nådd.

Mål: **Kompetansen hos kulturskolelærere og barnehageansatte i forhold til estetiske fag er styrket**

Resultat: I og med at mange av kulturtilbudene gjennomføres ute på barnehagene, øker ansattes kompetanse på de estetiske fagområdene. Mange barnehager gir svært gode tilbakemeldinger på ordningen. Det er ellers gjennomført kompetansetiltak for ansatte gjennom en årlig fagdag med foredrag, verksteder og kulturombudsmøter 2-3 ganger per år. Målet vurderes som nådd.

Investeringer

Rammen for kommunale investeringer til barnehageformål i 2013 var på 215,7 millioner kroner.

Det ble ferdigstilt og åpnet fire kommunale barnehager. Dette var Ladesletta, som erstatning for midlertidig barnehage, Haukåsen, som erstatning for en liten, eksisterende barnehage, og det ble åpnet to nye barnehager i Grilstadfjæra og på Øvre Jakobsli. Investeringsmidlene ble for øvrig benyttet til å starte prosjekteringen og utbyggingen av fem barnehager som ferdigstilles i 2014 og 2015.

I privat regi åpnet Kystad gård barnehage som erstatning for midlertidig barnehage og den nye Læringsverkstedet Buenget barnehage.

Nøkkeltall

Tabellen viser foreløpige KOSTRA- tall 2013 for barnehage. Trondheim kommune sammenlignes med et veid gjennomsnitt av de øvrige ASSS- kommunene unntatt Oslo.

	Trondheim	ASSS
Andel 1-2 åringer med barnehageplass, prosent	89,8	79,7
Andel 3-5 åringer med barnehageplass, prosent	99,5	96,8
Andel 1-5 åringer med barnehageplass, prosent	95,7	90,1
Korrigerte oppholdstimer per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager	13699	13354
Korrigerte oppholdstimer per årsverk til basisvirksomhet i private barnehager	13560	13513
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning og annen pedagogisk utdanning, prosent	46,8	39,5
Korrigerte brutto driftsutgifter til basisvirksomhet i kommunale barnehager per korrigerte oppholdstime, kroner	43	43

Barnehager

Skidag i Granåsen. (Foto: Carl-Erik Eriksson)

Grunnskolen

Grunnskolen

Grunnskolen i Trondheim har i 2013 rettet oppmerksomheten mot spesielt fire områder: Læringsmiljø, læring og læringsutbytte, barn med særlige behov og elevkapasiteten i grunnskolen. Jevnt over er rådmannen tilfreds med resultatene av dette arbeidet. Flere mål vurderes som nådd, for eksempel målene om mangfold, demokrati og kulturell kompetanse, økt læringsutbytte i svømming, tidlig innsats overfor elever og familier med særlige behov, og at skoleanleggene skal være godkjent etter Forskrift om miljørettet helsevern. Det er viktig å videreføre innsatsen rettet mot læringsmiljø, grunnleggende ferdigheter, og utvidelse av elevkapasiteten, særlig øst i byen.

Økonomi

Avvik budsjett/regnskap	Resultat i prosent av nettobudsjett
-10,3 mill kr	-0,7 %

Årsresultatet for skoleområdet er et merforbruk på 10,3 millioner kroner. Dette utgjør under én prosent av netto budsjett på cirka 1,5 milliarder kroner. Resultatet skyldes i hovedsak at flere skoler går med merforbruk og en økning i kostnader til betaling av skoleplass til fosterhjemsplasserte barn i andre kommuner.

De fleste skolene hadde et avvik i forhold til budsjettet innenfor tre prosent av netto lønn. Dette er i tråd med kommunens økonomireglement. En skole hadde et mindreforbruk utover tre prosent, mens åtte hadde et merforbruk utover tre prosent. Det er flere skoler med merforbruk enn tidligere. Skoler med avvik utover tre prosent av netto lønn følges spesielt opp i 2014.

Når det gjelder fosterhjemsplasserte barn, er det inngått en samarbeidsavtale mellom kommunene i Sør-Trøndelag. Avtalen sikrer større forutsigbarhet med tanke på kostnader til betaling av skoleplass til fosterhjemsplasserte barn i andre kommuner fra høsten 2014.

Flere skoler melder om økende ressursbruk til elever med særskilte behov. Dette samsvarer med en økning i andelen elever som får spesialundervisning etter enkeltvedtak. Akutte situasjoner innenfor dette området kan få store økonomiske konsekvenser for de enhetene det gjelder.

Mål og resultater

Periodemål: Trondheimsskolen legger vekt på mangfold, demokrati og kulturell kompetanse

Vurdering: Trondheimsskolene har de siste årene arbeidet grundig med mangfold, demokrati og kulturell kompetanse. Dette er tema som ivaretas i Opplæringslova med tilhørende forskrifter og i Læreplan for Kunnskapsløftet. Innsatsen vil derfor videreføres gjennom skolenes ordinære arbeid. Rådmannen vil samtidig understreke behovet for å videreføre arbeidet med forebygging av og tiltak mot mobbing.

Mål: Færre elever opplever å bli mobbet

Resultat: Måloppnåelsen vurderes å være høy. Andelen elever som oppgir at de blir mobbet én gang i uka eller mer er redusert fra 4,9 til 2,0 prosent på

7. trinn og fra 5,4 til 3,5 prosent på 10. trinn. Samtidig opplever flere elever at de trives på skolen, og økningen er størst på 7. trinn.

Mål: Skoler med ungdomstrinn etablerer gode rutiner for å ivareta elevrådsarbeid, når dette ikke lenger er et eget fag

Resultat: Elevene mener lærerne legger bedre til rette for at de kan delta i elevrådsarbeid og annet arbeid som tillitsvalgt. Samtidig er også elevene mer fornøyde med det arbeidet elevrådene gjør på skolene. Det er behov for å oppdatere de lokale læreplanene med tanke på hvordan elevdemokrati bør integreres i aktuelle fag på ungdomstrinnet. Dette arbeidet må følges opp gjennom etterutdanningstilbud for lærere.

Mål: Flere elever fra boområder med lav deltakelse i kulturskolen får et tilbud i 2013

Resultat: Trondheim kommunale kulturskole (TKK) arbeider for å bedre rekrutteringen i boområder med lav deltakelse. Prosjektet Døråpner startet i 2011-2012 ved skolene Kattem, Kolstad, Saupstad og Romolslia og ble videreført i 2012-2013. Prosjektet gir alle elevene et lavterskeltilbud innen fire kulturskoletilbud på ett alderstrinn. Da prosjektet startet gikk 21 elever fra disse skolene i kulturskolen, mens antallet var økt til 66 i 2013. Økningen er særlig merkbar ved Kolstad skole der to lærere underviser i både grunnskolen og kulturskolen. Målet er nådd, men innsatsen bør videreføres.

Periodemål: Læringsutbyttet øker i grunnleggende ferdigheter, realfag og svømming

Vurdering: Elevenes svømmeferdigheter har de siste tre årene blitt styrket, både på 3., 4. og 6. trinn. Dette er svært gledelig. Samtidig har det vist seg å være vanskelig å få til et varig løft med tanke på elevenes læringsresultater. Rådmannen mener derfor det vil være viktig å fokusere enda tydeligere på arbeidet med å utvikle elevenes grunnleggende ferdigheter. I Kunnskapsløftet er disse definert som å kunne lese, regne, uttrykke seg muntlig og skriftlig, og bruke digitale verktøy.

Mål: Læringsutbyttet øker i matematikk og norsk på mellomtrinnet

Resultat: De nasjonale prøvene på 8. trinn i lesing viser en forbedring på en tidel i 2013, mens resultatet i regning er uendret. Elevene uttrykker gjennom elevundersøkelsen at de er mer fornøyde med måten de arbeider på i fagene matematikk og norsk enn året før.

Det skolebaserte etterutdanningstilbudet "Tilgang til livet gjennom lesing og skriving for læring", i regi av det nasjonale skrivesenteret, involverer fem skoler med 5.-7. trinn. Kursrekken tar sikte på å integrere grunnleggende ferdigheter i utvikling av elevenes lese- og skrivekompetanse. Tilbudet oppfattes som positivt fordi det gir lærerne styrket kompetanse i arbeidet med lesing og skriving som grunnleggende ferdigheter. Samarbeidet med Skrivesenteret videreføres, og tilbudet gis til flere skoler.

18 skoler fikk tilskudd til utstysamlinger som kan bidra til en mer praktisk og variert undervisning i realfagene. Alle skolene har fått tilbud

om kurs og veiledning i samarbeid med Skolelaboratoriet ved NTNU. De fleste skolene er fornøyd med den kompetansehevingen som tilbys.

Mål:	Læringsutbyttet øker i matematikk på ungdomstrinnet
Resultat:	Resultatet på den nasjonale prøven i regning på 9. trinn var en tidel dårligere i 2013 enn i 2012, mens resultatene på skriftlig og muntlig eksamen i matematikk var uendret. Elevundersøkelsen viser imidlertid at elevene på 10. trinn er mindre fornøyd med måten de arbeider på i matematikk enn året før. Dette tilsier at innsatsen bør videreføres.
Mål:	Antall elever på 4. trinn som ikke kan svømme reduseres fra 30 til 25 prosent
Resultat:	Skoleåret 2012-2013 var det 8,3 prosent av elevene som ikke kunne svømme 25 meter. Andelen er redusert de to siste årene. De som ikke kan svømme, får påfølgende skoleår tilbud om å delta på svømmeopplæringen på 4. trinn. Målet er nådd.
Mål:	Faglig veiledning og elevmedvirkningen i vurderingsarbeidet styrkes
Resultat:	Jevnt over er elevene mer tilfredse med den faglige veiledningen på både på 7. og 10. trinn. Samtidig melder elevene at de har bedre mulighet til å medvirke i vurderingsarbeidet. Måloppnåelsen vurderes å være høy. Rådmannen driver tre nettverk for skoler som deltar i Vurdering for læring; to på barnetrinnet og ett på ungdomstrinnet. Å styrke skolenes vurderingspraksis er et kontinuerlig arbeid, og ulike tilnærminger til dette er tema for nettverkens samlinger.
Mål:	Rådmannen starter et prosjekt som skal utvikle mer varierte og praktiske læringsarenaer
Resultat:	Rådmannen startet høsten 2013 et prosjekt som skal utvikle mer praktiske og varierte læringsarenaer. Prosjektet involverer fem barneskoler, og nettverket ledes av Singsaker skole. Prosjektet er tidlig i prosessen, men tilbakemeldingene så langt tilsier at prosjektet bør videreføres.
Periodemål:	Skolene styrker tidlig innsats overfor elever og familier med særlige behov
Vurdering:	Tidlig innsats er styrket ved at antall saker hos PPT har økt. I tillegg er det blitt mer spesialundervisning ned mot barnetrinnet. Samtidig legges det vekt på å hjelpe elever uten at det blir opprettet sak hos PPT. Kommunen har god informasjon om helsen til ungdomsbefolkningen og kan sette inn tiltak.
Mål:	Flere elever med særlige hjelpebehov identifiseres tidligere
Resultat:	Økning i antall saker hos PPT bekrefter at flere elever med særlige hjelpebehov identifiseres tidligere. Samtidig er det viktig å hjelpe elever uten at

det blir opprettet sak hos PPT. Rådmannen følger opp skoler som har høy andel spesialundervisning og ser sammen med skolene etter alternative løsninger for hvordan man kan gi tilpasset opplæring innen ordinær opplæring. Måloppnåelsen vurderes å være høy.

Mål:	Det spesialpedagogiske tilbudet som gis, reduserer behovet for langvarig spesialpedagogisk hjelp og støtte
Resultat:	Elever som mottar spesialundervisning har langvarige behov for hjelp og støtte. Tidlig innsats antas å føre til at behovet for spesialundervisning blir mer kortvarig, men det er utfordrende å måle dette. Andel spesialundervisning har siste 2 år økt mest på barnetrinnet. Dette viser en tendens til at spesialundervisningen dreies mot tidligere innsats. Dette kan redusere behovet for langvarig spesialpedagogisk hjelp. Måloppnåelsen vurderes å være middels.
Mål:	Nyankomne minoritetsspråklige elever med kort skolegang fra hjemlandet gis et styrket tilbud i mottaksskoler
Resultat:	Ordinære mottakselever får tilbud om ett år i mottak med mulighet for å søke om ytterligere ett år dersom det er behov for det. Elever som ikke kan lese og skrive når de kommer til Norge, får tilbud om to år i mottak. Det første året gjennomføres i egne grupper ved Ila skole på barnetrinnet eller Rosenborg skole på ungdomstrinnet. Det andre året gjennomføres i en av kommunens ordinære mottaksgrupper. Gruppene for elevene som ikke kan lese og skrive tilføres en lærerressurs sammenlignet med de ordinære mottaksgruppene. Ila og Rosenborg er tilfredse med denne ordningen og melder at den gjør dem bedre i stand til å gi et godt tilbud til målgruppen. Måloppnåelsen vurderes som høy, og ordningen videreføres.
Mål:	Skolene deltar i gjennomføringen av helse- og ungdomsundersøkelsen UngHiT i 2013
Resultat:	Kommunen besluttet å gjennomføre ungdomsundersøkelsen Ungdata i 2013. Denne ble gjennomført ved alle kommunens ungdomsskoler og 83 prosent av elevene svarte. Måloppnåelsen vurderes å være høy.
Mål:	Fire skoler deltar i RBUPs relasjonsprosjekt skoleåret 2013-14
Resultat:	Fire skoler deltar i RBUPs relasjonsprosjekt skoleåret 2013-14. Skolene melder at prosjektet er svært nyttig, og prosjektet videreføres. Lærerne forteller at de har oppnådd bedre relasjoner til sine elever ved å delta i prosjektet. Hvordan styrkingen av relasjoner påvirker læringsmiljø og læringsutbytte, vurderes som en del av prosjektet. Måloppnåelsen vurderes å være høy.
Periodemål:	Trondheim kommune tilbyr tilstrekkelig skolekapasitet i alle bydeler, i lokaler som er godkjent etter Forskrift om miljørettet helsevern
Vurdering:	Alle kommunens skoleanlegg er godkjent etter Forskrift om miljørettet helsevern, og det er viktig å sikre at alle anlegg forblir godkjent. Skolekapasiteten er tilstrekkelig i alle bydeler, men stor utbygging og

økende elevtall, spesielt øst i byen, har gitt store kapasitetsutfordringer i Ranheim skolekrets.

Mål: Alle skoleanlegg er godkjent etter Forskrift om miljørettet helsevern

Resultat: Alle Trondheim kommunes skoleanlegg er godkjent etter Forskrift om miljørettet helsevern. Det betyr at det ikke er noen helsefare å oppholde seg i skolebyggene. Konkret betyr dette at ventilasjon, varme, toalettforhold med mer er tilfredsstillende. Bystyresak 142/13 Investeringsbehov skolebygg 2013 -2025 beskriver den bygningsmessige statusen for alle skoleanleggene og skisserer en mulig investeringsrekkefølge fram til 2025. Denne skal sikre at alle anlegg forblir godkjent. Måloppnåelsen vurderes å være høy.

Mål: Rådmannen starter planlegging for rehabilitering av Huseby skole

Resultat: Huseby skole er inne i gjeldende økonomiplan, og arbeidet med rehabilitering/nybygg starter i 2016. Dette tilsier at et nytt anlegg skal være klart til innflytting sommeren 2019. Det er imidlertid ikke besluttet hvordan den kommunale skolestrukturen i bydelen skal være. Dette vil rådmannen arbeide videre med i 2014. Trondheim kommune har sammen med Sør-Trøndelag fylkeskommune gjennomført en mulighetsstudie der vi sammen har sett på mulig plassering av ny Heimdal videregående skole og lokalisering av de kommunale grunnskolene. Måloppnåelsen vurderes å være høy.

Mål: Rådmannen utreder etableringen av et kulturskolesenter i tilknytning til Huseby skole

Resultat: Det er ikke gjennomført en egen utredning, men kulturskolens behov forutsettes dekket gjennom det funksjons- og arealprogrammet som legges til grunn for å etablere en ny Huseby skole (se over).

Mål: Rådmannen initierer arbeidet med reguleringsplan for en ny Lade skole

Resultat: Bystyret har vedtatt etablering av ny Lade skole. Prosjektet er inne i gjeldende økonomiplan, og arbeidet starter i 2014. Skolen skal bygges som en ren barneskole, men benyttes som 1-10 skole inntil behovet er så stort at egen ungdomsskole blir bygget. Bystyresak 142/13 Investeringsbehov skolebygg 2013 -2025 presenterte mulighetsstudier for ny Lade skole og ny Lade/Lilleby ungdomsskole. Måloppnåelsen vurderes å være høy.

Mål: Rådmannen etablerer et mottak for nyankomne minoritetsspråklige elever øst i byen for å sikre tilstrekkelig kapasitet

Resultat: Det har ikke vært mulig å nå dette målet. Antallet nyankomne minoritetsspråklige elever varierer mye. Kommunen har så langt sikret tilstrekkelig kapasitet ved å utnytte kapasiteten ved de fem mottaksskolene så mye som mulig. Samtidig er det kapasitetsutfordringer ved de aktuelle skolene øst i byen. Et nytt mottak øst i byen må derfor ses i sammenheng med hva kommunen gjør for å øke skole-

kapasiteten i bydelen i framtida, enten på Lade eller ved en ny skole i Ranheim- området.

Investeringer

Investeringsrammen for grunnskolen var i 2013 på 346 millioner kroner. Ingen større skolebyggprosjekter ble sluttført.

Det er arbeidet med framdrift på de to nybyggprosjektene Spongdal skole og Åsveien skole. Bygging av Spongdal skole og Byneshallen startet i april 2012. Hovedentreprenøren gikk konkurs senhøsten 2012, og prosjektet ble midlertidig stoppet. Kommunen gjennomførte ny konkurranse, og ny entreprenør ble valgt. Prosjektet ble videreført i juni 2013 og forventes ferdigstilt til skolestart 2014. På grunn av konkurs og forsinket ferdigstilling forventes sluttkostnaden å bli 314 millioner kroner, 24 millioner kroner mer enn budsjettert.

Riving av gamle Åsveien skole ble gjennomført våren 2013, og bygging av nytt skoleanlegg med fleridrettshall ble igangsatt. Åsveien skole bygges som en barneskole med 90 elever per trinn. I tillegg bygges det et ressurscenter for elever med diagnoser innenfor autismespekteret. Prosjektet ferdigstilles i mars 2015.

Fleridrettshallene ved Åsveien og Spongdal blir sammenbygd med selve skolebygget. Dette skal øke sambruket av garderobe, vestibyle, aula, utleiekjøkken, møterom og driftsrom. På sikt vil den oppnådde arealbesparelsen som følge av sambruk redusere utgiftene til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV).

Ved Bispehaugen skole er det satt i gang rehabilitering av tekniske anlegg og noe ombygging for å gjøre skolen mer funksjonell. Planlegging og konkurranse for å utvide Brundalen skole er gjennomført.

Det er levert en mulighetsstudie for ny barneskole på Lade skoles tomt, der bystyret har vedtatt å bygge en barneskole for 630 elever. Skolen skal fungere som 1-10 skole inntil ny ungdomsskole i området Lade/Lilleby er på plass.

Investeringsmidler til IKT ble brukt til å skifte ut gamle PC-er og innkjøp av nye interaktive tavler. De interaktive tavlene ble anskaffet i hovedsak gjennom øremerkede politiske bevilgninger. Rådmannen har videreført tildeling av bærbar PC til nytilsatte lærere.

Innenfor investeringsrammen var det i 2013 avsatt en ramme på 50 millioner kroner til mindre investeringer. I tillegg ble 5,2 millioner kroner overført fra 2012. Av et mindreforbruk på 12,5 millioner kroner på grunn av tidsavvik i prosjekter og at enkelte prosjekter porteføljestyres over to år, søkes inntil 10,3 millioner kroner ompostert til 2014.

Av rammen til mindre investeringer er det gjennomført tiltak på flere skoler. Fra Åsveien skole er to paviljonger flyttet til Charlottenlund barneskole, en til Brundalen og en til Nypvang. Dette skal dekke opp elevtallsveksten på disse skolene.

Nøkkeltall

Tabellen viser foreløpige KOSTRA- tall 2013 for grunnskole, og musikk- og kulturskole. Trondheim kommune sammenlignes med et veid gjennomsnitt av de øvrige ASSS- kommunene unntatt Oslo.

Nøkkeltall	Trondheim	ASSS
Netto driftsutgifter til grunnskoleundervisning og spesialundervisning per elev	73 397	77 071
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-4.årstrinn	14,7	14,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 5.-7.årstrinn	14,5	14,7
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn	15,2	15,9
Lærertetthet i ordinær undervisning, 1.-10.årstrinn	18,2	18,7
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	8,0	7,5
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt, prosent	16,8	16,9
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring, prosent	5,6	8,4
Andel elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring, prosent	4,9	5,0
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO, prosent	77,7	68,6
Korrigerede brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker	18768	18327
Andel elever i kommunens musikk- og kulturskole av antall barn 6-15 år, prosent	15,3	11,3

Babysvømming på Husebybadet. (Foto: Carl-Erik Eriksson)

Barne- og familietjenesten

Barne- og familietjenesten

Barne- og familietjenesten (BFT) jobbet for å oppnå periodemålene samtidig som det ble satt i gang et organisasjonsutviklingsprosjekt. Prosjektet handler om I kvalitet på tjenestene, organisering og drift av tjenestene i BFT innen barnevern, PPT, helse og omsorg og helsestasjon 0 – 20 år. Organisasjonsutviklingsprosjektet endte opp med at BFT fra 1. januar 2014 har slått sammen forvaltning og tiltak på bydel til en enhet, til sammen fire enheter. Ungdomsenheten ble lagt ned, og de byomfattende oppgavene ble fordelt til de eksisterende enhetene. De byomfattende enhetene, Omsorgsenheten og Avlastningstjenesten, ble videreført.

Organisasjonen har samlet sett oppnådd gode resultater på områder som helse og livsstil, kompetanseutvikling og spesielt det kriminalitetsforebyggende arbeidet, mens organisasjonen har betydelige utfordringer med å produsere tjenester innenfor tildelt budsjett.

Økonomi

Avvik budsjett/regnskap	Resultat i prosent av nettobudsjett
-27,2 mill kr	-5 %

Samlet merforbruk for barne- og familietjenestene i 2013 er 27 millioner kroner. Dette utgjør 5 prosent av en samlet budsjettramme på 547 millioner kroner. Om lag 18 millioner kroner av merforbruket er knyttet til dyre plasseringstiltak og et høyt aktivitetsnivå i barnevernet. Sammenlignet med 2012 er det færre plasserte barn, og flere barn som mottar tiltak i hjemmet. Dette har gitt reduserte utgifter sammenlignet med 2012, men aktivitetsnivået i barnevernet lå i 2013 likevel betydelig over budsjett. Det er derfor nødvendig å fortsette arbeidet i bydelene med kostnadsreduserende tiltak i barnevernet.

Det har i 2012 og 2013 vært en betydelig vekst i kostnadene knyttet til nyfødte og alvorlig syke barn med behov for omfattende helsehjelp. I tillegg er det iverksatt tre ekstra kostnadskrevende tiltak for brukere med behov for avlastningstiltak. Til sammen utgjør merforbruket knyttet til helsehjelp og avlastning 9 millioner kroner. Dette er ressurskrevende brukere som utløser statlig refusjon til kommunen for deler av utgiftene året etter at de er påløpt.

1.2 Mål og resultater

Periodemål: Barne- og familietjenesten bidrar til reduserte livsstilssykdommer og god psykisk helse i samarbeid med barn og foreldre.

Vurdering: Ungdataundersøkelsen ble gjennomført i ungdomsskolen og i videregående skole høsten 2013. Resultatene for ungdomsskolen viser en nedgang i bruken av røyk, snus og alkohol, men en økning på to prosentpoeng i bruk av hasj/narkotika sammenlignet med Ungdomsundersøkelsen i 2009. Sammenlignet med 2005 er økningen 0,3 prosent.

Antallet for Trondheim er lavere sammenlignet med resten av landet. Tilsvarende trender viser seg for videregående skole, unntatt bruk av hasj hvor det er en svak nedgang.

Cirka 11 prosent av de spurte elevene har følt at alt er et slit, hatt søvnproblemer, følt seg ulykkelig, trist eller deprimert, følt håpløshet med tanke på framtida. Det er en liten økning på videregående skole, cirka ett prosentpoeng, sammenlignet med 2009 mens det er en liten nedgang på ungdomsskolen. 18 prosent av elevene på ungdomsskolen føler seg ensomme.

Mål:	Frisklivstiltak for barn og unge er utviklet
Resultat:	Utredningsprosjektet med pilot på ett tiltak er gjennomført som planlagt, og rapport forelå 8. januar 2014. Rapporten kan være et beslutningsgrunnlag for å vurdere og starte Frisklivstiltak (FLS) for barn og unge. Den gir også anbefalinger om organisering, målgruppe, kompetanse, samarbeidspartnere og tiltak når det gjelder røyking, fysisk aktivitet og kosthold. Målet vurderes som nådd.
Mål:	Skolehelsetjenesten har økt tilstedeværelsen av helsesøstre ved utvalgte skoler i bydelene
Resultat:	Ressurser til helsesøstere i skolehelsetjenesten ble økt fra 1. august 2013 med to millioner. Midlene er kriteriefordelt til bydelene, som har fordelt stillinger til utvalgte skoler etter dekningsgrad. Det gjør at helsesøster har blitt mer tilgjengelig for elevene ved disse skolene. Målet vurderes som nådd.
Mål:	Flere barnehager er inkludert i prosjektet to- og fireårsundersøkelser
Resultat:	Målet med dette arbeidet er at flere barn og familier i risiko skal oppdages tidlig og skal få god kvalitet i helseundersøkelsene. Dette året ble imidlertid helseundersøkelsene, som er et samarbeid mellom barnehagene og helsestasjonene, redusert fra fire til en bydel på bakgrunn av et politisk vedtak i bystyret i januar 2013, sak 4/13. Det skal utarbeides to rapporter fra arbeidet. Resultatene fra rapporten skal danne grunnlag for eventuell videreføring av prosjektet. Målet vurderes derfor som ikke nådd.
Periodemål:	Barne- og familietjenesten sikrer barn og unge god omsorg og utvikling gjennom tidlig og kunnskapsbasert innsats
Vurdering:	Det har vært stort fokus på tidlig innsats og på å utvikle kompetansen til de ansatte. Dette er gjennomført i samhandling mellom BFT og barnehagen.
Mål:	Ansatte har tilegnet seg og anvender ny kunnskap knyttet til psykiske vansker, rus og vold og seksuelle overgrep
Resultat:	BFT har samarbeidet med barnehagene om ulike opplæringstiltak innenfor tidlig innsats. Det er blant annet gjennomført en omfattende kursrekke for BFT og barnehageansatte. Tema har vært barn av psykisk syke og foreldre med rusproblemer og vold i nære relasjoner 0-6 år og samarbeid rundt innvandrerfamilier med sammensatt problematikk, vold og kjønnslemlestelse. Kursene har hatt svært god oppslutning.

Kommunen har samarbeidet med Sør-Trøndelag fylkeskommune, de øvrige kommunene i Sør-Trøndelag, Landsforeningen for lesbisk og homofil frigjøring, Senter mot incest og fylkesmannen om Prosjektet seksuell helse og trakassering, et undervisningsopplegg i grunnskolen. Målet vurderes derfor som nådd.

Mål:	Endring og utvikling hos barn som får hjelpe- og omsorgstiltak er evaluert og dokumentert.
Resultat:	Alle ansatte i barnevernet har tilegnet seg kunnskap som grunnlag for å evaluere endring og utvikling hos barn og unge med hjelpetiltak. Systematisk evaluering er fortsatt for dårlig dokumentert og må prioriteres i 2014. Når det gjelder omsorgstiltak er evaluering i større grad systematisert, særlig for de minste barna. Det bekreftet tilsynet fra Fylkesmannen i 2013. Det må jobbes videre i 2014 med å dokumentere endring og utvikling hos større barn. Målet vurderes som delvis nådd.
Mål:	Tilbudet om timebasert avlastning/ praktisk bistand til familier med omsorg for barn med nedsatt funksjonsevne er økt
Resultat:	Timebasert avlastning i boligene er doblet fra utgangen av 2012 til 2013, og målet vurderes som nådd.
Periodemål:	Barne- og familietjenesten tilbyr allsidig og oppdatert pedagogisk- psykologisk kompetanse og er lett tilgjengelig for barnehager og skoler
Vurdering:	PPT har allsidig kompetanse som er styrket gjennom etter- og videreutdanning. Det har vært en sterk økning i antall tilmeldinger til PPT fra skolene de siste årene, også i 2013. Antall barn med sak i PPT er på 9.7 prosent i 2013, mens den var på 9.5 prosent i 2012. Dette fører til at det fortsatt er ventelister når det gjelder enkeltsaker. Dette gjør det vanskeligere å snu innsatsen mot mer systemrettet arbeid.
Mål:	Rutinebeskrivelsene i håndbok for det spesialpedagogiske arbeidet sikrer et likeverdig tjenestetilbud fra PPT mellom bydelene
Resultat:	En oppdatering av håndbok for spesialpedagogisk arbeid er nødvendig for å sikre at barn og unge får rask og god hjelp uavhengig av hvilken bydel de bor i. Oppdatering av håndboken ble påbegynt, men arbeidet er ikke fullført. Målet vurderes som ikke nådd.
Mål:	Sakkyndig utredning og vurdering er utført innen tre mnd fra bestilling fra barnehagen og fra skolen for 1-4 trinn
Resultat:	For barnehage er det inntil 7 måneders ventetid for sakkyndig utredning og sakkyndig vurdering. For 1.-4- trinn er det inntil 12 måneders ventetid for sakkyndig utredning og sakkyndig vurdering. Det er få elever som må vente over sju måneder. Barn som har større vansker og der det haster med bistand, blir prioritert og vil ha kortere ventetid. Barnehager og skoler tilrettelegger et tilpasset opplegg for barnet og familien mens de venter på bistand fra PPT. Målet vurderes som ikke nådd.

Mål:	Det er satt særlig fokus på kompetanse- og organisasjonsutvikling i barnehage og skole for å redusere behovet for spesialundervisning,
Resultat:	For å redusere behov for spesialundervisning er det arbeidet mye med kompetanse- og organisasjonsutvikling. Sammen med stort press med et høyt antall enkeltsaker, fører dette til et krysspress for PPT i prioriteringer mellom enkeltsaker og arbeid med systemrettede tiltak. Alle skoler og barnehager har kontaktperson hos PPT som de lett kan kontakte for å få bistand. Kontaktpersonen er også i fagteam på den aktuelle skolen eller barnehagen. Målet vurderes som delvis nådd.
Periodemål:	Barne- og familietjenesten gir målrettet oppfølging til barn og unge som er særlig risikoutsatt i forhold til helse og utvikling.
Vurdering:	Statistikk på flere områder viser at tjenestene kommer tidligere inn i barn og familiers liv sammenlignet med for noen år tilbake. Bistand og hjelp skal gjøre det mulig for barn å vokse opp i familien sin og ha tilhørighet til barnehage, skole og nærmiljø der det er til barnets beste.
Mål:	Flerfaglig blikk i barnehagen (TI-Kvello) er videreført med minimum åtte nye barnehager
Resultat:	5 nye barnehager ble inkludert i 2013. Til sammen har 30 barnehager deltatt i programmet fra 2008. Samarbeidsmetoden innebærer at personalet i barnehagene, gjennom en kursrekke, får oppdatert kunnskap om barns utvikling. Parallelt er BFT inne og observerer barnegruppen, enkeltbarn og barnehagen som system. Observasjonene oppsummeres i felleskap i etterkant. Målet er at ansatte i barnehagen utvider evnen til å se barn som trenger noe ekstra, og sørger for at det handles rett på et tidligere tidspunkt. Både private og kommunale barnehager deltar. Metoden er tidkrevende, men tilbakemeldingene fra barnehagene er entydig positive og nyttige. Tall fra barnehagene viser at cirka 25 prosent av barna følges opp mer spesifikt av barnehagen etter gjennomgangen. Kun tre prosent henvises til BFT for oppfølging i et samarbeid mellom barnehage og BFT. Målet vurderes som delvis nådd.
Mål:	Metoder for tidlig innsats og hjelp til nybosatte familier med ikke vestlig bakgrunn er gjennomgått og videreutviklet sammen med flyktningshelsetjenesten
Resultat:	Det er gjennomført kompetanseheving innen området, men metoder for tidlig innsats for målgruppen og sammen med flyktningshelsetjenesten er ikke gjennomført. Dette arbeidet vil bli prioritert i 2014. Målet vurderes som ikke nådd.
Mål:	Kriminalitetsforebyggende tiltak for risikoutsatt ungdom er prioritert i bydelene
Resultat:	For ungdom under 18 år har SLT (Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak) tverrfaglige og tverretatlige samarbeidsfora i bydelene. Uteseksjonen er opprettet og arbeider med utsatt ungdom, fra de ungdommene som har lavterskelbehov og til de som har vedtak på hjelp etter ulike lovverk. Samarbeidsfora på bydel møtes hver annen måned. Der diskuteres utfordringer knyttet til enkeltpersoner, grupper eller geografiske steder. De som møter er: Barnevern og

uteseksjonen, helsesøstre, politi, ungdomsskole og videregående skole, kulturenheten med sine fritidsklubber, Kirkens bymisjon med OBU (omsorgsstasjonen for barn og unge), 22B (Salem menighet med sitt treffsted i sentrum) og etter behov Kirken hvis de driver fritidsklubb. NAV er inne i arbeidet i to bydeler gjennom Jobbhusene. Ved spesielle utfordringer hentes også senterledere fra de store kjøpesentra inn til samarbeidsforumet.

De som kan være med å løse eventuelle utfordringer sitter i dette forumet, og tiltak kan initieres umiddelbart. Det har de siste årene også vært hentet inn ressurspersoner knyttet til spesifikke utfordringer for å oppdatere deltagerne faglig i noen av møtene. Målet vurderes som nådd.

Mål: **Ungdom i alderen 12-24 år er i skole, arbeid eller under oppfølging (mål offentlig servicekontor)**

Resultat: For gjengangere 18-24 år er prosjektansvaret lagt til Stavne arbeid og kompetanse. Arbeidet med voldsgjengangere 18-24 år har redusert anmeldt vold med cirka 50 prosent. Registrert ungdomskriminalitet har siden 2006 gått ned med 64 prosent. Uteseksjonen arbeider med utsatt ungdom fra lavterskel til vedtak. Deler av denne gruppen er på skole, og noen få i arbeid. For de mest utsatte har vi opprettet sommerjobbprosjektet. Antall deltagere har variert mellom 40-60 ungdommer. De aller fleste fungerer godt i arbeidssituasjoner, mange er tilbake på skole, og noen har fått permanent arbeid.

Skolefravær øker, men flere tiltak er igangsatt for å hindre dette. LOS- prosjektet (tett individuell oppfølging av enkeltungdommer) har arbeidet med unge som blir hjemme fra skole, og prosjektet har oppnådd gode resultater. Arbeidet videreføres etter prosjektperiodens slutt våren 2014. Målet vurderes som delvis nådd.

Mål: **NAV, helse- og velferd og BFT samhandler om ungdom med bistandsbehov og sikrer at ungdom med behov for langvarige og koordinerte tjenester blir identifisert og får oppfølging (mål offentlig servicekontor)**

Resultat: Det er et systematisk samarbeid mellom enhetene i god tid før overgangen mellom barn og ungdom, men samarbeidet kan bli bedre for å sikre at ungdom fortsetter skolegang eller er i arbeid eller aktivitet. Målet vurderes som delvis nådd.

Mål: **Det er utarbeidet oversikt over alle aktører som jobber med ungdom i bydel, og det er sikret en felles forståelse og målsetting for arbeidet (mål offentlig servicekontor)**

Resultat: Organisasjonsutviklingen i BFT rettet seg mot tjenester til ungdom i bydelene og i de byomfattende enhetene. Det ble spesielt tatt hensyn til at tjenestene til ungdom ble videreført i de nye enhetene i 2014. Av den grunn ble det bare delvis gjennomført en kartlegging av alle aktører som jobbet med ungdom i bydel, men det ble gjennomført møter med frivillige organisasjoner for å framskaffe informasjon om deres aktivitet. Det jobbes videre med å framskaffe oversikten i 2014 gjennom prosjektet Ungdomstjenestene i BFT. Målet vurderes som delvis nådd.

Mål:	Antallet familier som lever av økonomisk sosialhjelp eller supplerende økonomisk sosialhjelp er redusert (mål offentlig servicekontor)
Resultat:	Antall familier som har mottatt sosialhjelp (en eller flere ganger i løpet av året), har økt fra 963 til 979. Korrigert for vekst i innbyggertall, gir dette en liten nedgang.
Periodemål:	Barne- og familietjenesten har god samhandling med brukere og samarbeidspartnere
Vurdering:	BFT har vært opptatt av å forbedre brukermedvirkningen, men det må fortsatt gjøres en enda større innsats for å finne gode metoder og dokumentere brukermedvirkningen. Barn og foreldre må i større grad være med å utforme målene og evaluere tiltaksplanene når det vedtas hjelpetiltak i hjemmet. Barns deltakelse som aktører i egen sak er helt vesentlig å jobbe med fremover.
Mål:	Enhetene tar i bruk metoder som fremmer barn og foreldres medvirkning
Resultat:	<p>”Livsboka” er anskaffet og brukes i fosterhjemsoppfølgingen. Denne skal sikre fosterbarn informasjon om eget livsløp og styrke barnas identitet og selvfølelse.</p> <p>Brukerundersøkelse er gjennomført i avlastningstjenesten med gode score for brukertilfredshet.</p> <p>Undersøkelse om brukererfaringer med barnevernet er gjennomført av NTNU og behandlet politisk. Undersøkelsen viser at barn og familier trenger bedre informasjon og større medvirkning. Arbeid med forbedringer er iverksatt.</p> <p>Det er gjennomført evalueringssamtaler med ungdom som får støtte i egen bolig fra miljøarbeider, gjennom hjelpetiltaket LINK. og med elever og foresatte på Dagskolen. Dette har bidratt til god utvikling for ungdommene og familiene. Ungdommer og foresatte gir også gode tilbakemeldinger på tjenester og tiltak.</p> <p>Midtbyen BFT har inngått samarbeid med Nordlandsforskning om innovasjon i arbeidet med risikoutsatte barn og familier i barnevernet. Funn fra studien om ”Det nye barnevernet” viser at barnevernet og andre helse- og oppveksttjenester har problemer med å gi effektiv hjelp til familier, der omsorgen for barn som bor hjemme gir grunn til bekymring. Samarbeidet er et interaktivt prosjekt rundt utredning, intervensjon og oppfølging, brukermedvirkning og evaluering av tiltak for barnevernets langtidsbrukere. Prosjektet bygger på et nært samarbeid mellom ansatte og brukere i barnevernet. Målet vurderes som delvis nådd.</p>
Mål:	Samarbeidsavtalen mellom St. Olavs hospital og kommunen om samhandlingsreformen er implementert
Resultat:	Samarbeidsavtalene brukes i forhold til henvisninger og utskrivninger, det registreres et visst nivå av avvik som diskuteres i etablert samarbeidsarena. TK deltar i høringer på pasient/brukerforløp.

Etablert samarbeidsarena fungerer i form av møte mellom barne- og ungdomsklinikken og kommuneoverlege med øvrige deltagere avhengig av tema

Representasjon fra BFT i faglige samarbeidsutvalg fungerer og understøttes

Mål: Enhetene utarbeider evalueringsskjema og bruker dette i kartlegging av brukertilfredshet

Resultat: Miljøarbeidertjenesten har utarbeidet evalueringsskjema og gjennomført evalueringssamtaler med ungdom. Hensikten er å vurdere samarbeidet mellom ungdom og miljøarbeider, og få tilbakemelding fra ungdommene på den hjelpen og bistanden de mottar, og et evalueringsskjema har fungert som et godt tiltak. Tjenesten har fått gode tilbakemeldinger på sitt arbeid. Målet vurderes som delvis nådd.

Investeringer

Det er gjennomført ombygginger og tilpasninger av boliger til enslig mindreårige flyktninger og unge voksne i Ole Øisangs vei og i Søndre Husebytn. I tillegg er det kjøpt boliger til unge flyktninger. Det er gjennomført ombygginger av Risvollan helsestasjon.

Nøkkeltall

Tabellen viser foreløpige KOSTRA- tall 2013 for barne- og familietjenesten. Trondheim kommune sammenlignes med et veid gjennomsnitt av de øvrige ASSS- kommunene unntatt Oslo.

	Trondheim	ASSS
Kommnehelse:		
Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjenste, kr per innb 0-5 år	7383	6356
Prosentandel nyfødte med førstegangs hjemmebesøk	82,2	88,4
Prosentandel barn med helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn	94	88,6
Barnevern:		
Netto driftsutgifter i kr per innbygger 0-17 år	7683	7091
Prosentandel barn med barneverntiltak 0-17 år	3,5	4,1
Fagstillinger i barnevern per 1000 barn 0-17 år	4,2	4

Pedagogisk - psykologisk tjeneste	Heimdal	Lerkendal	Midtbyen	Østbyen	Totalt
Antall saker per 31.12.13	845	918	789	769	3321
Antall saker avsluttet i løpet av året	162	145	209	181	697
Avvik på normert frist 3 mnd enkeltsak	75	33	110	69	287
Maks ventetid i enkeltsak i måneder	11	7	18	11	18

Byneset helse og velferdssenter feiret 10-års jubileum og livsglede-sertifisering. Seniordanserne underholdt. (Foto: Carl-Erik Eriksson)

Helse- og velferdstjenester

Forvaltningstjenester NAV og helse- og velferdskontor

Arbeidet med å skaffe aktive tiltak til sosialhjelpsmottakere har vært prioritert. Det arbeides målrettet for å avklare hva som skal skje videre med deltakere som avslutter kvalifiseringsprogrammet. Trondheim har betydelig bedre resultat (52 prosent) enn landsgjennomsnittet (36 prosent).

Vi er på vei til å nå målet om rask oppfølging til risikoutsatt ungdom og samhandlingen mellom NAV, helse- og velferd og barne- og familietjenesten er i god utvikling. Det jobbes systematisk med å gi boligsøkere råd om hvordan de kan skaffe seg bolig i det private boligmarkedet.

Prosjektet "Fra kommunal til privat bolig" ser ut til å gi god effekt.

Økonomi

Avvik budsjett/regnskap	Resultat i prosent av nettobudsjett
17,4 mill kr	3,2 Prosent

Årsaken til mindreforbruket på forvaltningstjenester er primært mindre utbetalinger av økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsstønad enn budsjettet. Dette til tross for en betydelig budsjettreduksjon i 2013. Den største enkeltutfordringen er BPA-budsjettet med merforbruk på 5,5 millioner kroner eller 11,8 prosent. Helse- og velferdskontorene har vist god økonomisk styring og drift er samlet sett i balanse til tross for merforbruket knyttet til BPA.

Mål og resultater NAV

Periodemål:	Alle sosialhjelpsmottakere tilbys aktive tiltak.
Resultat:	Vi er på god vei til å nå målet. De aller fleste sosialhjelpsmottakere tilbys nå aktive tiltak. Det arbeides målrettet for å avklare det videre forløpet for deltakere som avslutter kvalifiseringsprogrammet, og Trondheim har betydelig bedre resultat (52 prosent) enn landsgjennomsnittet (36 prosent).
Mål:	Ingen brukere under 30 år har sosialhjelp uten vurdering av aktive tiltak.
Resultat:	Målet er nådd. Alle søkere av sosialhjelp under 30 år blir vurdert for deltakelse i aktive tiltak innen tre måneder etter at de har fått innvilget økonomisk sosialhjelp. Antallet personer på økonomisk sosialhjelp per måned i 2013 var 653. Antallet har vært stabilt og på samme nivå som i 2012, da det var 657.

Mål:	Andel deltakere som planmessig avslutter kvalifiseringsprogram, og som er i arbeid, utdanning eller har fått avklart en varig trygdeytelse, skal ligge over landsgjennomsnittet.
Resultat:	Målet ble nådd. Av alle deltakerne som planmessig avsluttet kvalifiseringsprogram er 52 prosent i arbeid, utdanning eller har fått varig trygdeytelse. Snittet for Norge er 36 prosent.
Periodemål:	NAV gir målrettet oppfølging til ungdom som er særlig risikoutsatt i forhold til helse og utvikling.
Resultat:	Vi er på vei til å nå målet. Det gis rask oppfølging til risikoutsatt ungdom og samhandlingen mellom NAV, helse- og velferd og barne- og familietjenesten er i god utvikling.
Mål:	Ungdom i alderen 12-24 år er i skole, arbeid eller under oppfølging (mål i offentlig servicekontor).
Resultat:	Målet er nådd. Alle vurderes for aktive tiltak, med unntak av personer som i perioder er for syke til å delta. Ungdommene gis hjelp og oppfølging til å fullføre obligatorisk skolegang eller får oppfølging og arbeidspraksis.
Mål:	NAV, helse og velferd og BFT samhandler om ungdom med bistandsbehov og sikrer at ungdom med behov for langvarige og koordinerte tjenester blir identifisert og får oppfølging (mål offentlig servicekontor).
Resultat:	Det er fortsatt behov for å utvikle og kvalitetssikre samhandlingen mellom partene, slik at ungdom med bistandsbehov mottar koordinerte tjenester.
Mål:	Det er utarbeidet oversikt over alle aktører som jobber med ungdom i bydel, og det er sikret en felles forståelse og målsetting for arbeidet (mål offentlig servicekontor)
Resultat:	Målet er ikke nådd, da det ikke er utarbeidet oversikt over alle aktører som jobber med ungdom i bydelene.
Mål:	Antallet familier som lever av økonomisk sosialhjelp eller supplerende økonomisk sosialhjelp er redusert (mål offentlig servicekontor)
Resultat:	Målet er ikke nådd. Tallet på familier som har mottatt økonomisk sosialhjelp(en eller flere ganger i løpet av året) har økt fra 963 til 979.
Periodemål:	Boligsøkere mottar boligrådgivning der større oppmerksomhet er rettet mot utnyttelse av boligvirkemidler.
Resultat:	Målet er i ferd med å nås. Det er rutiner som sikrer at boligsøkere mottar boligrådgivning knyttet til ulike boligvirkemidler.

Mål: Alle boligsøkere mottar informasjon og rådgiving for å skaffe seg privat bolig før kommunal bolig er vurdert og tildelt.

Resultat: Målet er nådd. Rutiner knyttet til mottak av personer som har behov for midlertidig eller permanent bolig er etablert og benyttes i alle fire bydeler. Nytt informasjonsmaterieil er utviklet og publisert på kommunens nettsider.

Mål og resultater helse- og velferdskontor

Periodemål: Boligsøkere mottar boligrådgiving med fokus på større utnyttelse av boligvirkemidler.

Resultat: Vi er på god vei til å nå periodemålet. Boligsøkere gis boligrådgiving om ulike boligvirkemidler og hvilke muligheter de har for å skaffe seg bolig i det private boligmarkedet.

Mål: Alle boligsøkere mottar informasjon og rådgiving for å skaffe seg privat bolig før kommunal bolig er vurdert og tildelt.

Resultat: Målet er nådd. Alle som søker kommunal bolig får både muntlig og skriftlig informasjon og rådgiving om hvilke muligheter de har i det private boligmarkedet.

Periodemål: Bistå kommunale leietakere i deres videre boligkarriere.

Resultat: Vi er på god vei til å nå periodemålet. Det er langt flere kommunale leietakere nå enn tidligere som kjøper egen bolig. Mye tyder på god effekt av prosjektet "Fra kommunal til privat bolig".

Mål: 60 leietakere i kommunal bolig har flyttet til egen eid eller leid bolig eller kjøpt den kommunale boligen.

Resultat: 48 leietakere har kjøpt egen bolig med bistand fra prosjektet "Fra kommunal til privat bolig." Det er færre personer som har kjøpt bolig sammenlignet med 2012 (70).

Periodemål: Helse- og velferdskontorene gir målrettet oppfølging til unge som er særlig risikoutsatt i forhold til helse og utvikling.

Resultat: Vi er på vei til å nå målet. Det gis rask oppfølging til risikoutsatt ungdom og samhandlingen mellom NAV, helse og velferd og barne- og familietjenesten er i god utvikling.

Mål: Ungdom i alderen 12-24 år er i skole, arbeid eller under oppfølging (mål offentlig servicekontor)

Resultat: Målet er nådd. Arbeidsledig ungdom som kontakter NAV får iverksatt tiltak for å fullføre skolen eller legge tilrette for arbeid.

Mål:	NAV, helse og velferd og BFT samhandler om ungdom med bistandsbehov og sikrer at ungdom med behov for langvarige og koordinerte tjenester blir identifisert og får oppfølging (mål offentlig servicekontor).
Resultat:	Samarbeidet mellom partene kan utvikles tettere, slik at det utvikles felles praksiser ved alle kontorene.
Mål:	Det er utarbeidet oversikt over alle aktører som jobber med ungdom i bydel, og det er sikret en felles forståelse og målsetting for arbeidet (mål offentlig servicekontor).
Resultat:	Ett av fire helse- og velferdskontor (Lerkendal) har utarbeidet oversikt over alle aktører som jobber med ungdom i bydelen.
Mål:	Antallet familier som lever av økonomisk sosialhjelp eller supplerende økonomisk sosialhjelp er redusert (mål offentlig servicekontor).
Resultat:	Målet er ikke nådd. Tallet på familier som har mottatt økonomisk sosialhjelp(en eller flere ganger i løpet av året) har økt fra 963 til 979.

Nøkkeltall

Foreløpige KOSTRA-tall 2013 for sosialtjenester. Trondheim kommune sammenlignet med et veid gjennomsnitt av de øvrige ASSS-kommunene, unntatt Oslo

	Trondheim	ASSS
Prosentandel mottakere av sosialhjelp av innbyggere i alderen 20-66 år	3,5	3,9
Prosentandel av alle mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	61,6	43,3
Prosentandel mottakere under 25 år	23,6	22,3
Prosentandel sosialhjelpsmottakere med stønad i seks mnd eller mer	29,0	39,8
Gjennomsnittlig stønadslengde (måneder)	4,2	5,3
Gjennomsnittlig månedlig utbetaling per stønadsmottaker (kroner)	9991	8414
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten per innbygger (kroner)	2262	2214
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	24,3	18,8

Oppfølgingstjenester

Tjue personer med både rusproblemer og psykiske lidelser har fått kartlagt behovene for utredning og behandling. Det er lagt til rette for bedre botilbud til denne gruppen. I tillegg har 29 brukere med rusproblemer eller psykiske lidelser fått ny bolig. Det er utviklet et godt samarbeid med spesialisthelsetjenesten. Pasienter som er under rusbehandling får oppfølging av en kommunal kontaktperson både under behandlingen og etter at de er skrevet ut. Antall utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern er gradvis redusert til gjennomsnittlig 9,3 per måned. I 2012 var gjennomsnittet 11,2 pasienter per måned.

Økonomi

Avvik budsjett/regnskap	Resultat i prosent av nettobudsjett
-5,47 mill kr	-2,1 prosent

Årsresultatet for 2013 for Oppfølgingstjenester viser et merforbruk på 5,47 millioner. Hovedårsaken til merforbruket var lavere statlige overføringer enn forventet til enhet for Voksenopplæring. For øvrig ble resultatet omtrent som budsjettet.

Mål og resultater

Periodemål: Omkring 100 personer med rusproblemer og psykiske lidelser (ROP) sikres utredning og behandling både i spesialisthelsetjenesten og i kommunen.

Resultat: Vi er på vei til å nå målet. Flere ansatte i kommunen har fått ny kompetanse i å kartlegge personer med både rusproblemer og psykiske lidelser. Tjue personer ble kartlagt og sikret utredning og behandling i 2013. I kommende planperiode må rundt 25 personer årlig kartlegges og behandles.

Mål: 20 personer (ROP) skal gis tilbud om utredning, behandling og gis minimum ukentlig oppfølging.

Resultat: Målet er nådd. Mer enn 20 brukere har blitt kartlagt gjennom EUROPASI som er en metode for å kartlegge behandlingsbehov/-motivasjon. Mange av pasientene har fått utløst en rett til behandling, men få er interessert i å motta behandlingstilbudet etter å ha vært til avrusning. Oppfølgingstjenesten har arbeidet sammen med spesialisthelsetjenesten om å etablere tilbud, i tråd med ROP-retningslinjene, og de kravene som stilles til kommunene om kartlegging og metodeverktøy.

Periodemål: Samhandling mellom kommunale og eksterne enheter gir helhetlige tjenestetilbud og kontinuitet for målgruppen.

Resultat: Vi er i en god samhandlingsprosess med spesialisthelsetjenesten for å gi et helhetlig tilbud til målgruppen. Pasienter som har vært til rusbehandling får oppfølging av kommunens kontaktperson både under behandlingsoppholdet og etter utskrivning.

Samarbeidet med psykisk helsevern om utkrivningsklare pasienter er meget godt. Det har vært en gradvis nedgang i antall utkrivningsklare pasienter til gjennomsnittlig 9,3 pasienter per måned i 2013. I 2012 var gjennomsnittstallet 11,2. Ventetiden er redusert fra gjennomsnittlig 3,6 måneder i 2012 til 2,8 måneder i 2013.

Mål:	Personer som har vært til rusbehandling skal tilbys minimum ukentlig oppfølging de første 3 månedene etter utskrivning til egen bolig.
Resultat:	Personer som er under rusbehandling har kontakt med oppfølger, også under behandlingsperioden. På grunn av mangelfull data kan vi ikke dokumentere at alle pasientene mottar minimum ukentlig direkte oppfølging etter behandling. Hyppigheten av kontakt reguleres gjennom dialog og planlegging ut fra faglige vurderinger. Alle som har en oppfølgingskontakt får oppfølging under og etter behandlingsopphold.
Periodemål:	Etablere 68 nye boliger og tjenestetilbud for personer med rus- og /eller psykiske lidelser
Resultat:	Vi er på god vei til å nå periodemålet, da 29 personer med rus- og eller psykiske lidelser fikk bolig i 2013.
Mål:	Åtte personer med rusproblem har fått bolig på Stavne Gård.
Resultat:	Boligene ble ikke ferdigstilt i 2013. Sju personer med tung rus- og kriminalitetsproblematikk får vedtak om bolig og tett oppfølgingstilbud gjennom gjengangertiltaket, og gjennom bo- og tjenesteavtale.
Mål:	Åtte personer med rus- og psykiske lidelser har fått tilbud i et forsterket botilbud.
Resultat:	Målet er nådd. Ti personer har fått forsterket tilbud i tilrettelagt bolig for personer med rus- og psykiske lidelser (ROP).
Mål:	Tre personer med rusproblemer har fått tilbud i småhus.
Resultat:	Målet er nådd. Fire nye småhus ble etablert og fire beboere med rusproblemer flyttet inn.
Mål:	Seks personer med rus- og / psykiske lidelser har fått sykehjemstilbud i egen avdeling.
Resultat:	Det er etablert egen sykehjemsavdeling med fem plasser for rus-avhengige i Tiller helse- og velferdssener. En bruker flyttet inn primo desember 2013. (Fire brukere flytter inn i januar 2014).
Mål:	Ti personer med rus- og / psykiske lidelser har fått tildelt kommunal bolig og ukentlige tjenester (Housing-First).
Resultat:	Målet er nådd, da 15 personer har fått bolig og tjenester gjennom prosjekt "Housing-First".

Mål: **Alternative tomter og eiendommer er utredet for etablering av flere småhus for rusavhengige.**

Resultat: Målet er ikke nådd, da det ikke er foretatt utredning om alternative tomter og eiendommer for etablering av flere småhus for rusavhengige. To områder er valgt ut og fortettet med småhus.

Nøkkeltall

Foreløpige KOSTRA-tall 2013 for pleie- og omsorgstjenester. Trondheim kommune sammenlignet med et veid gjennomsnitt av de øvrige ASSS-kommunene, unntatt Oslo.

	Trondheim	ASSS
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning, prosent	78,6 %	73,6 %
Plasser i sykehjem i andel av befolkning over 80 år, prosent	21,1 %	18,6 %
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,44	0,51
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner, prosent	87,8 %	93,2 %
Gjennomsnittlig listelengde hos fastleger - antall innbyggere	1278	1302

Antall plasser med heldøgns omsorg							
Tall per 31/12	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Sykehjem	1307	1326	1321	1346	1356	1415	1423
HDO	181	181	179	184	184	150	150
Totalt	1488	1507	1500	1530	1540	1565	1573

Voksenopplæring

Vi er på god vei til å nå målet i perioden om at 55 prosent av deltakerne i introduksjonsprogrammet skal gå videre ut i arbeid eller utdanning. I 2013 var prosentandelen av deltakere 53. Vi må fortsatt arbeide for å bedre norskopplæringen og kombinere denne med praksisplasser i det ordinære arbeidsmarkedet. Det er behov for en snarlig avklaring om nye lokaler for voksenopplæringen.

Mål og resultater

Periodemål:	55 prosent av deltakerne i introduksjonsprogrammet skal gå videre ut i jobb eller utdanning.
Resultat:	Vi er på god vei til å nå målet i perioden, da det var en klar økning fra 2012 (33 prosent) til 2013 (53 prosent) i antall deltakere som gikk videre i jobb eller utdanning etter avsluttet Introduksjonsprogram.
Mål:	Undervisningen organiseres slik at den legger til rette for økt bruk av praksis for introduksjonsprogramdeltakerne.
Resultat:	Målet er ikke nådd fordi undervisningen ikke er systematisk organisert slik at den legger til rette for praksis på samme tid for alle introduksjonsprogramdeltakerne. Praksis må organiseres individuelt, knyttet til den enkeltes timeplan.
Periodemål:	Økt kvalitet i norskundervisningen.
Resultat:	Vi er på og vei til å nå målet for norskprøve 2, men arbeidet må intensiveres for å nå målet for norskprøve 3.
Mål:	90 prosent av elevene består norskprøve 2 og 3 muntlig, og 65 prosent består skriftlig del.
Resultat:	Henholdsvis 88 prosent og 64 prosent bestod den skriftlige og muntlige prøven til norskprøve 2, mens tilsvarende resultat for norskprøve 3 var 77 og 45 prosent.
Periodemål:	Nye lokaler for voksenopplæringen er tatt i bruk.
Resultat:	Det forventes at lokaliseringen for voksenopplæringen blir avklart innen medio 2014, slik at lokalene kan tas i bruk innen utgangen av planperioden.
Mål:	Ny lokalisering er avklart og prosjektering er igangsatt.
Resultat:	Lokaliseringen er ikke avklart og det er heller ikke igangsatt prosjektering.

Bo- og aktivitetstilbud

Alle de 41 med psykisk utviklingshemming som har stått på ventelisten skal gis boligtilbud og tjenester i løpet av 2016. 13 brukere fikk tilbud i 2013 og vi mener at målet skal nås i 2016. Som et alternativ til bofellesskap fikk 21 brukere bolig med punktvis hjelp fra personalbase tilknyttet botiltak. Det ble ikke utarbeidet egen plan for bruken av aktivitetstilbudene og heller ikke egen temaplan for området.

Økonomi

Avvik budsjett/regnskap i millioner kroner	Resultat i prosent av nettobudsjett
-29,0 mill kr	5,9 prosent

Enhetene på tjenesteområdet Bo- og aktivitetstilbud gikk med et merforbruk på 28,9 millioner kroner i 2013. I budsjett 2013 ble tjenesteområdet styrket med 32,5 millioner kroner. Dette for å gi området forutsetninger for forsvarlig drift og budsjettbalanse.

Når tjenesteområdet går med ett stort merforbruk også i 2013 skyldes dette flere forhold. For det første er det utfordringer med økonomistyringen på flere enheter. Seks av åtte enheter har jobbet med å forbedre denne. For det andre økte antallet ressurskrevende brukere med 39 i perioden 2011 til 2012. Økningen fortsatte i 2013 med 13 personer. For det tredje kan det virke som rask vekst i budsjetttrammen for å avvikle ventetiden på boliger kan ha påvirket mulighetene til god økonomistyring på tjenesteområdet.

På to år har kommunens innrapporterte utgifter til denne gruppen økt med 58 prosent. Det er etablert flere botilbud til ressurskrevende brukere de siste årene, men dette kan ikke alene forklare den store økningen.

Enhetene melder inn økte behov hos eksisterende brukere i større utstrekning enn tidligere. Årsakene til økningen i bruken av ressurser på krevende brukere er sammensatte. Økningen skyldes trolig en kombinasjon av økt behov blant brukerne, økt tilbud av boliger og prioriteringer som gjøres på den enkelte enhet. Rapporteringen sier ikke noe om behovet for tjenester, kun tjenestene som faktisk mottas og kostnaden for disse. Det forventes betydelig forbedring i økonomistyringen fremover.

Mål og resultater

Periodemål: Redusert ventetid på tilpasset bolig. Alle 41 personer fra ventelisten med psykisk utviklingshemming gis tilbud om bolig og tjenester i bofellesskap.

Resultat: Vi er på vei til å nå periodemålet, da 13 personer med psykisk utviklingshemming som sto på ventelisten har fått bolig og tjenester i bofellesskap.

Mål: Åtte personer fra ventelisten har fått et botilbud i løpet av 2013.

Resultat: Målet er nådd. I alt 13 personer fra ventelisten med psykisk utviklingshemmede har fått bolig og tjenester i bofellesskap.

Mål:	Sykehjemsavdeling i nytt helse- og velferdssenter er planlagt.
Resultat:	I budsjettet for 2012 vedtok sentrum-venstrepartiene at rådmannen skulle starte arbeidet med en egen sykehjemsavdeling for mennesker med nevrologiske sykdommer og starte opp denne avdelingen i løpet av 2013, og utsette oppstart av øvrige spesialavdelinger til 2014.
Mål:	Styrket kompetanse i boligrådgivning ved helse- og velferdskontorene.
Resultat:	Ansatte i helse- og velferdskontorene har fått økt erfaring med å tilby ordinære boliger med punktvisse tjenester som et alternativ til bofellesskap. Det er ikke gjennomført målrettet kompetanseheving.
Periodemål:	Legge bedre til rette for alternative boformer som gir muligheter for en boligkarriere.
Resultat:	Vi er på god vei til å nå periodemålet. Det er lagt til rette for at 21 personer bor i egen bolig (eid eller leid) med punktvisse tjenester fra personalbase.
Mål:	Antall personer som bor i egen bolig (eid eller leid) med punktvisse tjenester fra personalbase, er økt med 10 personer.
Resultat:	Målet er nådd. I alt 21 personer fikk tilrettelagt eid eller leid bolig med punktvisse tjenester fra personalbase.
Mål:	Fem personer har tatt i bruk velferdsteknologi som støtte til å bo og leve selvstendig.
Resultat:	Målet er nådd. Ytterligere åtte personer har tatt i bruk velferdsteknologi (iPad og Roll-talk) som kommunikasjonsverktøy, bevegelsessensor og alarmer. I tillegg er det nye bofellesskapet i Skjermveien utstyrt med pasientvarslingssystem.
Periodemål:	Bedre lokalisering og mer effektiv bruk av aktivitetstilbudene.
Resultat:	Vi er på vei til å nå periodemålet. Tre bydeler har fått større lokaler og færre tilholdssteder.
Mål:	Plan for framtidig lokalisering og bruk av aktivitetstilbudene er utarbeidet.
Resultat:	Målet er ikke nådd. Det er ikke utarbeidet egen plan. Allikevel er det tre bydeler som har fått større lokaler og færre tilholdssteder.
Periodemål:	Temaplan for tjenesteområdet.
Resultat:	Målet er ikke nådd. Temaplan for tjenesteområdet er ikke utarbeidet fordi stortingsmelding 45 "Frihet og likeverd" – om mennesker med

utviklingshemming ikke ble behandlet i Stortinget. Temaplanen skal bygge på denne meldingen.

Mål: Arbeidet med en helhetlig plan for tjenester til utviklingshemmede er igangsatt (etter ny stortingsmelding om utviklingshemmedes levkår).

Resultat: Målet er ikke nådd. Temaplan for tjenesteområdet er ikke utarbeidet fordi stortingsmelding 45 "Frihet og likeverd" – om mennesker med utviklingshemming, ikke ble behandlet i Stortinget. Temaplanen skal bygge på denne meldingen.

Helse- og omsorgstjenester

Vi er på vei til å nå målet om full sykehjemsdekning. I 2013 var det i snitt 53 pasienter som til enhver tid hadde behov for sykehjemsplass. De aller fleste hjemmeboende med vedtak om sykehjemsplass fikk tildelt plass i løpet av kort tid og innen seks uker. Det var til enhver tid i snitt en hjemmeboende som ventet mer enn seks uker. Det var 684 brukere på rehabiliteringsopphold (døgn) og det gjennomsnittlige oppholdet var på 25,6 døgn. Vi er på vei til å gjennomføre samhandlingsreformen innen 2016. Samarbeidsavtalene er i ferd med å bli iverksatt og det er opprettet faglige samarbeidsutvalg som skal følge opp avtalene. Elektroniske meldinger mellom sykehus og kommunale enheter er tatt i bruk. De fleste rutine i helhetlige pasientforløp er revidert. Noen brukere har prøvd ut ny velferdsteknologi. Åtte sykehjem ble sertifisert som Livsgledesykehjem. Det jobbes godt med å utvikle kompetansen, spesielt knyttet til tidlig intervensjon og tidlig rehabilitering. Enhetene har utarbeidet kompetanse- og rekrutteringsplaner.

Økonomi

Avvik budsjett/regnskap	Resultat i prosent av nettobudsjett
-9,3 mill kr	-0,5 prosent

Som beskrevet i 1. tertialrapport startet mange enheter 2013 med flere årsverk enn budsjettet tilsa. De fleste enhetene fikk i løpet av 2013 en drift i tråd med rammene, men etterslepet ble noe større enn forutsatt ved 2. tertialrapport. Ved utgangen av 2013 var det fortsatt noen enheter som trengte bistand for å få balanse i driften. Rådmannen jobber videre med disse enhetene.

Mål og resultater

Periodemål:	Full sykehjemsdekning.
Resultat:	Vi er på vei til å få full sykehjemsdekning ved at de fleste pasienter med vedtak om langtidsopphold får plass i sykehjem innen seks uker. I 2013 var det i snitt 53 pasienter som til enhver tid hadde behov for sykehjemsplass. De aller fleste fikk tildelt plass i løpet av kort tid og i snitt var det til enhver tid en pasient som ventet mer enn seks uker.
Mål:	Alle førstegangshenvendelser om middagsombringing, trygghetsalarm og praktisk bistand får vurdering iht. prinsippene i prosjektet tidlig intervensjon
Resultat:	Målet er nådd, da bydelene har tatt i bruk rutiner for å kartlegge alle førstegangshenvendelser om middagsombringing, trygghetsalarm og praktiske bistand i henhold til prinsippene i prosjektet tidlig intervensjon.

Mål:	Alle aktuelle brukere i Lerkendal bydel får en vurdering ut fra prinsippet om hverdagsrehabilitering.
Resultat:	Mange brukere i Lerkendal bydel får en vurdering ut fra prinsippet om hverdagsrehabilitering. Det er fortsatt mange brukere som må tilbys hverdagsrehabilitering.
Mål:	Gjennomsnittlig liggetid på døgnrehabilitering skal være tre uker.
Resultat:	Den gjennomsnittlige liggetiden på døgnrehabilitering var på 25,6 døgn. Det var i alt 684 personer som var på døgnrehabilitering. Dette utgjorde til sammen 17 535 døgn.
Mål:	Gjennomføre plan for differensiering og dimensjonering av helsehusplasser.
Resultat:	Det er utarbeidet plan for å differensiere og dimensjonere helsehusplasser, men gjennomføringen av planen har tatt noe lengre tid enn forutsatt, da flytting av plasser skjer ved naturlig avgang.
Mål:	Pasienter med vedtak om langtidsopphold får plass i sykehjem innen seks uker.
Resultat:	I 2013 var det i snitt 53 pasienter som til enhver tid hadde behov for sykehjemsplass. Hjemmeboende med vedtak om langtidsplass fikk tildeelt plass i løpet av kort tid og innen seks uker. I snitt var det til enhver tid en hjemmeboende pasient ventet mer enn seks uker.
Mål:	Antall fortetningsplasser er redusert.
Resultat:	Målet er nådd da tallet på fortetningsplasser er redusert med åtte.
Mål:	Pasienter som er utskrivningsklare fra sykehuset, får et kommunalt tilbud fra påfølgende dag.
Resultat:	De aller fleste utskrivningsklare pasientene får kommunalt tilbud påfølgende dag, med unntak av de som må vente ekstra dager på sykehuset. I 2013 var det til enhver tid rundt 14 pasienter som ventet mer enn en dag og halvparten av disse fikk kommunalt tilbud innen fem dager.
Periodemål:	Samhandlingsreformen er implementert innen 2016.
Resultat:	Vi er på vei til å iverksette samhandlingsreformen innen 2016. Samarbeidsavtalene er i ferd med å bli implementert og det er opprettet faglige samarbeidsutvalg som skal følge opp avtalene. Det mangler fortsatt noen typer styringsdata. Elektroniske meldinger mellom sykehus og kommunale enheter er tatt i bruk. De fleste rutineene i helhetlige pasientforløp er revidert. Noen brukere har prøvd ut ny velferdsteknologi. Det ble etablert 10 kommunale akuttstenger i Øya helsehus i samarbeid med kommunene Klæbu, Malvik, Melhus og Midtre Gauldal. Tilbudet er en del av tiltakene i samhandlingsreformen.

Mål:	Implementering av tjenesteavtale mellom kommunen og sykehuset er igangsatt og faglige utvalg på prioriterte områder er operative.
Resultat:	Målet er nådd. Administrativt samarbeidsutvalg er etablert. Samarbeidsavtalene er publisert i Kvaliteket. Faglige samarbeidsutvalg for fire tjensteavtaler ble opprettet.
Mål:	Helse og velferd har styringsdata som gir opplysninger om behov og pasientflyt brukes aktivt i planarbeid.
Resultat:	Vi mangler noen typer styringsdata for å gjennomføre flere behovsanalyser.
Mål:	Elektroniske meldinger (ELINK) er tatt i bruk som kommunikasjonsform mellom alle enheter i helse- og velferdstjenesten, St. Olavs Hospital og de fastleger som har tilgang til meldingene igjennom sine journalprogram.
Resultat:	Målet er nådd. Enhetene i helse- og velferdstjenesten rapporterer at ELINK er innarbeidet og fungerer.
Mål:	Befolkningen har til enhver tid tilgang på oppdatert informasjon om helse- og velferd sine tjenester.
Resultat:	Målet er nådd. Enhetene har oppdaterte hjemmesider om helse- og velferdstjenester.
Mål:	Alle pasienter som er på langtidsopphold i sykehjem har en helseoppfølgingsplan.
Resultat:	Målet er nådd. Helseoppfølgingsplanen inngår som sjekkpunkt i helhetlig pasientforløp (HPH). Alle pasienter med vedtak om langtidsopphold i sykehjem har en helseoppfølgingsplan.
Mål:	Alle rutinene i helhetlig pasientforløp for hjemmetjenestene er revidert, og plan for oppfølging foreligger.
Resultat:	Alle rutinene i helhetlig pasientforløp er revidert, med unntak av rutinen som gjelder for innleggelse i somatisk sykehus og samhandlingen med St. Olavs Hospital.
Mål:	Dagens trygghetsalarmmottak mottar varsler og følger opp 20 brukere med kols som har tatt i bruk utstyr for selvrapportering av helsetilstand.
Resultat:	Målet er ikke nådd. Utviklingen innen prosjektet "helsa mi" har ikke hatt den utviklingen som var forventet. utfordringene har vært knyttet til teknologiutvikling hos leverandør.

Mål:	30 brukere med trygghetsalarm har tatt i bruk ulikt tilleggsutstyr for å få erfaring med ulik velferdsteknologi.
Resultat:	Femten brukere er vurdert for å ta i bruk tilleggsutstyr, mens sju brukere har tatt i bruk tilleggsutstyr. Seks brukere i omsorgsboliger og én bruker i egen bolig har fått utstyr. Åtte brukere med redusert kognitiv forståelse ble vurdert til ikke å kunne nyttiggjøre seg teknologien. Ett eksempel: døralarmer som kan slås av og som ikke sier fra om den er slått av. En slik løsning medfører økt risiko, fordi teknologien ikke varsler fra om en bruker går ut eller er hjemme.
Periodemål:	Folkehelsesatsing er godt integrert i tjenesteområdene med aktive tiltak og målrettede arbeidsformer.
Resultat:	Vi er på vei til å iverksette aktive tiltak og målrettede arbeidsformer innenfor folkehelse.
Mål:	Alle enheter har iverksatt minst ett nytt tiltak innenfor folkehelse.
Resultat:	Målet er nådd. Enhetene har iverksatt minst ett nytt tiltak innenfor folkehelse. Ett eksempel er "chairobics" som er tilgjengelig gjennom blant annet idrettslag i nærmiljøet. Det er et treningstilbud for funksjonshemmede i rullestol. To fysikalske institutt ble involvert i arbeidet med rekruttering til gruppene for å få erfaring med hvordan lavterskeltilbud kan supplere behandlingsforløpet.
Mål:	Det er etablert minst fire lærings- og mestringstiltak i samarbeid med brukerorganisasjoner.
Resultat:	Målet er ikke nådd. Det er etablert ett tiltak, treningsgrupper for seniorer. Det er utarbeidet planer for å iverksette tilbud for familier til premature barn, personer med angst eller depresjon, frisklivstilbud til barn og unge, bevegelsesgruppe for innvandrerkvinner med psykiske problemer/lidelser og tilbud til yngre personer med demens.
Mål:	Frisklivssentralen utvider med tilbud til innvandrere i samarbeid med områdeløftet Saupstad / Kolstad.
Resultat:	Det er utviklet tilbud til innvandrere i samarbeid med områdeløft Saupstad/Kolstad, men tilbudet ble ikke iverksatt.
Mål:	Totalt 15 sykehjem er sertifisert som Livsgledesykehjem.
Resultat:	Åtte sykehjem er sertifisert totalt.
Mål:	Prosjekt "Livsglede for hjemmeboende eldre" som modell er prøvd ut i en bydel.
Resultat:	Livsgledeprosjektet ble ikke igangsatt i hjemmetjenesten og målet ble derfor ikke nådd. Det ble utarbeidet en prosjektbeskrivelse og etablert prosjektledelse.

Periodemål:	Kvalitets- og kompetanseutviklingsprogrammet er implementert og etablert som arbeidsform i alle enheter
Resultat:	Det jobbes godt med å utvikle kompetansen, spesielt knyttet til "tidlig intervensjon" og "tidlig rehabilitering". Enhetene har utarbeidet kompetanse- og rekrutteringsplaner.
Mål:	Antall fagdager i hjemmetjenesten er økt med en dag.
Resultat:	Det var kun hjemmetjenestene i Lerkendal bydel som økte antall fagdager med én dag.
Mål:	Det er gjennomført kompetanseheving i tråd med satsningen innen prosjekt Tidlig intervensjon og Tidlig rehabilitering.
Resultat:	Målet er nådd, da det er gjennomført kompetanseheving i Lerkendal bydel innefor prosjekt "tidlig intervensjon" og "tidlig rehabilitering".
Mål:	Alle enheter har kompetanse- og rekrutteringsplan som er publisert i Kvaliteket.
Resultat:	Målet er nådd. Alle enheter har publisert egne kompetanse- og rekrutteringsplaner i Kvaliteket.

Flyktninger og innvandrere

Vi er på god vei til å nå målet om at "Alle, uavhengig av etnisk opprinnelse, skal ha like muligheter, rettigheter og plikter til å delta i samfunnet, kunne bruke sine egne ressurser, og på egne vilkår kvalifisere seg til økonomisk uavhengighet og mestring av eget liv". Trondheim kommune gir introduksjonsprogram til alle flyktninger i alderen 18-55 år som bosettes i kommunen. De som ikke kommer i arbeid eller utdanning etter to år i programmet blir fulgt opp av NAV. I 2013 ble det bosatt 270 flyktninger og vi innfridde bosettingsavtalen med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

Mål og resultat

Periodemål:"

Alle, uavhengig av etnisk opprinnelse, skal ha like muligheter, rettigheter og plikter til å delta i samfunnet, kunne bruke sine egne ressurser, og på egne vilkår kvalifisere seg til økonomisk uavhengighet og mestring av eget liv".

Resultat:

Vi er på god vei til å nå målet, da Trondheim kommune tilbyr introduksjonsprogram til alle flyktninger i alderen 18-55 år som bosettes i kommunen. De som ikke kommer i arbeid eller utdanning etter to år i programmet blir fulgt opp av NAV, som også har som mål å kvalifisere folk til arbeid og/eller utdanning. Kvalifiseringsprogram i regi av NAV og Jobbsjansen i regi av Enhet for voksenopplæring er noen av tiltakene for oppfølging av personer som enten har avsluttet introduksjonsprogrammet eller ikke er målgruppe for denne ordningen.

Bosettingen var fordelt slik:

180 førstegangsbosettinger fra statlig mottak, 45 overføringsflyktninger, 18 enslige mindreårige og 27 familiegjenforeninger. Til sammen 270 personer.

Flyktninger bosatt i 2013, fordelt etter opprinnelse:

Opprinnelsesland	Antall personer
Somalia	53
Eritrea	42
Afghanistan	53
Iran	20
Kongo	17
Sudan	15
Syria	13
Statsløs - palestinere	12
Etiopia	12
Irak	10
Andre land	23

Mål:	Trondheim kommune bosetter 250 flyktninger, derav 15 enslige mindreårige. Familieinnvandring til personer med flyktningebakgrunn kommer i tillegg.
Resultat:	Målet er nådd. Det ble bosatt 270 flyktninger, derav 18 enslige mindreårige. Bosettingsavtalen med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet ble innfridd.
Mål:	Introduksjonsprogram: 55 prosent av alle som deltar i den lovpålagte introduksjonsordningen, skal komme i arbeid eller utdanning ved endt deltakelse i ordningen.
Resultat:	53 prosent av deltakerne i programmet kom i arbeid eller utdanning. Det er en klar forbedring fra 2012 (33 prosent).

Gjenåpning av pilegrimsleden fra Sundsvall, via Østersund, Stiklestad og fram til Nidarosdomen. (Foto: Carl-Erik Eriksson)

Kultur og næring

Kultur og næring

Kultur og kirke

2013 ble et viktig år for kulturbyen Trondheim. Byen ble kåret til årets kulturkommune av Norsk kulturforum og Kulturindeksen 2013 fra Telemarksforskning dokumenterte at Trondheim ble landets sjette beste kulturkommune. En rekke viktige saker for kulturområdet ble lagt fram til politisk behandling. Større planer som Kommunedelplan for kulturarenaer og Områdeprogram for Saupstad – Kolstad 2013 – 2120 har gitt en langsiktig retning for videreutvikling av kulturlivet i byen. Etablering av Kunsthall Trondheim, og planer om konsertarena på Festningen, flytting av teaterhuset Avant Garden, ombygging av Olavshallen og en ny storbyhall har gitt byen et godt grunnlag for at Trondheim kan befeste sin posisjon som kulturby. Trondheim som pilegrimsby og kirkelig senter for religionsdialog og økumenikk ble også styrket da regjeringen opprettet et permanent Nasjonalt pilegrimssenter i byen.

Økonomi

Avvik budsjett/regnskap	Resultat i prosent av nettobudsjett
+ 2,35 mill kr	0,9 %

Årsregnskapet 2013 for kultur- og kirkeområdet viser at det er brukt 2,35 millioner kroner mindre enn budsjettet. Dette utgjør 0,9 prosent av et budsjett på 249,7 millioner kroner. Mindreforbruket skyldes forskyvning av utgifter til 2014 i forbindelse med programmet Områdeprogram Kolstad – Saupstad 2013-2010 og utredning av Olavshallen. I tillegg har Kulturenheten og Biblioteket et mindreforbruk innenfor tre prosent av netto lønn; det vil si midler som i blir overført til 2014.

Kirkelig fellestråd

Trondheim kommunes tilskudd til fellestrådets drift av kirker og kirkegårder var på 80,3 millioner kroner i 2013; noe som innebærer en reell økning på 3,4 millioner kroner fra 2012 til 2013.

Kirkelig fellestråd hadde et overskudd av driften på 5,1 millioner kroner i 2013. Drift og omstilling er gjennomført som planlagt for 2013, og endringer av stillinger og roller, oppgaveløsning og rutiner, og tilsetting i nye stillinger i ny struktur er gjennomført i 2013. Driftsinntektene ble større enn budsjettet, og reguleringspremien ble også en del lavere enn budsjettet.

Bystyret vedtok for 2013 å bevilge ytterligere sju millioner kroner til energiøkonomisering i kirkebygg. Som følge av at ENØK-tiltakene kom seint i gang i 2012, ble det i tillegg bevilget 4,7 millioner kroner ekstra fra regnskapsmessig overskudd i 2012. ENØK-tiltakene er gjennomført som planlagt i 2013.

Steinmeyerorgelet

Bystyret vedtok å investere inntil 53 millioner kroner i perioden 2012-2015 til rehabilitering av Steinmeyerorgelet i Nidaros domkirke. Investeringen delfinansieres med bidrag på ti millioner kroner fra Nidaros domkirkes og Vår Frue menighet i perioden fram til 2015, og det jobbes fortsatt med å utløse statlig bidrag. Restaureringen begynte i 2013 og går etter planen. Orgelet skal tas i bruk 17. mai 2014 i forbindelse med arrangement i grunnlovsjubileet.

Mål og resultater

Periodemål:	Trondheim skal bli en mer attraktiv kunst- og kulturby.
Resultat:	Nytt utstilling – og publikumsbygg på Ringve museum er åpnet. Kommunedelplan for kulturarenaer er fulgt opp med planer om nye kulturarenaer som for eksempel etablering av Kunsthall, konsertarena på Festningen og flytting av teaterhuset Avant Garden til Rosendal. Nye kulturarenaer og forbedring av eksisterende forsterker Trondheims posisjon som kulturby.
Mål:	Nytt datasystem for tilskudd har effektivisert saksbehandlingen.
Resultat:	Målet er ikke oppnådd i 2013. Arbeidet ble forsinket, men vil være klart til bruk i 2014.
Mål:	Etablering av kunsthall i Trondheim er avklart.
Resultat:	Målet er oppnådd. Bystyret vedtok at Kunsthall Trondheim skal etableres i brannstasjonen i Søndre gate med åpning sommeren 2016.
Mål:	Etablering av bydelsbibliotek i Østbyen er utredet.
Resultat:	Målet er oppnådd. Politisk sak er framlagt, men vedtak er utsatt i påvente av uttalelse fra Kirke-, kultur-og friluftsomiteen.
Mål:	Etablering av kulturskolesenter / kultursenter på Saupstad er utredet .
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. Det er utlyst en felles arkitektkonkurranse, et samarbeid mellom Trondheim kommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune om utforming av en helhetlig områdeutvikling på Saupstad. Planen er at konkurransen skal danne grunnlaget for en felles reguleringsplan for området. I dette prosjekt inngår også lokaler til kulturskolen.
Periodemål:	Bedre tilrettelegging for fritidskulturlivets aktiviteter.
Resultat:	Trondheim kulturnettverk og kommunen har samarbeidet for å bedre fritidskulturlivets behov for lokaler. Dette har gitt flere og bedre kommunale lokaler for øving og framføring, spesielt for korpene. Kontakten med Sør – Trøndelag fylkeskommune har ført til økt bruk av fylkeskommunale lokaler. Fritidskulturlivet var arrangør av mange av arrangementene i tilknytning til Stemmerettsjubileet 2013.
Mål:	Etablering av nytt databasert utlånssystem har bedret tilgangen til kommunale lokaler.
Resultat:	Målet er ikke oppnådd. Arbeidet med utvikling av nytt datasystem har støtt på flere utfordringer som har forsinket etableringen. Nytt datasystem tas i bruk våren 2014 for tildeling av tid for skoleåret 2014/2015.

Mål:	Etableringen av et frivillighetsforum er utredet.
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. Rådmannens konklusjon ble at det ikke er hensiktsmessig med et sentralt frivillighetsforum. Det gjenstår å utrede etablering av lokale frivillighetsforum i regi av frivilligsentralene.
Periodemål:	Flest mulig skal få kulturopplevelser og delta i kulturell egenaktivitet.
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. I samarbeid med barnevernet og NAV er det arbeidet spesielt med å rekruttere barn og unge fra familier med lav inntekt i kommunale kulturaktiviteter. I tillegg til ulike gratis lavterskeltilbud, har 36 barn og unge deltatt i individuelt tilpassede fritidstilbud.
Mål:	Bredden av kulturuttrykk er økt på lokalmønstringen av Ungdommens lokalmønstring.
Resultat:	Målet er delvis nådd. Bredden av kulturuttrykk økte i 2013. Spesielt økte antall deltakere innen underrepresenterte uttrykk som dans og teater.
Mål:	Deltakere i "Kultur på resept" har tilbud om minst to tilrettelagte aktiviteter i uka
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. Kulturenheten og Senter for helsefremmende forskning har i samarbeid med et utvalg fastleger i Trondheim rekruttert 13 deltagere som har fått tilbud om to ukentlige kulturaktiviteter. Forskningsdelen av prosjektet ble forsinket, rekrutteringen av deltagere har derfor vært lavere enn ønsket.
Mål:	Nye tilbud på biblioteket har gitt økt deltakelse av innvandrerkvinner – og jenter.
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. Språk-kaféen har doblet antall deltakere i 2013. Familielørdagene i samarbeid med Kulturenheten har økt deltakelse av familier med innvandrerbakgrunn.
Periodemål:	Styrke Trondheim som pilegrimsby, kirkelig senter og senter for religionsdialog og økumenikk.
Resultat:	Trondheim som pilegrimsby og kirkelig senter for religionsdialog og økumenikk ble styrket da regjeringen opprettet et permanent Nasjonalt pilegrimssenter i byen.
Mål:	Nasjonalt pilegrimssenter er permanent etablert i Trondheim.
Resultat:	Målet er oppnådd. Regjeringen opprettet i 2013 et permanent Nasjonalt pilegrimssenter i Trondheim. Senteret skal koordinere pilegrimsarbeidet i Norge og ha et særlig ansvar for de godkjente pilegrimsledene.

Mål:	Flere vandrende bruker St Olavsvegene
Resultat:	Målet er ikke nådd. Det er ikke registrert en økning av pilegrimer på Nidaros Pilegrimsgård. Rapporteringen fra de øvrige involverte i pilegrimsarbeidet er mangelfull.
Mål:	Standarden på pilegrimsleden er oppgradert
Resultat:	Målet er nådd. Gjennom SØT – samarbeidet er leden fra Selånger til Nidarosdomen fysisk ryddet, skiltet og merket på kart etter GPS-kordinater. Trondheim kommune har oppgradert skiltingen innenfor bygrensen, herunder den nye kystleden.

Utsmykkingsordningen

Det ble bevilget 11,8 millioner kroner til kommunens utsmykkingsordning. I 2013 var 35 utsmykkingsprosjekter under utarbeidelse fordelt på 13 uteromsprosjekter, åtte barnehager, seks skoler, to helse- og velferdssentre, tre prosjekter i andre typer bygg og tre brannstasjoner.

Stipender og priser

Kommunens kulturpris gikk til Øyvind Gimse og Trondhjems kunstforening ved Mette Renée Green. Prismottakerne fikk 25 000 kroner hver og Go`dagen, en statue laget av Tone Thiis Schjetne.

Ramallahstipendet på 50 000 kroner gikk til fotograf Trine Melhus.

Kulturstipend på 25 000 kroner gikk til hver av de åtte kunstnerne innen kunstrådene musikk, scenekunst, litteratur og visuelle uttrykk: Mattis Kleppen, Else Bø, Håkon Mjåset Johansen, Charlotte Rostad, Lena Johansen, Ellen Sofie Griegel, Eivind Haugland og Marte Huke.

Kulturfondet

Kulturfondet gikk til delfinansiering av ulike prosjekt og arrangement innen kultur, kulturnæring og idrett. Til sammen ni søknader ble innvilget tilskudd. To av disse var engangstilskudd, de øvrige flerårige tilskudd (inntil tre års varighet). Kulturfondet har siden 2008 blitt redusert fra fire millioner kroner til 2,2 millioner kroner i 2013. Kulturfondets betydning som et verktøy for å utvikle Trondheim som kultur- og idrettsby har dermed blitt redusert.

Tilskudd fra kulturfondet i 2013

Søker	Prosjekt	Tilskudd 2013
Atelier Ilsvika	Inkubatorprosjekt i Atelier Ilsvika	300 000
Kammermusikkfestivalen	Fargespill	175 000
Lademoen kunstnerverksted	Lademoen art nomads	200 000
Senter for tidligmusikk	Senter for tidligmusikk, etableringsprosjekt 2012-2014	200 000
Trondheim Calling	Trondheim Calling hovedprosjekt 2011-2013	300 000
Vennskapsforeningen Trondheim-Ramallah og Trondheimsolistene	Juleturne 2013 i Ramallah, Betlehem, Jerusalem og Nazareth	250 000
Teater Avant Garden	Utredning og forprosjekt "Nye Avant Garden"	165 000
Styringsgruppa for litteraturhus i Trondheim	Litteraturhus, utviklingsprosjekt 2013-2015	300 000
Sør-Trøndelag skikrets	Uviklingsarbeid VM på ski 2021	300 000
	Sum	2 190 000

Nøkkeltall

Foreløpige KOSTRA-tall for kultur og trossamfunn. Trondheim kommune sammenlignet med et veid gjennomsnitt av de øvrige ASSS kommunene.

	Trondheim	ASSS
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger	1887	2213
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	219	240
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år	1680	1305
Netto driftsutgifter til muséer per innbygger	57	92
Netto driftsutgifter til kunstformidling per innbygger	294	295
Netto driftsutgifter til Den Norske Kirke, kirkegårder, gravlunder og krematorier per innbygger	437	482
Netto driftsutgifter til andre tros- og livssynssamfunn per innbygger	48	68
Medlem av Den norske kirke i prosent av antall innbyggere	76	71

Samlet ressursbruk for kultur og kirke er lavere enn gjennomsnittet i de øvrige storbyene, og nest lavest av ASSS-kommunene.

Kostratallene for 2013 viser at Trondheim kommunes netto utgifter til aktivitetstilbud for barn og unge ligger over gjennomsnitt for ASSS-kommunene, mens ressursbruken på andre delområder er lavere. Det som ikke kommer fram av Kostra-tallene er at Pirbadet i Trondheim drar fordel av et rente- og avdragsfrie lån til Trondheim kommune. Dette utgjør en støtte til institusjonene på om lag fem millioner kroner; eller kr.27 pr innbygger (basert på befolkningstall fra SSB, Kostra 2013.).

Vi har ikke oversikt over om/hvor mye de andre ASSS-kommunene gir lignende institusjoner i rente- og avdragsfrie lån.

Trondheim kommunes tilskudd til drift av Den norske kirke, kirkegårder og andre tros- og livssynssamfunn er lavere enn for de øvrige ASSS-kommunene.

Næring og samfunn

Omdømmeundersøkelsen for 2013 viser at Trondheimsregionen er den region i Norge hvor det er mest attraktivt å bo, jobbe og studere i. Dette viser at de strategiske grep og tiltak Trondheim kommune gjør sammen med FoU-miljøene, næringslivet, studentene og andre samarbeidspartnere bærer frukter. Det har vært en særskilt satsing på helhetlig by- og campusutvikling og det er gjennomført en KVV for NTNUs framtidige campusløsninger, Handelshøyskolen er åpnet og byen har fått 726 nye studentboliger.

Økonomi

Avvik budsjett/regnskap	Resultat i prosent av nettobudsjett
+ 0,83 mill kr	7,9 %

Årsregnskapet 2013 for næring og samfunn viser at det er brukt 0,83 millioner kroner mindre enn budsjettet. Dette utgjør 7,9 prosent av et budsjett på 10,4 millioner kroner. Mindreforbruket skyldes i hovedsak forskyvning av utgifter i forbindelse med campusarbeidet der utgiftene vil komme i 2014.

Mål og resultater

Periodemål: **Større gjennomslag for byens og regionens interesser hos sentrale myndigheter og beslutningstakere ut fra mål og strategier i overordnede planer.**

Resultat: 2013 har vært preget av viktige gjennombrudd i campusutviklingen i Trondheim. Regjeringen vedtok i januar 2013 å få gjennomført en konseptvalgutredning (KVV) for NTNUs framtidige campusløsninger. Samtidig bevilget Kunnskapsdepartementet ti millioner kroner årlig til midlertidige løsninger for Dragvollmiljøenes arealbehov inntil permanente løsninger er på plass. Det har vært gjennombrudd for Teknologibygget.

Psykiatribygget ble løftet fram igjen gjennom nye regler for egenandel ved lånefinansiering. St.Olav vedtok dermed å utrede parallelt løp med akuttbygg på Østmarka og psykiatribygg på Øya.

Ocean Space Center fikk bevilgning over Statsbudsjettet til videre utredning (KS2).

I 2013 fikk SiT tilskudd for 160 studentboliger.

Mål: **Minst ett av Norges nye såkornfond ledes fra Trondheim**

Resultat: Målet er oppnådd. Innovasjon Norge har utpekt ProVenture Management som forvalter av et nytt såkornfond. Fondet skal investere i olje-, gass- og energi-relaterte virksomheter over hele landet.

Mål:	Nasjonalt senter for IOR (Increased Oil Recovery) i oljesektoren er lagt til forsknings- og utviklingsmiljøene i Trondheim.
Resultat:	Målet er ikke oppnådd. IOR senteret ble lagt til Stavanger.
Mål:	Det foreslåtte likestillingsdirektoratet er lagt til Trondheim
Resultat:	Målet er ikke nådd. Det er ikke opprettet likestillingsdirektorat noen steder i landet.
Mål:	HiSTs nye teknologibygge har fått oppstartsbevilgning over Statsbudsjettet innen 2014.
Resultat:	Målet er oppnådd. HiST fikk endelig oppstartsbevilgninger til sitt teknologibygge på Kalvskinnet i revidert nasjonaltbudsjett juni 2013.
Mål:	NTNUs utbyggingsprosjekt for European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI 1 og 2) har fått oppstartsbevilgning over Statsbudsjettet innen 2014
Resultat:	Målet er oppnådd. NTNU fikk høsten 2013 bevilget 100 millioner i Statsbudsjettet for 2014.
Periodemål:	Bedre samordning og forankring av det internasjonale arbeidet i kommunen og i bysamfunnet.
Resultat:	Internasjonalt forum arbeidet med nye mål og strategier for det internasjonale arbeidet, som vil gjøres gjeldende fra 2014. Det er etablert intern ressursgruppe i Trondheim kommune som har som mål å koordinere og forankre kommunens internasjonale engasjement.
Mål:	Minst en ny internasjonal direkte flyrute fra Værnes er etablert
Resultat:	Målet er nådd. To nye internasjonale direkte flyruter ble etablert i 2013 til henholdsvis Krakow og Vilnius.
Mål:	En ny større internasjonal konferanse er lagt til Trondheim på fast eller ambulerende basis.
Resultat:	Målet er oppnådd. Nordisk helsekonferanse er lagt til Trondheim i 2014 og Ocean Artic Engineering er lagt til Trondheim i 2017.
Mål:	Servicesenter for utenlandsk arbeidskraft (SUA) er etablert.
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. Servicesenter for utenlandsk arbeidskraft er ikke etablert. Living in Trondheim Region – et kommunalt kontor er etablert med formål å gi offentlig informasjon til utenlandske arbeidstakere.

Mål:	Antallet internasjonale etableringer i Trondheim er økt.
Resultat:	Målet er ikke oppnådd. Det er ikke registrert store internasjonale etableringer i Trondheim.
Periodemål:	Realisere vekst i byen og regionen gjennom forsterket samhandling mellom FoU, næringsliv og kommunene i Trondheimsregionen.
Resultat:	Næringsforeningen i Trondheimsregionen deltar nå i Strategisk samarbeidsforum sammen med FoU-miljøene og kommunen/fylket.
Mål:	Trondheim kommune har bidratt til at Trondheimsregionen er den regionen hvor det er lettest å starte og utvikle bedrifter.
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. Det er 30 prosent økning i antall elever som benytter seg av Ungt Entreprenørskap. Trondheimsregionen og Trondheim kommune har bidratt inn i etablering av gründerfellesskapet DiGS (med 22 nyetableringer i 2013). 30-årsjubileum for Take Off – en meget kostnadseffektiv forretningsplankonkurranse. Interkommunal arealplan er under rullering for å utvikle attraktive næringsarealer og skaper forutsigbarhet.
Mål:	Trondheim kommune er pådriver for å videreutvikle Innovasjonssenteret fra konsept til konkret prosjekt.
Resultat:	Målet er ikke nådd. NTNU eier prosjektet og prosessen. Utarbeidelse av reguleringsplan for tomte på Hesthagen er i gang.
Mål:	Det er lagt til rette for at næringslivet i større grad bruker student- og forskerressurser i sitt utviklingsarbeid.
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. NTNU har fått på plass sin nye satsing Bridge NTNU som er en koblingsportal mellom studenter og arbeids- og næringsliv i forhold til oppgaver og sommerjobb.
Periodemål:	En campus- og byutvikling som styrker teknologi- og kunnskapsbyen.
Resultat:	Flere viktige milepæler i delprosjektene ble nådd i 2013: - Handelshøyskolen i Elgeseter gate ble åpnet. - Utredning om fremtidig lokalisering av NTNU gjennomført.
Mål:	Trondheim kommune er pådriver for ønsket campus- og byutvikling i området fra Kalvskinnnet til Sorgenfri.
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. Kommunen har ledet samarbeidet om helhetlig campus- og byutvikling der NTNU, SiT, SINTEF, HiST, STFK og studentene er de nærmeste samarbeidspartene. Det har vært arrangert flere workshops og seminarer med et bredt spekter av interesser. Det er i fellesskap laget en masterplan for bycampus som blir ferdigstilt tidlig i 2014.

Mål:	Prosjekt for tiltak i Elgeseter gate er ferdig utarbeidet.
Resultat:	Målet er ikke oppnådd. Delprosjektet Elgeseter gate i Miljøpakken er forsinket.
Mål:	Trondheim kommune er pådriver for realisering av Studentersamfundets nybygg på Fengselstomta.
Resultat:	Målet er ikke oppnådd. Gjennom hele 2013 har det pågått grunnundersøkelser i området. Konklusjonene av dette arbeidet blir klart våren 2014. Studentersamfundets har selv satt prosjektet på vent på grunn av vanskelig økonomi.
Periodemål:	Trondheim er styrket som attraktiv by å studere og forske i.
Resultat:	Omdømmeundersøkelsen 2013 viser at Trondheimsregionen blir sett på som det beste stedet å bo, jobbe og studere.
Mål:	Trondheim er landets mest attraktive studieby.
Resultat:	Målet er nådd. I januar 2013 arrangerte studentene i byen en fremtidskonferanse som resulterte i en fremtidserklæring. Hovedmålet i denne er at Trondheim skal videreutvikles til å bli Nordens beste studieby. Omdømmeundersøkelsen 2013 bekrefter at Trondheim fortsatt er landets mest attraktive studieby.
Resultatmål:	Tilgangen på studentboliger er økt.
Resultat:	Målet er oppnådd. Høsten 2013 åpnet Studentsamskipnaden Lerkendal studentby med 612 hybelenheter. Trondheim Vandrerhjem åpnet Rosenborg studentby med 114 hybler.
Periodemål:	Øke antall lønnsomme bedrifter og sysselsatte innenfor kulturnæringer i Trondheim.
Resultat:	En analyse av utviklingen av antall bedrifter og ansatte i kulturnæringene i Trøndelag viser at det er vekst i antall ansatte og antall bedrifter i næringen.
Mål:	Trondheim kommune har etablert et nyskappingsbarometer for kreative næringer.
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. Arbeid med å utvikle nyskappingsbarometer er startet.
Mål:	Det er etablert minst ett nytt bedriftsnettverk for kreative næringer.
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. DIGS er etablert som Trondheims første "coworking space" for nyskappingsbedrifter. Flere aktører innen kulturnæring planlegger oppstart av bedriftsnettverk, de fleste av dem er i en tidlig fase. Innovasjon Norge har ennå ikke iverksatt satsing på bedriftsnettverk.

Idrett og friluftsliv

Etablering av nye idrettsanlegg i 2013 har styrket anleggskapasiteten. I tillegg er noen anlegg ferdigprosjektert. I 2013 er også flere skiløyper og stier i marka, og badeplasser, turveger og kaia på Munkholmen, blitt oppgradert. Alt dette styrker mulighetene for utøvelse av idrett og ulike former for friluftaktiviteter. I tillegg bidrar tilretteleggingen til mulighet for en styrket folkehelse.

Økonomi

Avvik budsjett/regnskap	Resultat i prosent av nettobudsjett
+ 0,1mill kr	0,1 %

Årsregnskapet 2013 for enhet for idrett og friluftsliv viser at det er brukt 0,1 millioner kroner mindre enn budsjettet. Dette utgjør 0,1 prosent av et netto driftsbudsjett på 97,8 millioner kroner. Det er god økonomisk kontroll på driftssiden og dette er et avvik innenfor tre prosent av netto lønn; det vil si midler som blir overført til 2014.

Enhet for idrett og friluftsliv (IF) yter økonomisk tilskudd til idretten, både til anleggsdrift, aktivitet og idrettstipend. I 2013 fikk 112 lag og foreninger overført i overkant av sju millioner kroner i ulike former for støtte. Det ble brukt om lag 56 millioner kroner til drift av kommunens anlegg for idrett og friluftsliv; noe som er 1,9 millioner kroner mer enn budsjettet, og som blant annet skyldes høyere energiutgifter på Leangen. Merforbruket fremkommer i Bydrift sine regnskaper og får konsekvens for budsjettet til formålet i 2014.

Pirbadet

Årsresultatet viser et overskudd etter finans og avskrivninger på 7,97 millioner kroner. Dette er 11,6 prosent bedre enn foregående år, og to millioner kroner bedre enn budsjettet overskudd i 2013. Overskuddet går i sin helhet inn i badets vedlikeholdsfond.

For første gang i Stiftelsen Trondheim Pirbads historie passerte publikumstilgangen 370 000 årlig besøkende – eller i gjennomsnitt 1 040 besøkende per åpningsdag.

Mål og resultater

Periodemål:	Idrettsaktiviteten både innendørs og utendørs er økt.
Resultat:	Etablering av nye idrettsanlegg i 2013 har styrket anleggskapasiteten. Dette og flere ferdigprosjekterte anlegg har bidratt til å gi et godt grunnlag for økt idrettsaktivitet.
Mål:	420 nye halltimer for idretten i 2013.
Resultat:	Målet er ikke oppnådd. Nye halltimer var planlagt i den nye idretts-hallen på Spongdal, men siden denne ikke ble åpnet innenfor planlagt tid, så ble det ikke tilført nye halltimer i 2013.

Mål:	To nye kunstgressbaner er etablert
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. Det er under ferdigstilling to nye kunstgressbaner i Lade idrettspark. Banen til Trondheims Ørn er tatt i bruk på nyåret 2014, mens bane fire som blir rehabilitert i regi av kommunen, ferdigstilles i mai 2014.
Mål:	Helhetlig plan for Granåsen er ferdigstilt
Resultat:	Målet er ikke oppnådd. Arbeidet med helhetlig plan for Granåsen er godt i gang, men ikke ferdigstilt. Områdeplanen vil være ferdigstilt i desember 2014. Flere tiltak er utført i hoppanlegget og på langrennstadion i Granåsen.
Mål:	Mulighetsanalyse for Leangen idrettsanlegg er ferdigstilt.
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. Mulighetsanalyse for Leangen idrettsanlegg er ikke ferdig, men flere delprosjekt er gjennomført eller er under arbeid: <ul style="list-style-type: none"> - Ny curlinghall åpnet i mai 2013 - Planlegging av nye Leangen hurtigløpsbane er ferdigstilt - Varmeanlegget i Leangen plashall ble ferdigstilt i februar 2014 - Utomhusarbeider utført.
Periodemål:	Mulighetene til friluftsliv er forbedret.
Resultat:	I 2013 er flere skiløyper og stier i Bymarka og Strindamarka oppgradert. Byens friluftsområder har dermed økt sin attraktivitet for at innbyggerne kan drive friluftsliv.
Mål:	Standarden på fem badeplasser er oppgradert.
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. Ny kai og reservekai på Munkholmen er delvis ferdigstilt. Badestrendene på Væresholmen og Munkholmen er sandlagt og handikapprampe på Være er rehabilitert. Bål- og grillplasser er etablert ved to badeplasser. Alle mobile toaletter er fundamentert.
Mål:	Standarden på stier og løyper er oppgradert.
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. Løypenettet i Strindamarka er utbedret i blant annet området Månen – Styggedalen og omlegging av løypestrekninger fra myr til fastmark. I Bymarka er det utført klopplegging og tilrettelagt for bruk av elektrisk rullestol på enkelte stistrekninger. Bråløypa, fra Theisendammen til Fjellsætra, er etablert.
Mål:	Nettbasert informasjon om mulighetene er forbedret.
Resultat:	Målet er oppnådd. Nye nettsider er etablert og Facebooksidene har 2000 unike brukere.

Egen twitterkonto for formidling av driftsmeldinger er etablert, og digitalt kart over skiløyper, utfartsparkeringsplasser og serveringshytter er gjort tilgjengelig på kommunens karttjeneste.

Mål:	Kulturminner er blitt del av opplevelsesmulighetene i marka.
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. Partier av gamle steingjerder langs mye brukte stier i området Sommerseter – Lavollen, er rensket og godt synlige for publikum. Skjøtselstiltak er utført for å holde kulturlandskapet i hevd, for eksempel ved Lian og Lavollen.
Periodemål:	Frivillig sektor deltar i drift og skjøtsel av idretts-, rekreasjons- og friluftsområder.
Resultat:	En rekke lag og organisasjoner deltar med tilsyn av idrettsanlegg og skjøtsel av friluftsområder. I tillegg driver tre lag hver sin sentral for gjenbruk av sports- og friluftsutstyr.
Mål:	Tilskuddsordningen Startpakke for frivillighet er evaluert.
Resultat:	Målet er oppnådd. Tilskuddsordningen Startpakke for frivillighet er evaluert og har endret navn til Støtte til frivillige lag for tiltak i friområder. I 2013 har det vært relativt få søknader, men det er gitt støtte til Blyberget frileik og til fortidsminneforeningen for restaurering av Gartneriet ved Ladestien. Som resultat av evalueringen vil det bli igangsatt tiltak for å øke antallet søknader.
Mål:	Potensialet for bruk av frivillige er kartlagt.
Resultat:	Målet er delvis oppnådd. Sju idrettslag, mot fem året før, har ansvaret for tilsynet i åtte kommunale idrettshaller. To idrettslag og én frivillighetsentral har mottatt tilskudd for å drive tre sentraler med gjenbruk av sports- og friluftsutstyr.

Idrettsstipend

Idrettstipend 2013, på 50 000 kroner, gikk til hver av utøverne:

Mia Gulbrandsen, taekwondo

Martin Larsen, boksing

Trond Einar Moen Pedersli, orientering

Julie Myhre, langrenn/fotball

Nøkkeltall

Foreløpige KOSTRA-tall for idrett. Trondheim kommune sammenlignet med et veid gjennomsnitt av de øvrige ASSS kommunene.

	Trondheim	ASSS
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger, konsern	380	536
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger, konsern	318	244

Grillstadfjæra barnehage. (Foto: Marius Gausen)

Eiendomstjenester

Eiendomstjenester

Innenfor eiendomstjenester er de fleste resultatmål for 2013 innfridd. I 2013 ble alle nye bygg bygd som lavenergistandard eller bedre. Gjennomsnittlig gjenvinning i nybygg ble hele 98 prosent i 2013, mens resultatmålet var 70 prosent. Vedlikeholdskostnader på formålsbyggene økte med fem kroner per kvadratmeter fra 2012 til 2013, mens resultatmålet var to kroner per kvadratmeter. Resultatmålet om verdibevarende vedlikehold og utskifting på 70 prosent ble nådd. 86 prosent av de totale vedlikeholdsmidlene ble brukt til planlagt verdibevarende vedlikehold og utskiftinger.

Målet om anskaffelse av nok boliger og areal til framtidige offentlige formål ble nådd. Arbeidet med å starte bygging av minst 17 nye utleieboliger ble også gjennomført i 2013. Med bakgrunn i Trondheim 2030 er det utarbeidet en oversikt over kortsiktige og langsiktige behov for areal for offentlige formål.

Resultatmålet med å redusere restavfall med minst én prosent ble ikke nådd målt ut fra kostnader. Resultatene blir målt i endring av kostnader og fanger ikke opp endringer i volum på restavfall. De totale kostnadene hadde en liten reduksjon på 0,06 prosent i 2013. Energiforbruket ble redusert med 2,3 prosent i 2013, mens resultatmålet var 2,5 prosent reduksjon. Resultatmålet om 80 prosent gjenvinning fra byggeplasser på kommunens egne bygg ble ikke nådd. Ett av fem større vedlikeholdsprosjekt har klart resultatmålet om 80 prosent gjenvinning.

Økonomi

Avvik budsjett/regnskap	Resultat i prosent av nettobudsjettet
+0,9 million kroner	0,2 prosent

Eiendomstjenester fikk et resultat som var 0,9 millioner kroner bedre enn budsjettet.

Mål og resultater

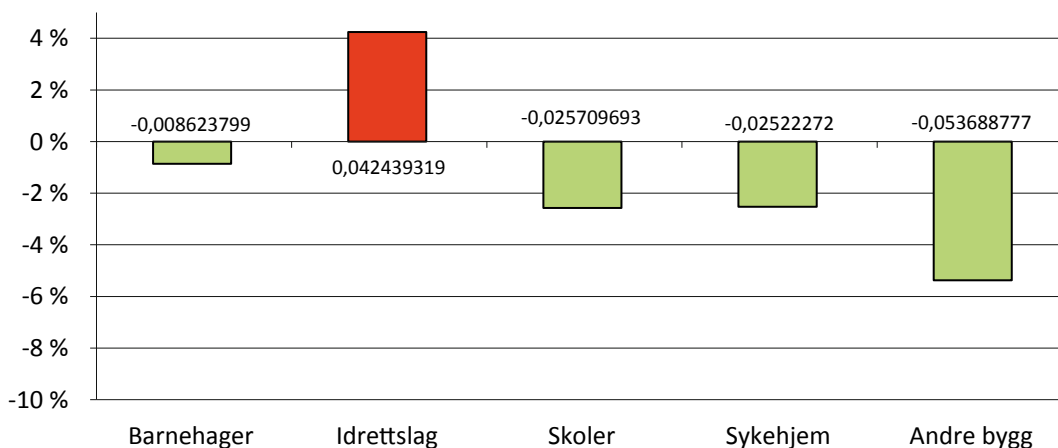
Periodemål: Totalt energiforbruk skal reduseres med sju prosent i perioden, og mer miljøvennlige energikilder skal innføres

Resultat: Energiforbruket er dette første året redusert med 2,3 prosent av målet om en total reduksjonen på sju prosent i løpet av fire år. En bioenergisentral ble ferdigstilt på Leinstrand i 2012, mens det i 2014 ferdigstilles en på Spongdal. Ny bioenergisentral på Vikåsen er under planlegging.

Resultatmål: Reduksjon av totalt energiforbruk med 2,5 prosent i 2013

Resultat: Trondheim kommune har redusert energiforbruket i egne bygg med 2,3 prosent i 2013. Besparelsen fordeles noe ulikt mellom de forskjellige byggkategorier, der kategorien "andre bygg" har den største besparelsen på 5,4 prosent mens idrettsbygg har et merforbruk på 4,2 prosent sammenlignet med 2012.

Besparelser fordelt på bygningskategori 2013/2012

Resultatmål: Alle byggeprosjekt skal gjennomføres med et energiforbruk minimum tilsvarende lavenergistandard

Resultat: Alle nybygg påstartet i 2013 bygges etter lavenergistandard eller bedre.

Periodemål: Minimum opprettholde nivået på gjenvinning av avfall

Resultat: Det er i perioden en økning på gjenvinning av avfall.

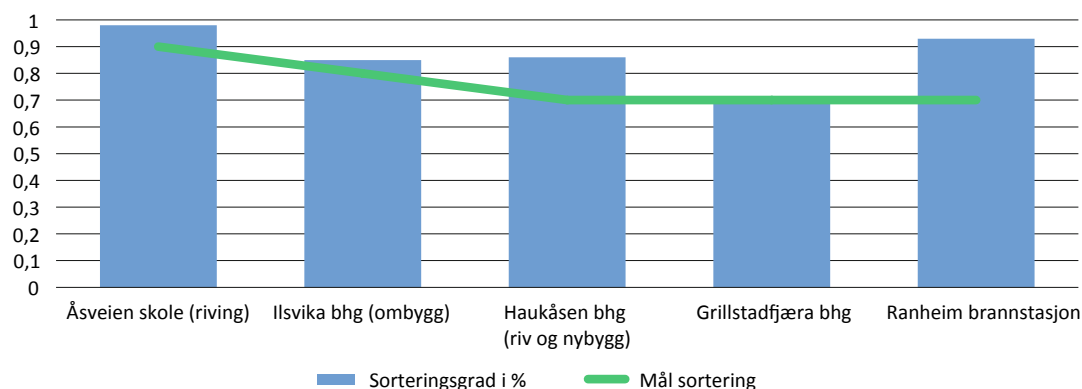
Resultatmål: Gjenvinning fra byggeplasser på kommunens egne bygg skal være mer enn 80 prosent i løpet av 2012

Resultat: Ett av fem større vedlikeholdsprosjekter har oppnådd målet om 80 prosent gjenvinning.

Resultatmål: Det skal kontraktfestes for det enkelte byggetiltak en målsetting om 70 prosent gjenvinning i nybygg, 80 prosent i ordinære rivingsprosjekt og 90 prosent i større rivingsprosjekt

Resultat: Resultatmålet er oppnådd i alle byggeprosjekt. Gjennomsnittlig gjenvinning er 98 prosent i 2013.

Sorteringsgrad på byggeprosjekter 2013

Resultatmål: Restavfallet skal reduseres med minst én prosent hvert år

Resultat: Totalkostnaden for restavfallet, korrigert for prisstigning, er redusert med 0,06 prosent. For å gi et bedre bilde på utviklingen er det utarbeidet nøkkeltall med restavfallskostnader per kvadratmeter for arealmassen innenfor skole, helse og barnehage. Dette tallet viser en endring fra 11,60 kroner per kvadratmeter i 2012 til 40 øre mindre per kvadratmeter i 2013. Dette viser at selv om kostnaden er redusert minimalt, betjener restavfallskapasiteten flere kvadratmeter. Dette betyr enten bedre sortering eller redusert avfallsmengde.

Resultatmål: 85 prosent av alt avfall i kommunal virksomhet skal kildesorteres

Resultat: Det er tilrettelagt for kildesortering ved alle kommunale enheter med containere for papir, plast og restavfall. Samtidig arbeides det målrettet for bedre tilrettelegging innvendig for sortering av restavfall, papir/papp, plast, konfidensielt papir, EE-avfall, glass/metall og farlig avfall.

Periodemål: Et verdibevarende vedlikehold av kommunens eide bygg

Resultat: Det er svært godt resultat når det gjelder det verdibevarende vedlikeholdet av kommunens eide bygg.

Resultatmål: Vedlikeholdet per kvadratmeter skal økes med to kroner sammenlignet med nivået i 2012 til 128 kroner per m2

Resultat: Gjennomsnittlig vedlikehold per kvadratmeter inklusive bolig ble ni kroner høyere i 2013 enn i 2012. Økning i gjennomsnitt vedlikehold uten bolig var fem kroner. Vedlikehold per byggkategori vil variere fra år til år avhengig av hvilke bygg som inngår i årets vedlikeholdsplan. Alle formålsbygg har hovedvedlikehold hvert fjerde år, mens de kommunale boligene skal ha hovedvedlikehold hvert sjettede år.

Vedlikehold i kr/m ²	2013	2012	Endring
Adm.bygg	94,7	109,1	14,4
Barnehager	244,7	233,0	11,6
Skoler	146,4	134,0	12,4
Helsehus	74,2	103,7	-29,5
Idrett	52,0	127,4	-75,4
Kultur	35,4	72,9	-37,5
Andre bygg	106,7	55,7	50,9
Snitt ekskl. bolig	128,9	123,7	5,2
Bolig	333,6	311,7	21,9
Snitt sum vedlikehold	182,4	173,6	8,8

Resultatmål: Alle bygg skal tilfredsstillende gjeldende lov- og forskriftskrav. Minst 70 prosent av vedlikeholdet skal være planlagt verdibevarende vedlikehold og utskifting

Resultat: I 2013 ble 86 prosent av de totale vedlikeholdsmidlene brukt til planlagt verdibevarende vedlikehold og utskiftninger (oppussing av utleieboliger som følge av inn- og utflytting er definert som verdibevarende

vedlikehold). Av sum vedlikehold uten bolig var 80 prosent av vedlikeholdet planlagt verdibevarende vedlikehold.

Prosentvis vedlikehold	2013		2012	
Sum vedlikehold	173 505 905	100%	164 093 87	100%
Akutte tiltak	24 644 827	14%	16 699 050	10%
Planlagte tiltak	148 861 078	86%	147 394 828	90%

Resultatmål: Gjennom samarbeid med brukerne skal alle lokaler gi et godt førsteinntrykk, og til en hver tid være i forskriftsmessig stand

Resultat: Det har vært arbeidet svært målrettet og systematisk med å gi alle kommunens lokaler et godt førsteinntrykk. Avvik lukkes fortløpende.

Resultatmål: Kundetilfredsheten skal opprettholdes på minimum 2012-nivå

Resultat: Ny kundeundersøkelse skal gjennomføres i 2014. Serviceerklæring er tatt i bruk, og det legges stor vekt på at Trondheim eiendom skal framstå som det gode vertskap for enhetene.

Periodemål: Utvikle en framtidsrettet og attraktiv bydel på Brøset som nasjonalt forbildeprosjekt

Resultat: Kontinuerlig arbeid med planer og gjennomføringsprosjekter.

Resultatmål: Avklare eierforhold og økonomiske konsekvenser vedrørende kjøp av areal

Resultat: Det arbeides for en endelig avklaring i eiendomsforhold på Brøset løpet av 2014. Økonomiske konsekvenser i forbindelse med kjøp av areal på Brøset er også under utredning.

Periodemål: Anskaffelse av nok boliger og nok areal til fremtidige offentlige formål

Resultat: Kontinuerlig arbeid med oversikter og finansieringsløsninger for anskaffelser.

Resultatmål: Igangsette bygging eller kjøp av 17 nye utleieboliger

Resultat: Igangsetting av bygging av minst 17 nye utleieboliger er gjennomført i 2013.

Resultatmål: Med bakgrunn i "Trondheim 2030" skal det utarbeides oversikt over kortsiktige og langsiktige behov for areal for offentlige formål

Resultat: Gjennom prosjektet "Trondheim 2030" er det utarbeidet en oversikt over kortsiktige og langsiktige behov for areal for offentlige formål. Denne oversikten revideres fortløpende.

Nøkkeltall

Arealoversikt per 31. desember 2013. Areal i brutto m²

Areal i brutto m ²	2013			
	Areal pr. byggkategori	Eide bygg	Innleide bygg	Total
Administrasjonsbygg	10 055	10 355		20 410
Skoler	336 093	2 743		338 836
Barnehager	77 282	12 133		89 415
Helsehus	130 106	25 066		155 172
Bolig	248 720	91 724		340 444
Idrettsbygg	39 551	233		39 784
Kulturbygg	21 878	7 000		28 878
Parkeringshus		24 000		24 000
Andre bygg	87 391			87 391
Totalt	951 075	173 254		1 124 329
Sum eks. Bolig	702 356	81 530		783 886

Foreløpige KOSTRA-tall for Eiendomstjenester. Trondheim kommune sammenlignet med et veid gjennomsnitt av de øvrige ASSS kommunene.

	Trondheim	ASSS
Utgifter til drift per kvm	584	520
Utgifter til vedlikehold per kvm	132	91
Energikostnader per kvm	103	111
Brutto inv.utgifter eiendom per innbygger	5202	3133

Alle tall i kroner.

De foreløpige KOSTRA-tallene for eiendomstjenester indikerer at Trondheim har høyere utgifter til eiendomsforvaltning enn snittet innenfor ASSS kommunene. Unntaket er energikostnader hvor Trondheim ligger under snittet. Investeringskostnadene var høye i 2013 blant annet på grunn av byggingen av to store velferdssenter; Dragvoll helse- velferdssenter og Lade Alle 80 med tilhørende omsorgsboliger.

Utgiftene til drift av kommunens bygg er høyere enn vektet gjennomsnitt i ASSS, men er lavere enn driftsutgiftene i Oslo og Bergen. (Kostnadstallene er kun foreløpige og endelige tall vil først være ferdigstilt i løpet av april/mai).

Rådmannen ser at det er stor spredning mellom tallene til ASSS kommunene når det gjelder eiendomstjenester og er av den grunn usikker på datakvaliteten. Konklusjoner/analyser basert på de foreløpige KOSTRA dataene må gjøres med forsiktighet.

Trondheim kommune har i 2013 tilfredsstilt forurensningsforskriftens krav til luftkvalitet for første gang. (Foto: Carl-Erik Eriksson)

Miljø-, landbruks-, og laboratorietjenester

Miljø-, landbruks-, og laboratorietjenester

I 2013 er kulturminneplanen og handlingsplanen mot støy ferdigstilt. Prosjektet Renere havn er framdriftsmessig i rute. Det er etablert forvaltnings- eller skjøtselsplaner for sjørret, kornkråke og flaggermus. Kartlegging av kommunens eget klimafotavtrykk er startet, men er forsinket og forventes å komme til politisk behandling høsten 2014. Det samme gjelder ny kjøretøystrategi for kommunen. Gjennom arbeidet med kulturminneplanen, har det kommet fram at det ikke er riktig å prioritere etablering av en kunnskapsbase for Lademoen. Istedet heller satse på arbeid med brygger og veiter og bakgårder i tråd med handlingsdelen i kulturminneplanen. Registrering av viktige områder for jordbruk og kulturlandskap er utsatt for å samkjøres med prosessene i Interkommunal arealplan for Trondheimsregionen (IKAP) og kommuneplanmeldingen. Beredskapsplan for laboratorietjenester er ferdig revidert og det har gitt viktige bidrag inn mot kommunens arbeid med risiko og sårbarhet. Analysevirksomheten er økt med om lag 30 prosent i 2013, i forhold til året før.

Økonomi

	Avvik budsjett/regnskap	Resultat i prosent av nettobudsjettet
Miljø- og analysetjenester	+0,7 millioner kroner	2,3 prosent

Analysesenteret fikk et resultat som var 1,3 millioner kroner bedre enn budsjettet på grunn av høyere salgsinntekt enn hva som var forutsatt.

Miljøenheten fikk et merforbruk på 0,6 millioner kroner. Hovedårsaken bak merforbruket var lavere inntekter enn forventet.

Mål og resultater

Periodemål: Utslippene av klimagasser i 2020 skal være minst 25 prosent lavere enn i 1991

Resultat: Måloppnåelse og revisjon av tiltak vurderes når klimagassregnskap for byen er etablert i 2014.

Resultatmål: Klimafotavtrykket av kommunens egen virksomhet er klarlagt og tiltak for grønne innkjøp er foreslått

Resultat: Prosjekt er igangsatt og forventes ferdigstilt høsten 2014.

Resultatmål: En oppdatert strategi for miljøvennlige kjøretøy i Trondheim kommune er vedtatt

Resultat: Arbeidet er igangsatt og forventes ferdigstilt i 2014.

Periodemål:	Sørge for en bærekraftig og langsiktig forvaltning av naturmiljøet, matproduserende areal og biologisk mangfold
Resultat:	Flere tiltak er iverksatt. Det kan stilles spørsmål om Trondheim kommune har en bærekraftig forvaltning av matproduserende areal, når det nå er tatt inn store nye områder for utbygging i kommuneplanens arealdel.
Resultatmål:	Oppstart Renere havn, med utvikling av metoder for tildekking og planlegging av deponi
Resultat:	Framdrift i henhold til oppsatt plan.
Resultatmål:	Skjøtsel og tiltaksplaner for verdifulle naturområder og sårbare og truede arter er etablert
Resultat:	Plan for sjøørret, kornkråke og flaggermus er etablert i 2013.
Resultatmål:	Viktige områder for jordbruk og kulturlandskap er registrert
Resultat:	Registrering må koordineres med behov i IKAP og kommuneplanmelding.
Periodemål:	Ivareta nasjonale mål for luftkvalitet og miljøpakkens mål for trafikkstøy
Resultat:	Trondheim kommune har i 2013 tilfredsstilt forurensningsforskriftens krav til luftkvalitet for første gang. Det er et viktig skritt på veien til å tilfredsstille nasjonale mål, som er betydelig strengere. Handlingsplan mot støy legger grunnlag for å nå miljøpakkens mål for trafikkstøy.
Resultatmål:	Handlingsplanen mot støy er ferdig
Resultat:	Handlingsplan mot støy er vedtatt 21.11.2013.
Resultatmål:	Folkehelsemål for byutvikling er vedtatt
Resultat:	Avventer ferdigstillelse av Trondheim kommunes folkehelsemelding
Periodemål:	Ivareta og synliggjøre byens kulturminner
Resultat:	Gjennom handlingsplanen i vedtatt kulturminneplan er det lagt et grunnlag for å ivareta og synliggjøre byens kulturminner.
Resultatmål:	Kulturminneplan er ferdig behandlet politisk
Resultat:	Kulturminneplanen ble vedtatt 31.10.2013.

Resultatmål: Kunnskapsbase er etablert for Lademoen som en pilot for resten av byen

Resultat: Arbeidet med kulturminneplanen har avdekket at dette ikke var riktig prioritering. Enheten jobber i stedet etter vedtatt handlingsdel av kulturminneplanen.

Periodemål: Levere analyser og ha beredskap vedrørende drikkevann, legionella m.m. til både daglig drift og akutte situasjoner

Resultat: Analysesenteret arbeider kontinuerlig med å opprettholde kompetanse og utstyr for å sikre høy beredskap i forhold til relevante laboratorieanalyser.

I 2013 ble det utført 69 250 analyser mot 53 326 analyser i 2012, en økning på 30 prosent.

Resultatmål: Ferdig revidert beredskapsplan

Resultat: Beredskapsplan er revidert. I tillegg har Analysesenteret gitt viktige bidrag inn imot Trondheim kommunes arbeid med risiko og sårbarhet (ROS-analyser).

Resultatmål: Opprettholde høy brukertilfredshet på tjenestene

Resultat: Kundertilfredshetsundersøkelse viser at 95 prosent av kundene/brukerne er godt til svært godt fornøyd med servicen som ytes. Analysesenteret scorer nesten like høyt på omdømme.

Ny kollektivterminal i Prinsenkrysset. (Foto: Carl-Erik Eriksson)

Plan- og bygningstjenester

Plan- og bygningstjenester

Kommuneplanens arealdel 2012-2024 (KPA) med tilhørende analyser, delrapporter og veiledere ble vedtatt 21.3.2013. Planen danner grunnlag for Trondheim kommunes videre arbeid med forvaltning og tiltak innenfor byutvikling. Planen omfatter også byens overordnede grønnstruktur med marka, vassdragene og fjorden og bidrar til å sikre at Trondheim utvikles som en tett, bærekraftig og konkurransedyktig by i tråd med målene. Det har vært arbeidet med viktige prosjekt blant andre campusprosjektet, miljøpakken og framtidens byer i 2013. Intensjonene i sikringsprosjektet for friområder er videreført gjennom reguleringsplaner. Viktige elementer i gatebruksplan for Midtbyen er gjennomført, blant andre kollektivterminal i Prinsenkrysset og bilfritt Torv. Prosjektet Torvet koordineres med eventuell p-kjeller som er foreslått under Torvet når det uansett må gjøres arkeologiske undersøkelser. Byromsstrategi er også under utarbeidelse.

Innenfor bygningstjenester er resultatmålene for 2013 stort sett oppnådd. Det har blitt foretatt en gjennomgang og oppgradering av tjenestens nettsider, men fortsatt gjenstår det en del arbeid. Innenfor området er det arbeidet med arbeidsmetoder og utnyttelse av tilgjengelige ressurser, og målet om fem prosent redusert saksbehandlingstid er oppnådd. Det har også blitt arbeidet med å redusere restanselisten for innkomne ulovlighets saker med 30 prosent. Målet anses delvis oppnådd ved at restanselisten nå er redusert med cirka 27 prosent. Det har vært høy tilsynsaktivitet i 2013, og det er ført tilsyn med alle lovfastsatte prioriterte tilsynsområder.

Innenfor kart- og oppmålingstjenestene er det byttet forvaltningsløsning for kart og geodata. Dette har åpnet for mer framtidsrettede løsninger for kart- og eiendomsinformasjon i saksbehandlingen og overfor innbyggerne. Webbaserte geodatatjenester er tatt i bruk på flere områder, det er også etablert viktig og framtidsrettet innlemming mellom kommunens kart, eiendomsregister, planregister og sak/arkivløsning. Nær 100 prosent av alle innbyggerne i kommunen har nå fått tildelt offisiell gateadresse. Norge digitalt er et bredt samarbeid mellom offentlige virksomheter som har ansvar for å fremskaffe stedfestet informasjon. Dette bidrar til å sikre gode og likekartdata for hele kommunen med høy kvalitet, noe som er et viktig grunnlag for plan-, utrednings- og byggeoppgaver.

Økonomi

	Avvik budsjett/regnskap	Resultat i prosent av nettobudsjettet
Plan- og bygningstjenester *	+2,7 millioner kroner	7,3 prosent

*Eksklusive selvkosttjenester

Kart- og oppmålingskontoret fikk et resultat som var 0,4 million kroner bedre enn budsjettet i 2013. Overskuddet skyldes hovedsakelig merinntekter i forhold til budsjett.

Byplankontoret fikk på aktiviteten rettet mot bykassen et resultat som var 2,3 millioner kroner bedre enn budsjettet. Overskuddet skyldes høyere utfakturering enn budsjettet og at det ble brukt mer ressurser enn forutsatt på selvkostområdet første del, planbehandling.

Byggesakskontoret fikk et resultat som var 2,7 millioner kroner bedre enn budsjettet i 2013. Hovedårsaken bak det positive avviket skyldes høyere inntekter enn budsjettet. Byggesakskontoret skal i henhold til Plan og bygningsloven drives til selvkost, så resultatet er avsatt på selvkostfond for Byggesakskontoret.

Selvkostområdet førstedel, planbehandling fikk et merforbruk på tre millioner kroner i 2013. Resultatet er belastet selvkostområdet og må sees opp mot tidligere års positive avsetninger til selvkostområdet.

Selvkostområdet delesaker etter matrikkelen fikk et overskudd på 3,6 millioner kroner. Beløpet er avsatt til områdets selvkostfond.

Mål og resultater

Periodemål:	Trondheim utvikles som en tett, bærekraftig, vakker og konkurransedyktig by
Resultat:	Kommuneplanens arealdel 2012-2024 med tilhørende dokumenter, veileder for byform og arkitektur og veileder for plan- og byggesaker i Midtbyen ble alle vedtatt i 2013. Planene danner et godt fundament for byens utvikling som en bærekraftig, vakker og konkurransedyktig by.
Resultatmål:	Forslag til kommunedelplaner for Nyhavna og Lade/Leangen foreligger
Resultat:	Kommunedelplan (KDP) for Nyhavna forventes fremmet for førstegangs behandling i juni 2014. KDP for Lade/ Leangen ble førstegangs behandlet i 2013.
Resultatmål:	Områdeplanen for Tempe er fullført
Resultat:	Områdeplan for Tempe, Valøya og Sluppen ble førstegangs behandlet i 2013.
Resultatmål:	Melding om langsiktig byvekst er utarbeidet
Resultat:	Melding om langsiktig byvekst forventes fremmet politisk ved årsskiftet 2014/2015.
Resultatmål:	Boligplanlegging og studentboliger i saksbehandlingen er prioritert
Resultat:	En rekke planer for boliger for studenter er under utarbeidelse. Behovet kartlegges, og det klargjøres hvordan studentboliger bør håndteres i planbehandlingen.
Periodemål:	Trondheim har en sammenhengende grønnstruktur til Marka, vassdragene og fjorden
Resultat:	Grønnstruktur er og blir ivaretatt gjennom kommuneplanens arealdel 2012-2024, og gjennom planbehandling.
Resultatmål:	To nye reguleringsplaner i sikringsprosjektet for friområder er utarbeidet
Resultat:	Reguleringsplan for skiløype og turveg på Blakli og Steinaunet vedtatt i 2013. Reguleringsplan for Blyberget vedtatt i 2013, men planområdet ble endret i den politiske prosessen slik at friområdene som skulle

sikres ble fjernet. Vedtatt plan omfatter nå kun ny løsning for barnehage og utvidelse av idrettsanlegg.

Resultatmål:	Rekreasjons- og lekeområder er prioritert i saksbehandling og planlegging
Resultat:	Uteromsnormen inkludert rekreasjons- og lekeområder er tatt inn i KPA. Dette blir kontinuerlig fulgt opp gjennom saksbehandling.
Resultatmål:	Barnetråkkregistreringer er systematisert og dokumentert
Resultat:	Barnetråkkregistreringene er gjennomført i samarbeid med skoler og barnas representant. Dataene er etterbehandlet. Sluttrapport og veileder for bruk av dataene utarbeides juli/august 2014.
Periodemål:	Midtbyen er regionens viktigste handels- og kultursentrum, og har et godt bomiljø
Resultat:	Viktige elementer i gatebruksplan for Midtbyen er gjennomført, blant annet kollektivterminal i Prinsenkrysset og bilfritt Torv. Prosjektet Torvet koordineres med eventuell parkeringskjeller som er foreslått under Torvet når det samtidig må utføres arkeologiske undersøkelser. Byromsstrategi er under utarbeidelse. Det er behandlet planer for flere boliger i Midtbyen.
Resultatmål:	Prioriterte planer for gatebruk i Midtbyen er ferdigstilt og strategi for videre arbeid med byrommene er utarbeidet
Resultat:	Gågate i Thomas Angells gate er planlagt som gågate og arbeid igangsettes sommeren 2014. Parallelt oppdrag for bro og byrom på Ravnkloa arrangeres i mars 2014.
Resultatmål:	Samarbeidsorgan mellom kommunen og næringslivet er etablert og arbeid med tiltak i.h.t. vedtatt handlingsplan for Sentrumsprosjektet i Framtidens byer er igangsatt
Resultat:	Midtbyen Management AS er opprettet samtidig som Midtbykoordinatortstillingen videreføres.
Resultatmål:	Opprustingen av Torvet er startet opp.
Resultat:	Forprosjekt for Torvet ble vedtatt januar 2014. Det er arbeidet med å få etablert hverdagsscene på sørvestre kvadrant og oppgradere denne delen av Torvet allerede høsten 2014.
Periodemål:	Kvaliteten på innkomne byggesaker er så god at byggesakstjenestene kan utføres effektivt innen angitt tidsfrist
Resultat:	Kontinuerlig arbeid med kvaliteten på byggesaker. Det gjenstår noe arbeid. Det er igangsatt prosjekter som vil gå både i 2014 og 2015.

Resultatmål:	Byggesakstjenestenes nettsider er oppgradert
Resultat:	Byggesakstjenestens nettsider er vesentlig forbedret, men det gjenstår noe arbeid.
Resultatmål:	Bytorgfunksjonen er evaluert og forbedringstiltak innført
Resultat:	Bytorgfunksjonen er vurdert og enkelte tiltak innført, ytterligere tiltak vurderes i koordinering med kontortjenesten.
Resultatmål:	Saksbehandlingstiden på behandling av søknader er redusert med fem prosent
Resultat:	Redusert med mer enn fem prosent.
Resultatmål:	Restanselisten med innkomne ulovlighets saker er redusert med 30 prosent
Resultat:	Redusert med 27 prosent.
Resultatmål:	Stedlige tilsyn innenfor de lovfastsatte prioriterte tilsynsområder er gjennomført
Resultat:	Gjennomført.
Periodemål:	Trondheim kommune er foregangskommune for bruk av karttjenester i saksbehandlingen og i dialog med innbyggerne
Resultat:	Ny webkartløsning og forvaltningsløsning for kartdata er satt i drift og innlemming mellom kart, sak og planregister er etablert. Løsning som muliggjør digital plandialog er operativ. Gjennomgang av milepæler i sakssystem og nye saksbehandlingsrutiner for plansak er under arbeid.
Resultatmål:	Alle egne kartdata er konvertert til geodatabaser og webbaserte karttjenester for effektiv bruk internt i organisasjonen og mot eksterne er etablert
Resultat:	Gjennomført. Noen løsninger som forbedrer og digitaliserer arbeidsprosesser på tvers av enheter og tjenesteområder er som en følge av dette etablert. Flere løsninger er under arbeid.
Resultatmål:	Ny webkartløsning og kartforvaltningsløsning er satt i drift
Resultat:	Gjennomført.
Resultatmål:	Ny planregisterløsning er anskaffet og operativ
Resultat:	Gjennomført.
Resultatmål:	Løsning for digital plandialog med innbyggere og næringsliv er satt i drift
Resultat:	Teknologisk løsning er tilgjengelig og delvis satt i drift. Gjennomgang av milepæler i sakssystem og nye saksbehandlingsrutiner for plansak er ikke ferdigstilt.

Periodemål: Alle vegene i kommunen har unik adresse

Resultat: Noen svært få veger gjenstår, sluttdato utsatt til 1.6.2014.

Resultatmål: Kommunens innbyggere med adkomst fra vegar som inngår i prosjektet har fått tildelt offisiell vegadresse

Resultat: Noen få vegnavn er ennå ikke vedtatt, hovedsaklig grunnet endring i vegnavn underveis eller fordi navnesaken er under klagebehandling. Midlertidige adresser er tildelt, vil bli effektivert så snart alle vegnavn er endelig vedtatt. 99,5 prosent ferdigstilt.

Nøkkeltall

Beskrivelse	2009	2010	2011	2012	2013
Antall reguleringsplaner behandlet	46	38	47	52	49
Herav private reguleringsplaner etter ny PBL-lov.			27	28	30
Saksbehandlingstid * priv. reg. pl. etter PBL-08			42	43	46
Vedtak om fradeling	171	144	169	194	179
Antall trafikk saker	140	111	110	160	240
Saksbehandlingstid byggesaker (dager)	41	42	55	45	33
Antall meldingssaker byggesak	642	612	579	621	666
Antall ett- trinns byggesaker	791	528	65	167	61
Antall enkle saker	503	525	1447	660	648
Antall to trinns byggesaker	503	493	521	390	379
Sum byggesaker	2294	2158	2612	1838	1754
Saksbehandlingstid målebrev (uker)	10	12	10	Utgått	Utgått
Saksbehandlingstid oppmålingsforretning (uker)		10	10	11	10
Saksrestanse delesaker, etter godkjent fradelingsvedtak	106	73	60	91	77
Antall nyopprettede matrikkelenheter	460	337	332	295	540
Antall oppmålingsforretninger		69	177	168	193
Antall seksjoneringssaker	102	98	105	112	137

Foreløpige KOSTRA-tall for Plan og bygningstjenester. Trondheim kommune sammenlignet med et veid gjennomsnitt av de øvrige ASSS kommunene. Tall i kroner per innbygger

Plantjenester	Trondheim	ASSS
Brutto driftsutgifter til plansaksbehandling	330	291
Netto driftsutgifter til plansaksbehandling	178	199
Brutto driftsinntekter til plansaksbehandling	175	112
Byggesakstjenester		
Brutto driftsutgifter til byggesaksbehandling	208	228
Netto driftsutgifter til byggesaksbehandling	-41	-1
Brutto driftsinntekter til byggesaksbehandling	236	262
Kart & oppmålingstjenester		
Brutto driftsutgifter til kart og oppmåling	157	161
Netto driftsutgifter til kart og oppmåling	20	71
Brutto driftsinntekter til kart og oppmåling	110	104

Tallene viser at Trondheim benytter mindre av sine kommunale midler på Plan-og bygnings-tjenester enn snittet av ASSS kommunene. Den reelle reduksjonen i byggesaksgebyrene de siste årene har medført at byggesaksinntektene i Trondheim nå ligger under snittet til ASSS kommunene, men på grunn av billig drift så settes det fremdeles av midler til selvkostfondet for området.

Plan- og bygningstjenester

Treningsapparater, sandvollyballbaner og balløkke er etablert på Finalebanen, Øya. (Foto: Carl-Erik Eriksson)

Tekniske tjenester

Tekniske tjenester

Midtbyen er prioritert gjennom kontinuerlig arbeid med planer og fysiske tiltak i 2013. Renhold er intensivert og gategulv i midtbyen er reparert mens bydeler har fått etablert tilbud for fysisk utfoldelse. Vannkvaliteten er forbedret gjennom tiltak i nedbørfeltet til Jonsvatnet, og arbeidet med reservevannforsyningen fra Benna er i rute med fysiske anlegg og klausulering av drikkevannskilden.

Prosjektering av ny rentvannstunnel i Vikåsen for å forbedre vannforsyningen og for å frigjøre byggegrunn over tunnel er noe forsinket. Hovedprinsippene er likevel avklart. På avløpssiden er saker om åpning av bekker behandlet politisk og ført til at det er usikkert om Fredlybekken skal åpnes. Kritiske flaskehals på avløpsnett er utbedret i henhold til planer. Saksbehandlingsrutiner for å ivareta flomveier og havstigning er utarbeidet og sikringstiltak mot utrasing i Nidelva ovenfor Kroppanbrua er gjennomført.

Kommunen er i rute i forhold til periodemålet om at det skal legges til rette for at 50 prosent av avfallet skal samles inn via nedgravde løsninger innen 2030. I juni 2013 ble det første stasjonære anlegget for avfallssug av husholdningsavfall satt i drift på Grilstad Marina. Dette er en viktig milepæl for utbygging av moderne nedgravde løsninger for oppsamling av avfall.

I løpet av 2013 etablerte kommunen en ny eierskapsmodell for oppfølging av kommunalt eide selskap i byutviklingsområdet. Trondheim kommunale feiervesen ble lagt inn i Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS. Dette innebærer etablering av en bestiller-utførermodell innenfor feiing tilsvarende det kommunen har innenfor renovasjon og parkeringsvirksomheten.

Økonomi

	Avvik budsjett/regnskap	Resultat i prosent av nettobudsjettet
Tekniske tjenester *	-1,0 millioner kroner	-0,3 prosent

*Eksklusive selvkosttjenester

Tjenesteområdet gatelys fikk et merforbruk på seks millioner kroner i 2013 på grunn av høyere vedlikeholds og strømutfgifter enn budsjettet. Tapsavsetninger og tvistesaker knyttet til graving medførte et merforbruk på om lag tre millioner kroner. Postene knyttet til renhold av gatene og søppelrydding fikk et merforbruk på anslagsvis fire millioner kroner. Mindreforbruk på vinterdriften(5,0), diverse mindre poster(2,0) og redusert asfaltering(3,0) bidro med om lag ti millioner kroner i mindreforbruk. Utleie av gategrunn fikk, som orientert om i tertialrapportene for 2013, to millioner kroner i mindreinntekt i forhold til budsjett.

I forbindelse med årsoppgjøret for 2012 ble det satt av fire millioner kroner til fysiske tiltak etter kvikkleireraset på Esp. Både på grunn av kapasitetsskranker og større utfordringer med å utføre fysiske tiltak enn forventet, er ikke pengene blitt benyttet til formålet. I tillegg til midlene fra årsoppgjøret for 2012, har kommunen mottatt og satt av på bundet fond ved årsslutt 2013 1,7 millioner kroner i skjønnsmidler fra staten for å følge opp konsekvensene av raset på Esp.

Selvkostområde	Avvik budsjett/regnskap driftsbudsjett	Resultat i prosent av driftsbudsjett
Vann	-16,7 millioner kroner	-20,0 prosent
Avløp	8,8 millioner kroner	8,7 prosent
Renovasjon	2,0 millioner kroner	1,4 prosent
Feiing	0,0 millioner kroner	0,0 prosent

Vann fikk et resultat som var 16,7 millioner dårligere enn budsjettet. Gebyrinntektene ble 7,5 millioner kroner høyere enn budsjettet. Driftsutgiftene ble 24,3 millioner høyere enn budsjettet. Utgiftsavviket har opphav i at det ble utbetalt 27 millioner kroner som et engangsbeløp til noen av rettighetshaverne av fallrettigheter i Leirelva. Kommunens årlige erstatningsutgifter blir redusert som følge av utbetalingen til rettighetshaverne.

Avløp fikk et positivt avvik på 8,8 millioner kroner. Avviket skyldes høyere gebyrinntekter enn budsjettet.

Renovasjon fikk et driftsresultat som var to millioner kroner bedre enn budsjettet. Hovedårsaken var lavere utgifter enn budsjettet.

Feiing fikk et resultat som budsjettet.

Mål og resultater

Periodemål:	Midtbyen er et tilgjengelig og attraktivt bysentrum
Resultat:	Prioritert og kontinuerlig arbeid med planer og tiltak for et tilgjengelig og attraktivt bysentrum.
Resultatmål:	Midtbyen er ren og ryddig
Resultat:	Måloppnåelse på renhold, men kun delvis på gategulvene.
Resultatmål:	Skader på gategulvene i Midtbyen er utbedret
Resultat:	Enkelte skader på gategulvene er utbedret, arbeid videreføres i 2014.
Periodemål:	Tilbudet av attraktive rekreasjonsmuligheter og fysisk utfoldelse er godt
Resultat:	Tilbudet av rekreasjonstiltak og tiltak for fysisk utfoldelse økes kontinuerlig gjennom investeringer og drift/vedlikehold av anlegg.
Resultatmål:	En helhetlig forvaltnings- og strategiplan for grøntområdet er utarbeidet
Resultat:	Er under utarbeidelse.
Resultatmål:	To bydeler har fått etablert tilbud for fysisk utfoldelse for ungdom og eldre
Resultat:	Treningsapparater på Øya og Theisendammen, fire sandvolleyballbaner og balløkker m.m er etablert.
Resultatmål:	Alle nye anlegg tilfredsstiller kravene til universell utforming
Resultat:	I hovedsak gjennomført. (Ikke hensiktsmessig på alle anlegg)

Periodemål:	Vannforsyning, vannkvalitet og beredskap har god standard
Resultat:	Vannkvaliteten sikres og forbedres gjennom tiltak i nedbørfeltet for Jonsvatnet og videre arbeid med ny reservevannkilde og klausulering av denne.
Resultatmål:	Det er innført restriksjoner i Bennas nedbørfelt. MeTroVann-prosjektet er gjennomført iht plan
Resultat:	Valsetbakken er revet (Jonsvatnet), og klausulering rundt Benna pågår. MeTroVann prosjektets status er i henhold til plan.
Resultatmål:	Detaljprosjektering av ny rentvannstunnel i Vikåsen er gjennomført
Resultat:	Detaljprosjektering starter 2014.
Resultatmål:	Vanndirektivet er fulgt opp iht vedtatt plan
Resultat:	Implementering pågår.
Resultatmål:	Det er lagt til rette for mer åpen overvannshåndtering
Resultat:	Åpning av Fredlybekken blir trolig ikke gjennomført
Resultatmål:	Opprydding i spredte avløpsanlegg følger planlagt fremdrift
Resultat:	Opprydding pågår, men mer tidkrevende enn forventet.
Resultatmål:	Utbedring av kritiske flaskehalsar i vannettet er gjennomført i henhold til plan
Resultat:	Gjennomført.
Periodemål:	Virkninger av forventede klimaendringer og havstigning er kartlagt
Resultat:	Kontinuerlig kartlegging av nye kritiske områder.
Resultatmål:	Rutiner for ivaretagelse av hensyn til flomveier og havnivåstigning i kommunens saksbehandling er utarbeidet
Resultat:	Gjennomført.
Resultatmål:	Sikringstiltak i Nidelva er gjennomført på to strekninger
Resultat:	Tiltak på Tempe og Sluppen er gjennomført.

Periodemål:	Totalt energiforbruk er redusert og det er innført mer miljøvennlige energikilder
Resultat:	Arbeider med mål og tiltak, men store reduksjoner er ikke oppnådd.
Resultatmål:	Energibruk til gatebelysning og transport av avløpsvann er redusert. Det samme er utslippet av klimagasser knyttet til avløpsrensing
Resultat:	Energibruk til gatelys er ikke tilstrekkelig redusert. Sak fremmes første kvartal 2014. Når det gjelder transport av avløpsvann er effekten av tiltak usikker i forhold til energiforbruk. I renseanlegget på Høvringen er det som tidligere brukt olje med stort klimagassutslipp.
Periodemål:	Det er lagt til rette for at 50 prosent av avfallet samles inn via nedgravde løsninger i 2030. Bedre tilgjengelighet til gjenvinningsstasjoner
Resultat:	I rute i forhold til mål om 50 prosent nedgravde løsninger innen 2030. Gjenvinningsstasjon vest er litt forsinket, mens gjenvinningsstasjon øst er uavklart.
Resultatmål:	Avfallsugløsninger på Tiller, Ranheim og Grilstad er gjennomført
Resultat:	Stasjonært avfallssug på Grilstad Marina er satt i drift. Ved årsskiftet 2013/14 har Trondheim kommune ti prosent nedgravde avfalls-løsninger. I Kommuneplanens arealdel er det vedtatt bestemmelser for nedgravde avfalls-løsninger etter en arealtabell og størrelse på utbygging.
Resultatmål:	Areal til gjenvinningsstasjon øst er anskaffet
Resultat:	Gjenvinningsstasjon øst er ikke avklart, men mulig tilgjengelig areal i forbindelse med utvikling av Reppe-platået. En annen mulighet som utredes er samarbeid med Malvik kommune og Innherred renovasjon.
Resultatmål:	Oppgradering av gjenvinningsstasjon og hageavfallsmottak i vest er etablert
Resultat:	Oppgradering av gjenvinningsstasjon vest og hageavfallsmottak er igangsatt og forventes ferdig senest desember 2014.
Periodemål:	Optimal drift og organisering av kommunalt eide selskaper
Resultat:	Organisering av flere kommunalt eide selskaper er gjennomgått og selskapene får tettere oppfølging.
Resultatmål:	To eierskapsmøter med de kommunalt eide selskapene er gjennomført
Resultat:	Det er avholdt to eierskapsmøter i 2013 for Trondheim Renholdsverk AS og Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS. For Trondheim

Parkering KF har det vært avholdt fire møter. Midtbyen Management AS har vært i en fusjonsprosess og Trondheim kommune har deltatt i møter tilpasset dette. Fra og med 2014 forventes det regulære eierskapsmøter også her.

Resultatmål: Ny organisering av 110-sentralen er foreslått

Resultat: I påvente av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) sin avgjørelse om hva som vil skje med organiseringen av 110-sentralene i framtiden, arbeides det nå med å få på plass en midlertidig løsning i henhold til gjeldende lovverk. Målet er at en foreløpig organisering er klar høsten 2014.

Resultatmål: Selvkosttall for renovasjon er revidert

Resultat: Revisjon og etterkalkyler er gjennomført tom 2012.

Nøkkeltall

Beskrivelse	2011	2012	2013
Nybygde hovedveier, lm.	0	1600	0
Nybygde boligater, lm.	770	1050	2540
Erstatningssaker veg, stk.	81	47	90
Vedlikehold veg/innbyggere (kr/pers)	151	155	149
Drift veg/innbyggere (kr/pers)	364	377	427
Nye off. vannledninger, lm.	10 100	12 000	21 800
Nye off. avløpsledninger, lm.	7 200	10 400	8300
Lekkasjetap vann i %	28,5	29,0	30
Vann- og avløpsgebyr, forbruk 200 m ³	5328	5956	6149
Antall off. vannlekkasjer, stk.	218	152	179
Antall fortettinger off. avløpsnett, stk.	41	50	69
Erstatningssaker vann/avløp, stk.	20	14	5
Mengde avfall i kg pr. innbygger	400	403	394
Mengde pr. husstand (3x140l) (inkl. mva.)	2080	1870	1870

Vedlegg

Vedlegg I

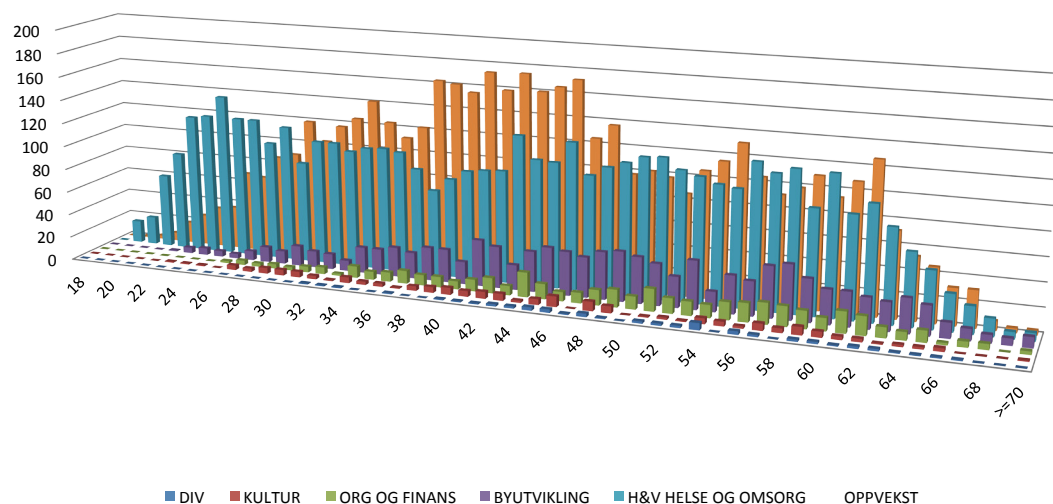
Antall ansatte i Trondheim kommune; fordelt på virksomhetsområde og kjønn, 2013*

Tjenesteområde	Antall kvinner	Antall menn	Til sammen
Oppvekst og utd.	4517	1191	5708
Årsverk	3918	1037	4955
Helse og velferd	4155	1003	5158
Årsverk	2877	685	3562
Byutvikling	569	620	1189
Årsverk	523	597	1120
Kultur	103	66	169
Årsverk	84	53	137
Organisasjon/finans	272	174	446
Årsverk	259	171	430
Diverse	286	120	406
Årsverk	257	88	345
Sum	9902	3174	13076
Årsverk total	7918	2631	10549

*Tabellen viser totalt antall personer med en stillingsprosent i Trondheim kommune. Ansatte som kun arbeider på timebasis, er ikke inkludert i materialet.

Vedlegg II

Alderssammensetning fordelt på sektor

Vedlegg III

Handlingsplan for Temaplan for et mangfoldig arbeidsliv i Trondheim kommune 2013-2016

Rekruttering

Kjønn:

Strategi	Tiltak	2013	Ansvarlig	2014
Når søkerne står tilnærmet kvalifikasjonsmessig likt, tilsettes menn i kvinnedominerte yrker og kvinner i mannsdominerte yrker	Informere ledere	Oppdatere personalreglement/ personalhåndbok	Personaltjenesten	Fortløpende arbeid
Menn kvoteres til stillinger i barnehager, SFO og skole	Informere ledere	Oppdatere personalreglement/ personalhåndbok	Personaltjenesten	Fortløpende arbeid
Arbeidet med å opprette flere heltidsstillinger og å redusere uønsket deltid innen Helse og velferd videreføres	Ulike prosjekter	Prosjektene videreføres Uønsket deltid kartlegges	Rådmannen Enhetsledere Helse og velferd	Arbeidet videreføres

Etnisitet:

Strategi	Tiltak	2013	Ansvarlig	2014
Kvalifiserte søkere med innvandrerbakgrunn skal innkalles til intervju	Informere ledere	Oppdatere personalreglement/ personalhåndbok	Personaltjenesten Rådmannen	Drøfte med Mangfoldsrådet hvordan vi kan få flere kvalifiserte søkere til ledende stillinger Kurs for enhetsledere gjennomføres i samarbeid med Mangfoldsrådet
Når søkerne står kvalifikasjonsmessig likt, tilsettes medarbeidere med innvandrerbakgrunn	Informere ledere	Oppdatere personalreglement/ personalhåndbok	Personaltjenesten	Fortløpende arbeid
Trondheim kommune skal tilby praksisplasser for innvandrere	En prosjektgruppe begynte i 2012 arbeidet med å få bedre struktur på arbeidet med praksisplasser	Prosjektgruppa leverer forslag 1. mars. System for registrering videreutvikles	Rådmannen Personaltjenesten	Nytt registrerings-system for praksisplasser skal innføres i løpet av året

Funksjonsevne:

Strategi	Tiltak	2013	Ansvarlig	2014
Kvalifiserte søkere med redusert funksjonsevne skal innkalles til intervju	Informere ledere	Oppdatere personalreglement/personalhåndbok	Personaltjenesten	Fortløpende arbeid
Mulighetene for tilrettelegging som NAV kan bistå med, skal være kjent blant kommunens enhetsledere	Orienterer lederne om muligheten (uten at de skal kjenne regelverket i detalj)	Dette må gjøres fortløpende	Rådmannen Arbeidsmiljøenheten Personaltjenesten	Fortløpende arbeid
Det skal legges til rette for praksisplaser for personer med redusert funksjonsevne	Gjennomføre et lite prøveprosjekt mellom NAV og Trondheim eiendom	Prosjektet igangsettes	Trondheim eiendom NAV Personaltjenesten	Prosjektet evalueres/videreføres
Unge funksjonshemmede skal tilbys sommerjobb i Ung i jobb	40 unge i alderen 16-18 år, 20 jenter og 20 gutter, tilbys hvert år sommerjobb ved byens sykehjem. (Minst tre skal ha innvandrerbakgrunn og funksjonshemmede skal prioriteres)	Tiltaket gjennomføres fortløpende	Personaltjenesten	Tiltaket gjennomføres fortløpende
Trondheim kommune skal samarbeide med de ulike organisasjonene om holdningsendringer til funksjonshemmede i arbeidslivet	Drøfte med organisasjonene hvordan dette kan gjøres på best mulig måte	Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne forespørres om deltakelse/forslag	Rådmannen	Tiltaket prøves ut

Alder:

Strategi	Tiltak	2013	Ansvarlig	2014
Kvalifiserte søkere over 50 år skal innkalles til intervju	Informere ledere	Oppdatere personalreglement/personalhåndbok	Personaltjenesten	Følge opp at dette etterkommes
Rekrutteringsprosjekt for å sikre kompetanseoverføring fra seniorer til nyutdannede helsefagarbeidere utprøves	Kommunen har fått midler til et prosjekt	Prosjektet gjennomføres	Personaltjenesten Helse og velferd	Arbeidet videreføres

Generelt:

Strategi	Tiltak	2013	Ansvarlig	2014	Ansvarlig
Trainee-program for personer med redusert funksjonsevne og innvandrerbakgrunn skal utredes	Gjennomføre et lite prøveprosjekt			Utredde et mulig prosjekt	Rådmannen

Likestilling og likeverd på arbeidsplassen

Generelt:

Strategi	Tiltak	2013	Ansvarlig	2014	Ansvarlig
Ved den enkelte enhet skal det kontinuerlig arbeides for mangfold, likestilling og likeverd i arbeidsmiljøet	Arbeidsmiljøgruppene (AMG) på enhetene er iverksetterorgan	Lederutvikling Lederopplæring AMG-opplæring HMS-kurs	Rådmannen Arbeidsmiljøenheten	Arbeidet videreføres	
I rapportene fra enhetens arbeidsmiljøgrupper skal tiltak mot diskriminering etterspørres med jevne mellomrom	Med ujevne mellomrom vil rådmannen etterspørre om og hvilke tiltak som enhetene har iverksatt	Rapporter fra arbeidsmiljøgruppene	Rådmannen	Dette gjøres for 2014	
Ansatte som opplever seg diskriminert, mobbet eller trakassert kan melde saken til Varslingssekretariatet	Gjøres kjent i organisasjonen gjennom ordinært opplysningsarbeid	Info på nett Arbeidsmiljødagen Informasjon til tillitsvalgte	Rådmannen	Arbeidet videreføres	

Kjønn:

Strategi	Tiltak	2013	Ansvarlig	2014	Ansvarlig
Arbeidet med å opprette flere heltidsstillinger og å redusere uønsket deltid videreføres	Ulike prosjekter	Prosjektene videreføres Uønsket deltid kartlegges	Rådmannen Enhetsledere Helse og velferd	Arbeidet videreføres	
Arbeidet med å rekruttere menn til omsorgstjenesten videreføres og videreutvikles	Prosjektet Menn i helse videreføres	20 helserekruiter får tilbud om åtte ukers praksisperiode	Helse og velferd Personaltjenesten	Arbeidet videreføres	
Arbeidet med å rekruttere menn til barnehager videreføres og forsterkes	Kommunen har fått midler til prosjekt	Prosjektet gjennomføres	Oppvekst og utdanning	Prosjektet videreføres	

Alder:

Strategi	Tiltak	2013	Ansvarlig	2014	Ansvarlig
Andelen som tar ut AFP skal være synkende ved lavere aldre	Prosjektet Sluttsamtale gjennomføres	Prosjektet igangsettes	Rådmannen Arbeidsmiljøenheten Personaltjenesten	Prosjektet pågår ut året	Rådmannen Arbeidsmiljøenheten Personaltjenesten
Iværksatte seniortiltak og tiltak for unge og nyutdannede arbeidstakere videreføres	Rekrutteringsprosjekt for å sikre kompetanseoverføring fra seniorer til nyutdannede helsefagarbeidere utprøves	Prosjektet gjennomføres	Personaltjenesten Helse og velferd	Prosjektet avsluttes i løpet av året	
Nye seniortiltak skal være tilrettelagt for enkeltindivider eller grupper av arbeidstakere	Dagens ulike seniortiltak videreføres	Vurdere informasjon på intranettet	Personaltjenesten	Tiltakene vurderes i løpet av året	
Enheter med mange ansatte med høy alder, må planlegge erstatning av framtidig kompetansetap	Gjøre dette kjent i organisasjonen	Tas inn i personalreglement/personalhåndbok	Personaltjenesten Helse og velferd	Arbeidet videreføres	
Seniortiltak for enhetsledere utredes	Utredde mulige særordninger for enhetsledere	Utredningsarbeidet påbegynnes	Rådmannen	Utredningen er gjort. Resultatene innarbeides i en større sak om seniorpolitikk og uføre som skal til bystyret høsten 2014	

Etnisitet:

Strategi	Tiltak	2013	Ansvarlig	2014	Ansvarlig
Arbeidet med å forbedre norsk-kunnskaper til medarbeidere med innvandrerbakgrunn videreføres og videreutvikles	Gjennomføre norskkurs for barnehage- og skoleansatte som har behov for det	Kurset for ansatte i barnehagene er lagt ut i den eksterne kurskatalogen	Prosjektet Flerkulturell praksis og språkstimulering	Arbeidet er avsluttet	Rådmannen Mottaksskoler Mottaksbarnehager
Prosjekt med norskopplæring på arbeidsplassen etter modell fra Trondheim eiendom igangsettes på andre tjenesteområder	Alle kommunale enheter forplikter seg til å ta imot kandidater på språkpraksis	Nytt strukturert system prøves ut	Rådmannen Personaltjenesten Alle kommunale enheter	Arbeidet videreføres	

Religiøs tilhørighet:

Strategi	Tiltak	2013	Ansvarlig	2014	Ansvarlig
Religiøs tilhørighet tematiseres i lederutviklingen	Lederutviklingsprogrammet tilpasses	Programmet er endret	Rådmannen	Arbeidet videreføres	
Likestillings- og diskrimineringsombudets håndbok Religion på arbeidsplassen gjøres kjent for kommunens enhetsledere	Gjøre dette kjent i organisasjonen	Presenteres i ulike fora	Arbeidsmiljøenheten Personal-tjenesten Rådmannen	Arbeidet videreføres	
Arbeidsmiljøenheten og Personal-tjenesten har god kunnskap om temaet og yter bistand der slike utfordringer oppstår	Aktuelle medarbeidere ved Arbeidsmiljøenheten og Personal-tjenesten har den nødvendige kompetansen	Kompetanseheving	Arbeidsmiljøenheten Personal-tjenesten	Arbeidet videreføres	

Seksuell legning:

Strategi	Tiltak	2013	Ansvarlig	2014	Ansvarlig
Seksuell legning tematiseres i lederutvikling, tillitsvalgt-skolering og hms-opplæring. Informasjonsmaterieell fra LO og Likestillings- og diskrimineringsombudet kan være gode hjelpemidler	Aktuelle utviklings- og opplæringsprogram tilpasses	Programmene er endret	Rådmannen Arbeidsmiljøenheten Arbeidstakerorganisasjonene	Arbeidet videreføres	
Arbeidsmiljøenheten og Personal-tjenesten har god kunnskap om temaet og yter bistand der slike utfordringer oppstår	Aktuelle medarbeidere ved Arbeidsmiljøenheten og Personal-tjenesten har den nødvendige kompetansen	Kompetanseheving	Arbeidsmiljøenheten Personal-tjenesten	Arbeidet videreføres	

Seksuell trakassering:

Strategi	Tiltak	2013	Ansvarlig	2014	Ansvarlig
Seksuell trakassering tematiseres i lederutvikling, tillitsvalgtskolering og hms-opp-læring	Aktuelle utvi-klings- og opp-læringsprogram tilpasses	Programmene er endret	Rådmannen Arbeidsmiljø-enheten Arbeidstaker-organisasjonene	Arbeidet videre-føres	
Arbeidsmiljø-enheten og Personal-tjenesten har god kunnskap om temaet og yter bistand der slike utfordringer	Aktuelle medarbeidere ved Arbeidsmiljø-enheten og Personal-tjenesten har den nødvendige kompetansen	Aktuelle med-arbeidere ved Arbeidsmiljø-enheten og Personal-tjenesten har den nødvendige kompetansen	Arbeidsmiljø-enheten Personal-tjenesten	Arbeidet videre-føres	

Funksjonsevne:

Strategi	Tiltak	2013	Ansvarlig	2014	Ansvarlig
Arbeidet med bedriftsintern attføring revideres som følge av lovendringer	Samarbeide med KS og andre kommuner om endringene	Endringene gjen-nomføres	Personal-tjenesten	Arbeidet videre-føres	
Tiltak og prosjekt som er igangsatt i regi av Helse-fremmende Trondheim, videreføres	Ulike tiltak og prosjekter	Prosjektene og tiltakene gjen-nomføres	Arbeidsmiljø-enheten Rådmannen	Tiltakene vurde-res fortløpende	
Funksjons-hemmedes deltakelse i arbeidslivet og universell utforming/til-rettelegging tematiseres i lederutviklingen	Lederutviklings-programmet tilpasses	Programmet er endret	Rådmannen	Arbeidet videre-føres	

Politisk tilhørighet:

Strategi	Tiltak	2013	Ansvarlig	2014	Ansvarlig
Politisk tilhørighet tematiseres i lederutviklingen	Lederutviklings-programmet tilpasses	Programmet er endret	Rådmannen	Arbeidet videre-føres	

VEDLEGG IV

Lønnsvekst Trondheim kommune	K		M		TOTALT
Stilling	2014		2014		2014
	Ant	Snitt	Ant	Snitt	Ant
ØVERSTE ADMINISTR. LEDER	2	1041500,04	6	1090400,04	8
LEDER (ADM)	14	744057,137	13,9	730902,881	27,9
REKTOR ÅRSVERKSMOD	32	714340,616	20,961	700486,429	52,961
LEDER BF/HV	8	672774,99	2	665000,04	10
LEDER ÅRSVERKSMOD	86,5	638742,476	24	661979,155	110,5
Totalt	142,5	673628,939	66,861	726916,231	209,361

Lønnsvekst Trondheim kommune	K		M		TOTALT
Stilling	2014		2014		2014
	Ant	Snitt	Ant	Snitt	Ant
RAMME 60100	648,243	330172,5	293,384	324377,034	941,627
KONSULENT	152,633	426578,058	50,116	427448,086	202,749
FØRSTEKONSULENT	32,346	464917,006	12	452433,32	44,346
SPEKIALKONSULENT	42,413	508147,038	33,735	501674,703	76,148
MILJØTERAPEUT	133,176	418817,469	78,404	422175,247	211,58
TOLK MED 3-ÅRIG HØGSKOLE	0		3	448333,32	3
FØRSKOLELÆRER	561,091	436022,429	55	412597,348	616,091
MUSIKK/KULTURSKOLELÆRER	37,284	493437,055	29,807	494668,475	67,091
FAGARBEIDER	936,695	359630,268	382,429	368475,613	1319,124
ARBEIDSLEDER/FORMANN	17,008	439314,102	48,3	431835,607	65,308
FAGARBEIDER HELSE	803,064	370623,372	131,201	371652,223	934,265
BIBLIOTEKAR	11,88	454483,131	2	451399,92	13,88
FYSIOTERAPEUT	57,352	450336,122	11	437109,044	68,352
SYKEPLEIER	599,561	421966,402	75,025	427078,644	674,586
FØRSTESekretær	248,51	386966,179	14,14	391045,697	262,65
RENHOLDER	123,862	327527,145	15,687	313866,284	139,549
LEDER (ADM)	0,9	468500	1	393200,04	1,9
FAGLEDER	200,084	501909,884	39,581	505425,378	239,665
SAKSBEHANDLER	138,27	426193,797	23,8	425550,156	162,07
SOSIONOM	122,244	443018,715	42,28	450956,523	164,524
BARNEVERNSPEDAGOG	69,727	422053,293	7,793	421039,24	77,52
ERGOTERAPEUT	93,697	436688,403	15,775	430961,892	109,472
SYKEPL.S.III	1	459499,92	0		1
VERNEPLEIER	257,709	424020,966	71,931	440600,279	329,64
PROSJEKTLEDER	1	668100	0		1
AVD.LEDER/FAGLEDER	60,94	564418,277	53,047	565113,514	113,987
LÆRER	53,294	451331,884	23,292	435712,782	76,586
ADJUNKT	409,481	475260,346	172,732	474114,111	582,213
ADJUNKT M/TILLEGGSUTD.	528,788	506022,139	207,767	503730,141	736,555
LEKTOR	26,671	484654,498	4	465150,21	30,671
LEKTOR M/TILLEGGSUTD.	92,27	542870,502	34,67	538448,22	126,94
Totalt	6461,193	414135,852	1932,896	418097,188	8394,089

Lønnsvekst Trondheim Kommune	K		M		TOTALT
Stilling	2014		2014		2014
	Ant	Snitt	Ant	Snitt	Ant
INGENIØR	61,568	564054,593	113,85	566573,651	175,418
JORDMØR	11	500747,804	0		11
LEDER (ADM)	20,2	622292,192	27	625154,547	47,2
PSYKOLOG	15,567	596119,09	2,9	618768,952	18,467
LEGE	20,899	664716,507	10,152	656823,913	31,051
RÅDGIVER	88,163	601946,908	74,668	606672,855	162,831
JURIST	26,03	566050,437	9,452	573717,004	35,482
PED/PSYK RÅDGIVER	18,738	520522,754	2	537750	20,738
SAKSBEH. U/KRAV OM AK. UTD	9,8	507306,122	16,7	534083,993	26,5
SIVILØKONOM	12,73	527174,856	10,96	528489,022	23,69
SAMFUNNSØKONOM	4	508000,02	0		4
NATURFORVALTER	4	551000,01	5,6	557017,886	9,6
SAMFUNNSVITER	26,666	501298,524	15,9	538616,362	42,566
SAKSBEH. M/KRAV OM AK. UTD	5,8	537455,193	1,7	603941,224	7,5
SENIORRÅDGIVER	6	706491,68	7	720464,297	13
ARKITEKT	36	588662,673	14,9	594071,146	50,9
Totalt	367,161	575685,979	312,782	584943,392	679,943

VEDLEGG V

Gjennomsnittslønn fordelt på tjenesteområder

Gjennomsnitt av Basislønn	Kolonneetiketter		
	K	M	Totalt
Oppvekst og utdanning	421346,1	422968,561	421684,634
Byutvikling	433816,587	437697,695	435840,378
Helse og velferd	385887,542	392280,222	387130,632
Kultur	429525,447	416993,333	424631,249
Diverse	247271,615	406784,283	294418,217
Organisasjon og finans	503108,842	555791,138	523662,025
Totalt	404487,085	422693,296	408906,366

Sum av Basislønn	Kolonneetiketter		
	K	M	Totalt
Oppvekst og utdanning	1903220333	503755556	2406975889
Byutvikling	246841638	271372571	518214209
Helse og velferd	1603362736	393457063	1996819799
Kultur	44241121	27521560	71762681
Diverse	70719682	48814114	119533796
Organisasjon og finans	136845605	96707658	233553263
Totalt	4005231115	1341628522	5346859637

	K	M	Totalt
Oppvekst og utdanning	4517	1191	5708
Helse og velferd	4155	1003	5158
Byutvikling	569	620	1189
Kultur	103	66	169
Organisasjon og finans	272	174	446
Diverse	286	120	406
Sum	9902	3174	13076

Sum av Årsverk	K	M	Totalt
Oppvekst og utdanning	3677,3934	966,8539	4644,2473
Byutvikling	522,6744	598,6768	1121,3512
Helse og velferd	2837,4038	680,0838	3517,4876
Kultur	75,4974	42,5178	118,0152
Diverse	251,4323	93,1167	344,549
Organisasjon og finans	258,3	169,46	427,76
Totalt	7622,7013	2550,709	10173,4103

Gjennomsnitt av årsverk	K	M	Totalt
Oppvekst og utdanning	0,81412296	0,81180008	0,81363828
Byutvikling	0,91858418	0,96560774	0,94310446
Helse og velferd	0,682889	0,67804965	0,68194796
Kultur	0,73298447	0,64420909	0,69831479
Diverse	0,87913392	0,7759725	0,84864286
Organisasjon og finans	0,94963235	0,97390805	0,95910314

Vedlegg VI

Uttak av fødselspermisjon og fravær på grunn av barns sykdom

Fravær på grunn av barns sykdom og uttak av fødselspermisjon fordelte seg slik på virksomhetsområder og kjønn i prosent av "mulige dagsverk" i 2013:

Område	Kvinner		Menn	
	Barns sykdom Prosentvis andel	Fødselspermisjon Prosentvis andel	Barns sykdom Prosentvis andel	Fødselspermisjon Prosentvis andel
Byutvikling	0,5	2,0	0,3	0,7
Helse og velferd	0,4	2,5	0,3	0,6
Kultur	0,4	2,1	0,3	1,3
Oppvekst og utdanning	0,6	2,6	0,6	1,3
Organisasjon og finans	0,3	0,9	0,3	0,6
Andre (lærlinger m.fl.)	0,3	1,8	0,1	0,4

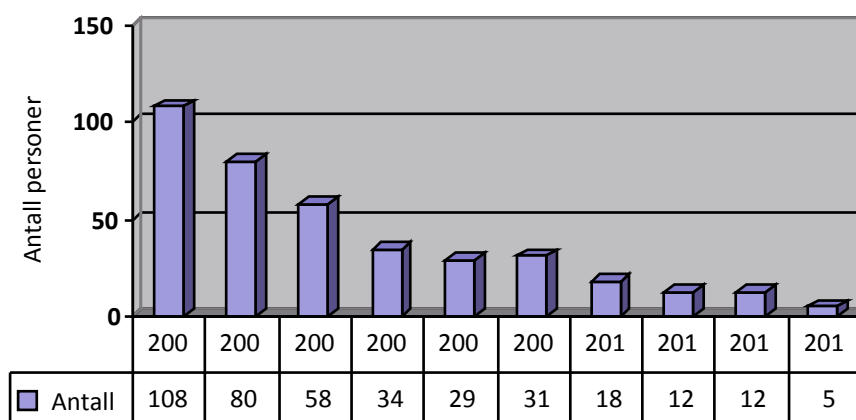
Vedlegg VII

Intern attføring

Tabellen nedenfor viser sektor og kjønnsfordeling per år for nye attføringssaker:

Sektor/ kjønn	2011	2012	2013	Til sammen	I prosent
Helse og velferd	9	9	2	20	69
Oppvekst	2	2	3	7	24
Andre	1	1	0	2	7
Sum	12	12	5	29	100
Antall kvinner	12 -				
100 prosent	12 -				
100 prosent	5 -				
100 prosent	29 kvinner	100			
Antall menn	0	0	0	0 menn	0

Grafen nedenfor viser antall nye attføringssaker i perioden 2004 – 2013:

Vedlegg VIII

Uttak av AFP

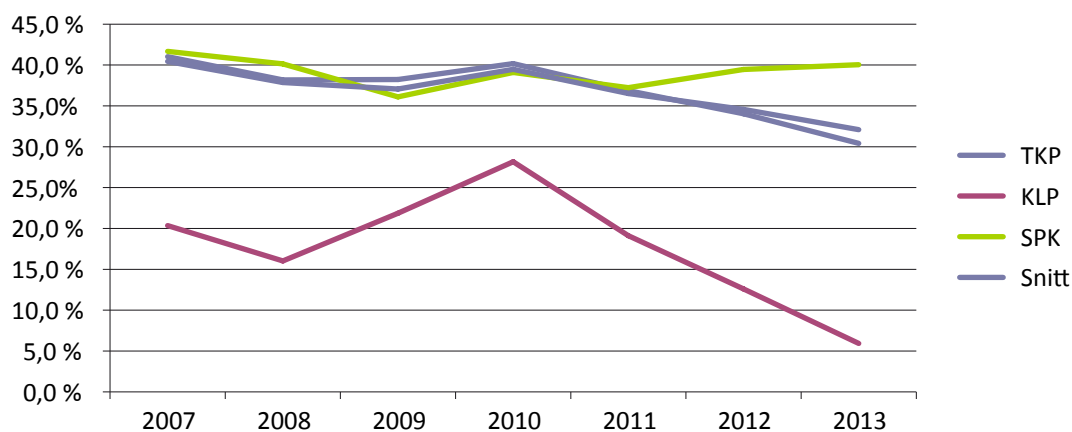
Gjennomsnittlig pensjoneringsgrad:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
TKP*	83,8 %	83,2 %	79,2 %	79,4 %	79,4 %	73,1 %
KLP*	70,0 %	82,5 %	78,0 %	48,8 %	48,6 %	44,3 %
SPK*	91,4 %	87,4 %	85,7 %	97,2 %	83,2 %	84,8 %
Snitt	85,5 %	84,2 %	80,7 %	82,3 %	79,8 %	76,2 %

Trondheim kommunale pensjonskasse, Kommunal landspensjonskasse, Statens pensjonskasse

Andel "årsverk" AFP:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
TKP	38,2 %	38,2 %	38,2 %	36,9 %	34,0 %	30,4 %
KLP	16,0 %	21,9 %	28,2 %	19,1 %	12,6 %	5,9 %
SPK	40,1 %	36,1 %	39,1 %	37,2 %	39,5 %	40,0 %

Trondheim kommune
Postboks 2300 Sluppen
7004 Trondheim
www.trondheim.kommune.no

